

INSTYTUT FILOLOGII ROMAŃSKIEJ UMCS



Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Projekt „www.praktyki.wh.umcs”- Przygotowanie
i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych
na Wydziale Humanistycznym UMCS**

Niezbędnik studenta/-tki na praktykach

INSTYTUT FILOLOGII ROMAŃSKIEJ

INSTYTUT ROMANISTYKI

INSTYTUT FILOLOGII ROMAŃSKIEJ UMCS

Projekt

„www.praktyki.wh.umcs” - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS

współfinansowany (zset ze środków Unii Europejskiej) w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego





KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

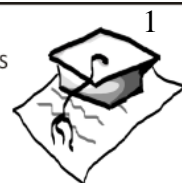
PRAKTYKI PEDAGOGICZNE W ZAKRESIE JĘZYKÓW ROMAŃSKICH

NIEZBĘDNIK DLA STUDENTA

Opracowanie
mgr Gołąb Agata

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”





SPIS TREŚCI

Regulamin praktyki pedagogicznej (obserwacyjnej):

Regulamin 1-tygodniowej praktyki pedagogicznej z drugiego języka.....dokument nr 1a - 3

Regulamin 3-tygodniowej praktyki pedagogicznej z pierwszego języka.....dokument nr 1b - 7

Regulamin praktyki pedagogicznej (asystenckiej):

Regulamin 1- tygodniowej praktyki pedagogicznej z drugiego języka.....dokument nr 2a - 10

Regulamin 3- tygodniowej praktyki pedagogicznej z pierwszego języka.....dokument nr 2b - 13

Regulamin praktyki pedagogicznej z pierwszego języka – cykl magisterski.....dokument 2c -16

Arkusze obserwacji lekcji hospitowanejdokument nr 3 - 19

Karta informacyjna o szkoledokument nr 4 - 22

Vademecum praktykantadokument nr 5 - 24

Zasady współpracy praktykanta/praktykantki z nauczycielem-opiekunem

.....dokument nr 6 - 25

Arkusze samooceny kompetencji dydaktycznych.....dokument nr 7 - 26

Kryteria oceny podręcznika-perspektywa nauczyciela.....dokument nr 8a - 28

Kryteria oceny podręcznika-perspektywa ucznia.....dokument nr 8b - 29

Wzorcowy konspekt lekcji

Wzorcowy konspekt lekcjidokument nr 9a - 31

Język francuskidokument nr 9b - 32

Język hiszpańskidokument nr 9c – 34

Język włoskidokument nr 9d - 35

Wzorcowy scenariusz lekcji

Język francuskidokument nr 10a - 42

Język hiszpańskidokument nr 10b - 43

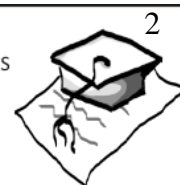
Rozwijanie kompetencji językowej i komunikacyjnej :

Rozumienie ze słuchudokument nr 11 - 46

Kompetencja komunikacyjna (na przykładzie materiałów telewizyjnych).....dokument nr 12 - 48

Pisanie.....dokument nr 13 – 52

Mówieniedokument nr 14 - 57





KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



UMCS
UNIWERSYTET MARII CURIE-SKOŁODOWSKIEJ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Kompetencja gramatycznadokument nr 15 - 61

Kompetencja leksykalnadokument nr 16 - 68

Syntetyczny przegląd głównych metod nauczania – podejście komunikacyjne i zadaniowe

.....dokument nr 17 - 72

Dokument nr 1a

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”





REGULAMIN

1-tygodniowej praktyki pedagogicznej z drugiego języka (francuskiego/hiszpańskiego/włoskiego-w zależności od specjalizacji) po 2 semestrze studiów licencjackich w Instytucie Filologii Romańskiej UMCS

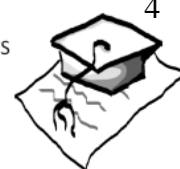
I. CELE GŁÓWNE

- Zapoznanie się z procesem nauczania języka francuskiego/hiszpańskiego/włoskiego w szkolnictwie podstawowym lub średnim (szkoły podstawowe, gimnazja lub licea)
- Zapoznanie się z podstawą programową nauczania danego języka
- Obserwacja lekcji, technik nauczania stosowanych przez nauczyciela, uczestnictwo w różnych formach pracy uczniów
- Zapoznanie się ze stosowanymi przez nauczyciela materiałami dydaktycznymi

Realizacja celów praktyki obserwacyjnej pozwoli studentowi/ studentce przygotować się do prowadzenia lekcji podczas praktyki asystenckiej.

II. PRZYGOTOWANIE DO PRAKTYKI - ZADANIA DO WYKONANIA PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAKTYKI

- Dwa tygodnie przed rozpoczęciem praktyki student/studentka nawiązuje kontakt z nauczycielem-opiekunem praktyki w celu zapoznania się z placówką poprzez przeprowadzenie wywiadu na temat specyfiki szkoły, ilości grup uczących się danego języka, ilości godzin zajęć językowych i dodatkowych zajęć z danego języka.
Po wstępnej konsultacji z nauczycielem student/ studentka planuje wraz z nim zajęcia, które będzie obserwował.
- Przed rozpoczęciem praktyki student/studentka zapoznaje się ze wszystkimi materiałami zawartymi w „Niezbędniku Studenta”, z podręcznikami z dziedziny dydaktyki nauczania języków obcych, nowymi podręcznikami do nauki danego języka, materiałami





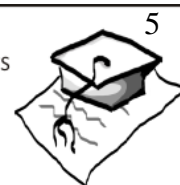
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego dydaktycznymi (zestawy ćwiczeń, płyty edukacyjne itp.), materiałami do przygotowania pomocy dydaktycznych, zakupionymi w ramach projektu www.praktyki.wh.umcs studentów IFR oraz z portalem edukacyjnym www.praktyki.wh.umcs

III. PRZEBIEG PRAKTYKI – ZADANIA PRAKTYKANTA/PRAKTYKANTKI DO WYKONANIA W CZASIE TRWANIA PRAKTYKI

- a) Student/studentka, przygotowuje pomoce dydaktyczne i ćwiczenia potrzebne do przeprowadzenia lekcji (według wskazówek nauczyciela) wykorzystując nowoczesne technologie i materiały dydaktyczne zakupione w ramach projektu
- b) jest asystentem nauczyciela i na jego polecenie przygotowuje samodzielnie sekwencje (fragmenty) lekcji, przygotowując się w ten sposób do samodzielnego prowadzenia lekcji podczas następnej praktyki.
- c) wykonuje inne wskazane przez nauczyciela zadania np. gazetki klasowe, materiały dydaktyczne do pracowni językowej
- d) zapoznaje się z podstawą programową nauczania danego języka, wymaganiami maturalnymi na poziomie podstawowym i rozszerzonym
- e) zapoznaje się z rozkładem materiału, stosowanym przez nauczyciela-opiekuna podręcznikami, materiałami dydaktycznymi
- f) zaznajamia się z harmonogramem pracy dydaktycznej nauczyciela-opiekuna
- g) opracowuje wspólnie z nauczycielem-opiekunem szczegółowy plan przebiegu praktyki
- h) dostarcza opiekunowi praktyk z ramienia Instytutu zgody na praktykę z datą rozpoczęcia i zakończenia praktyki (formularz zgody jest wydawany uprzednio przez opiekuna praktyk w Instytucie)
- i) hospituje lekcje języka obcego oraz prowadzi dokumentację w dzienniczku praktyk

IV. WARUNKI ZALICZENIA PRAKTYKI:

- Praktykanta/praktykantkę obowiązuje **18 godzin** udokumentowanej i równo rozłożonej pracy. Student zobowiązany jest uczestniczyć jako obserwator w 15 lekcjach języka francuskiego/ włoskiego/ hiszpańskiego prowadzonych przez nauczyciela-opiekuna.





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Obserwacja lekcji jest na każdej stronie udokumentowana podpisem nauczyciela w dzienniczku praktyk (z odpowiednimi pieczętkami na każdej stronie dzienniczka), w którym student/studentka sporządza krótkie sprawozdanie według ustalonych parametrów (temat, cele lekcji, etapy)
- Student/studentka odnotowuje w dzienniczku praktyk 3 lekcje poświęcone na zapoznanie się z podstawą programową, z podręcznikami, pomocami dydaktycznymi, wymaganiami maturalnymi na poziomie podstawowym i rozszerzonym.
- Student sporządza sprawozdania z lekcji w dzienniczku praktyk, potwierdzone przez nauczyciela-opiekuna
- Nauczyciel-opiekun zamieszcza w dzienniczku praktyk swoją opinię o przebiegu praktyki (rodzaj obserwowanych lekcji, prace wykonane przez studenta) wraz z podpisem i pieczętką szkoły
- Student/studentka dołącza materiały dydaktyczne przygotowane pod kierunkiem nauczyciela (fotokopie testów, przygotowanych pomocy dydaktycznych, etc).
- Student sporządza szczegółowe sprawozdanie z wybranej jednostki dydaktycznej, dołączając własny komentarz (materiały i techniki stosowane przez nauczyciela, reakcje uczniów, etc)
- Student sporządza sprawozdanie pisemne dotyczące oceny przydatności stosowanych przez nauczyciela podręczników /pomocy dydaktycznych.

V. OBOWIĄZKI NAUCZYCIELA

1. Bieżące monitorowanie pracy studenta/studentki, udostępnienie dokumentacji nauczyciela, podstawy programowej, planu wynikowego itp. zlecenie wykonania materiałów dydaktycznych niezbędnych do przeprowadzenia lekcji lub sekwencji lekcji
2. Napisanie opinii i wypełnienie końcowego arkusza ewaluacyjnego.

UWAGI KOŃCOWE

Nie przewiduje się samodzielnego prowadzenia lekcji przez studenta/studentkę, jest on natomiast zobowiązany do uczestnictwa w różnych formach działalności dydaktycznej nauczyciela, jak np. poprawa prac domowych, pomoc w przygotowaniu materiałów dydaktycznych, ewentualnie





KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



UMCS
UNIWERSYTET MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
animowanie wspólnie z nauczycielem/innym praktykantem fragmentu lekcji, pomoc w
organizowaniu prac grupowych uczniów - według uznania i wskazówek nauczyciela.
W okresie praktyki student/studentka jest zwolniony z zajęć dydaktycznych na Uczelni.

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS
współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”





Dokument nr 1b

REGULAMIN

3-tygodniowej praktyki pedagogicznej z pierwszego języka (francuskiego/hiszpańskiego/włoskiego-w zależności od specjalizacji) po 2 semestrze studiów licencjackich w Instytucie Filologii Romańskiej UMCS

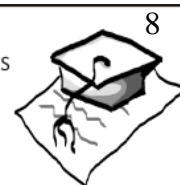
I. GŁÓWNE CELE

- Zapoznanie z procesem nauczania danego języka w szkolnictwie podstawowym lub średnim (szkoły podstawowe, gimnazja lub licea)
- Zapoznanie się z podstawą programową nauczania wybranego języka obcego
- Obserwacja lekcji, technik nauczania stosowanych przez nauczyciela, uczestnictwo w różnych formach pracy uczniów
- Zapoznanie się ze stosowanymi przez nauczyciela materiałami dydaktycznymi

Realizacja celów praktyki obserwacyjnej pozwoli studentom przygotować się do prowadzenia lekcji podczas praktyki asystenckiej.

II. PRZYGOTOWANIE DO PRAKTYKI - ZADANIA DO WYKONANIA PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAKTYKI

- Dwa tygodnie przed rozpoczęciem praktyki student/studentka nawiązuje kontakt z nauczycielem-opiekunem praktyki w celu zapoznania się z placówką poprzez przeprowadzenie wywiadu na temat specyfiki szkoły, ilości grup uczących się danego języka, ilości godzin zajęć językowych i dodatkowych zajęć z tegoż języka.
Po wstępnej konsultacji z nauczycielem student planuje wraz z nim zajęcia, które będzie obserwował.
- Przed rozpoczęciem praktyki student/studentka zapoznaje się ze wszystkimi materiałami zawartymi w „Niezbędniku Studenta” z podręcznikami z dziedziny dydaktyki nauczania języków obcych, nowymi podręcznikami do nauki danego języka, materiałami dydaktycznymi (zestawy ćwiczeń, płyty edukacyjne itp.), materiałami do przygotowania pomocy dydaktycznych, zakupionymi w ramach projektu www.praktyki.wh.umcs studentów IFR oraz z portalem edukacyjnym www.praktyki.wh.umcs



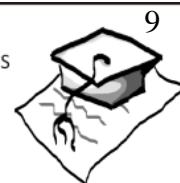


III. PRZEBIEG PRAKTYKI – ZADANIA PRAKTYKANTA DO WYKONANIA W CZASIE TRWANIA PRAKTYKI

- a) student/ studentka na polecenie nauczyciela opiekuna praktyk przygotowuje pomoce dydaktyczne i ćwiczenia niezbędne do przeprowadzenia lekcji, według wskazówek nauczyciela wykorzystując nowoczesne technologie i materiały dydaktyczne zakupione w ramach projektu
- b) student jest asystentem nauczyciela i na jego polecenie przygotowuje samodzielnie sekwencje (fragmenty) lekcji, przygotowując się w ten sposób do samodzielnego prowadzenia lekcji podczas następnej praktyki.
- c) Student wykonuje inne wskazane przez nauczyciela zadania np. gazetki klasowe, materiały dydaktyczne do pracowni językowej
- d) Student zapoznaje się z podstawą programową nauczania danego języka, wymaganiami maturalnymi na poziomie podstawowym i rozszerzonym
- e) Student zapoznaje się z rozkładem materiału, stosowanym przez nauczyciela-opiekuna podręcznikami, materiałami dydaktycznymi
- f) Student zaznajamia się z harmonogramem pracy dydaktycznej nauczyciela-opiekuna
- g) Student opracowuje wspólnie z nauczycielem-opiekunem szczegółowy plan przebiegu praktyki
- h) Student dostarcza opiekunowi praktyk z ramienia Instytutu zgodę na praktykę z datą rozpoczęcia i zakończenia praktyki (formularz zgody jest wydawany uprzednio przez opiekuna praktyk w Instytucie)
- i) Student hospituje lekcje języka obcego oraz prowadzi dokumentację w dzienniczku praktyk

IV. WARUNKI ZALICZENIA PRAKTYKI:

- Praktykanta/praktykantkę obowiązuje 54godzin udokumentowanej i równo rozłożonej pracy (z czego 45godzin to obserwacja lekcji, pozostałe natomiast student przeznacz na zapoznawanie się z dokumentacją, programami, itp.). Student/ studentka zobowiązany/a jest uczestniczyć jako obserwator/ ka w lekcjach języka francuskiego/ włoskiego/ hiszpańskiego prowadzonych przez nauczyciela-opiekuna.





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Obserwacja lekcji jest na każdej stronie udokumentowana podpisem nauczyciela w dzienniczku praktyk (z odpowiednimi pieczętkami na każdej stronie dzienniczka), w którym student sporządza krótkie sprawozdanie według ustalonych parametrów (temat, cele lekcji, etapy)
- Student/studentka odnotowuje w dzienniczku praktyk 3 lekcje poświęcone na zapoznanie się z podstawą programową, z podręcznikami, pomocami dydaktycznymi, wymaganiami maturalnymi na poziomie podstawowym i rozszerzonym.
- Sporządza sprawozdania z lekcji w dzienniczku praktyk, potwierdzone przez nauczyciela-opiekuna
- Nauczyciel-opiekun zamieszcza w dzienniczku praktyk swoją opinię o przebiegu praktyki (rodzaj obserwowanych lekcji, prace wykonane przez studenta) wraz z podpisem i pieczętką szkoły
- Student/studentka dołącza materiały dydaktyczne przygotowane pod kierunkiem nauczyciela (fotokopie testów, przygotowanych pomocy dydaktycznych, etc).
- Student przygotowuje sprawozdanie pisemne dotyczące wybranej problematyki (np. sposoby nauczania i oceniania wybranej kompetencji językowej lub podsystemu języka, poprawa błędów, etc.)
- Student dostarcza sprawozdanie pisemne dotyczące oceny przydatności stosowanych przez nauczyciela podręczników /pomocy dydaktycznych

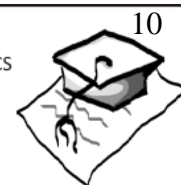
V. OBOWIĄZKI NAUCZYCIELA

1. Bieżące monitorowanie pracy studenta/studentki, udostępnienie dokumentacji nauczyciela, podstawy programowej, planu wynikowego itp. zlecenie wykonania materiałów dydaktycznych niezbędnych do przeprowadzenia lekcji lub sekwencji lekcji
2. Napisanie opinii i wypełnienie końcowego arkusza ewaluacyjnego.

UWAGI KOŃCOWE

Nie przewiduje się samodzielnego prowadzenia lekcji przez studenta, jest on natomiast zobowiązany do uczestnictwa w różnych formach działalności dydaktycznej nauczyciela, jak np. poprawa prac domowych, pomoc w przygotowaniu materiałów dydaktycznych, ewentualnie animowanie wspólnie z nauczycielem lub innym praktykantem fragmentu lekcji, pomoc w organizowaniu prac grupowych uczniów - według uznania i wskazówek nauczyciela.

W okresie praktyki student jest zwolniony z zajęć dydaktycznych na Uczelni.





Dokument nr 2a

REGULAMIN

1- tygodniowej praktyki pedagogicznej z drugiego języka (francuskiego / hiszpańskiego / włoskiego – w zależności od specjalizacji) po 4 semestrze studiów licencjackich w Instytucie Filologii Romańskiej

I. Głównym celem 1 – tygodniowej praktyki pedagogicznej z języka francuskiego / hiszpańskiego / włoskiego jest zapoznanie się z technikami nauczania w szkolnictwie podstawowym i średnim, a także przeprowadzenie lekcji zgodnie z programem nauczania oraz wskazówkami nauczyciela - opiekuna.

Przed rozpoczęciem praktyki student / studentka zapoznaje się ze wszystkimi materiałami zawartymi w „Niezbędniku studenta” np. metodami nauczania (rys historyczny i metody stosowane aktualnie), przykładowymi konspektami i scenariuszami lekcji, arkuszami ewaluacyjnymi, arkuszami samooceny odpowiednimi do rodzaju odbywanej praktyki, z podręcznikami z dziedziny dydaktyki nauczania języków obcych, nowymi podręcznikami do nauki danego języka, materiałami dydaktycznymi (zestawy ćwiczeń, płyty edukacyjne itp.) materiałami do przygotowania pomocy dydaktycznych, zakupionymi w ramach projektu WWW.praktyki.wh.umcs dla studentów IFR oraz z portalem edukacyjnym www.praktyki.wh.umcs

II. Przygotowanie do praktyki – zadania do wykonania przed rozpoczęciem praktyki

Dwa tygodnie przed rozpoczęciem praktyki student / studentka nawiązuje kontakt z nauczycielem -opiekunem praktyki w celu zapoznania się z placówką poprzez przeprowadzenie wywiadu na temat specyfiki szkoły, specyfiki zespołów uczniowskich, ilości klas uczących się danego języka, ilości godzin nauczania i zajęć dodatkowych.

Po poznaniu specyfiki szkoły student / studentka ustala z nauczycielem - opiekunem tematy i poziom lekcji do samodzielnego prowadzenia, w tym temat lekcji autorskiej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i materiałów dydaktycznych zakupionych w ramach projektu www.praktyki,wh.umcs

III. Przebieg praktyki

Zadania praktykanta / praktykantki w czasie trwania praktyki

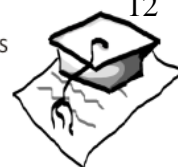


Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- a) zapoznanie się z dokumentacją szkolną : statutem szkoły, planem dydaktyczno – wychowawczym, regulaminem oceniania i klasyfikowania, dziennikiem ocen, arkuszami ocen, programem nauczania i bazą materialną szkoły, w tym pracownią przedmiotową i biblioteką przedmiotową
- b) zaznajomienie się z harmonogramem pracy dydaktycznej nauczyciela - opiekuna, dokumentacją nauczyciela, podstawą programową, rozkładami materiału, stosowanymi podręcznikami szkolnymi i materiałami własnymi nauczyciela, pomocami naukowo – dydaktycznymi oraz planem wynikowym
- c) opracowanie wspólnie z nauczycielem - opiekunem szczegółowego planu przebiegu praktyki (daty i godziny lekcji prowadzonych przez praktykanta / praktykantkę) i przesłanie go do opiekuna uczelnianego
- d) hospitacja lekcji prowadzonych przez nauczyciela - opiekuna oraz innych praktykantów
- e) samodzielne prowadzenie lekcji . Zalecenia co do rodzaju i formy lekcji: student / studentka powinien / powinna prowadzić lekcje w różnych klasach. Dla lepszego poznania zespołów klasowych wskazane jest prowadzenie kilku lekcji w tej samej klasie (cykl lekcyjny złożony z dwóch lub trzech jednostek), co pozwoli powiązać lekcje ze sobą i sprawdzać materiał opracowany na własnych zajęciach ; student może prowadzić lekcję z innym praktykantem/praktykantką, według wskazówek nauczyciela-opiekuna
- f) opracowanie i przeprowadzenie testów sprawdzających umiejętności językowe uczniów
- g) prowadzenie dokumentacji w dzienniczku praktyk, notowanie każdego tematu lekcji oraz jej przebiegu

Podczas trwania praktyki student / studentka zobowiązany /a jest również do:

- a) sprawdzania prac domowych i klasowych uczniów
- b) uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych prowadzonych przez nauczyciela -opiekuna
- c) przygotowywania materiałów dydaktycznych przydatnych do własnych lekcji wykorzystując pomoce i materiały dydaktyczne, nowoczesne technologie, portal edukacyjny WWW.praktyki.wh.umcs





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- d) przygotowywania, na prośbę nauczyciela opiekuna, pomocy dydaktycznych i ćwiczeń potrzebnych do prowadzenia lekcji, według wskazówek nauczyciela.
- e) wykonywania innych zadań wskazanych przez nauczyciela - opiekuna np. gazetek klasowych, materiałów dydaktycznych do pracowni językowej, etc

IV. Inne wymagania

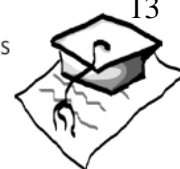
1. Praktykanta / praktykantkę obowiązuje **18 godzin** udokumentowanej i równomiernie rozłożonej pracy
2. Praktykant / praktykantka powinien przeprowadzić samodzielnie minimum **2 lekcje**
3. Praktykant / praktykantka jest zobowiązany / a przedstawić nauczycielowi - opiekunowi konspekt przed każdą prowadzoną samodzielnie lekcją.

V. Warunki zaliczenia praktyki

1. Po zakończeniu praktyki student / studentka ma obowiązek przedstawić uczelnianemu opiekunowi praktyk wypełniony dzienniczek praktyk (hospitowane i przeprowadzone lekcje oraz zajęcia pozalekcyjne, opinia nauczyciela - opiekuna, arkusz ewaluacyjny praktyki wypełniony przez nauczyciela - opiekuna), konspekty i scenariusze przeprowadzonych samodzielnie lekcji, własnoręcznie przygotowane pomoce dydaktyczne oraz arkusz samooceny.
2. Po zapoznaniu się z dostarczoną dokumentacją uczelniany opiekun praktyk ocenia i zalicza praktykę.

VI. Obowiązki nauczyciela – opiekuna:

- a) bieżące monitorowanie pracy studenta / studentki, udostępnienie dokumentacji nauczyciela, podstawy programowej, planu wynikowego itp. zlecenie wykonania materiałów dydaktycznych niezbędnych do przeprowadzenia lekcji lub sekwencji lekcji
- b) analizowanie przygotowanych przez studenta /studentkę konspektów lekcji i udzielanie wskazówek
- c). napisanie opinii i wypełnienie końcowego arkusza ewaluacyjnego.





Dokument nr 2b

REGULAMIN

3- tygodniowej praktyki pedagogicznej z pierwszego języka (francuskiego / hiszpańskiego / włoskiego – w zależności od specjalizacji) po 4 semestrze studiów licencjackich w Instytucie Filologii Romańskiej

I. Głównym celem 3 – tygodniowej praktyki pedagogicznej z języka francuskiego / hiszpańskiego / włoskiego jest zapoznanie się z technikami nauczania w szkolnictwie podstawowym i średnim, a także przeprowadzenie lekcji zgodnie z programem nauczania oraz wskazówkami nauczyciela -opiekuna.

Przed rozpoczęciem praktyki student / studentka zapoznaje się ze wszystkimi materiałami zawartymi w „Niezbędniku studenta” np. metodami nauczania (rys historyczny i metody stosowane aktualnie), przykładowymi konspektami i scenariuszami lekcji, arkuszami ewaluacyjnymi, arkuszami samooceny odpowiednimi do rodzaju odbywanej praktyki. z podręcznikami z dziedziny dydaktyki nauczania języków obcych, nowymi podręcznikami do nauki danego języka, materiałami dydaktycznymi (zestawy ćwiczeń, płyty edukacyjne itp.) materiałami do przygotowania pomocy dydaktycznych, zakupionymi w ramach projektu www.praktyki.wh.umcs dla studentów IFR oraz z portalem edukacyjnym www.praktyki.wh.umcs

II. Przygotowanie do praktyki – zadania do wykonania przed rozpoczęciem praktyki

Dwa tygodnie przed rozpoczęciem praktyki student / studentka nawiązuje kontakt z nauczycielem - opiekunem praktyki w celu zapoznania się z placówką poprzez przeprowadzenie wywiadu na temat specyfiki szkoły, specyfiki zespołów uczniowskich, ilości klas uczących się danego języka, ilości godzin nauczania i zajęć dodatkowych.

Po poznaniu specyfiki szkoły student / studentka ustala z nauczycielem - opiekunem tematy i poziom lekcji do samodzielnego prowadzenia , w tym tematy lekcji autorskich z





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego wykorzystaniem nowoczesnych technologii i materiałów dydaktycznych zakupionych z ramach projekt www.praktyki.wh.umcs

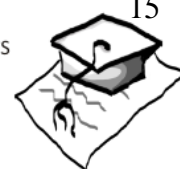
III. Przebieg praktyki

Pierwszy tydzień – w pierwszym tygodniu praktyki należy:

- a) zapoznać się z dokumentacją szkolną : statutem szkoły, planem dydaktyczno – wychowawczym, regulaminem oceniania i klasyfikowania, dziennikiem ocen, arkuszami ocen, programem nauczania i bazą materialną szkoły, w tym pracownią przedmiotową i biblioteką przedmiotową
- b) zaznajomić się z harmonogramem pracy dydaktycznej nauczyciela - opiekuna, dokumentacją nauczyciela, podstawą programową, rozkładami materiału, stosowanymi podręcznikami szkolnymi i materiałami własnymi nauczyciela, pomocami naukowo – dydaktycznymi oraz planem wynikowym
- c) opracować wspólnie z nauczycielem - opiekunem szczegółowy plan przebiegu praktyki (daty i godziny lekcji prowadzonych przez praktykanta / praktykantkę) oraz przesłać go do opiekuna uczelnianego
- d) obserwować lekcje prowadzone przez nauczyciela - opiekuna

Drugi i trzeci tydzień: zadania praktykanta / praktykantki :

- a) hospitowanie lekcji prowadzonych przez nauczyciela - opiekuna oraz innych praktykantów / praktykantki
- b) samodzielne prowadzenie lekcji . Zalecenia co do rodzaju i formy lekcji: student / studentka powinien / powinna prowadzić lekcje w różnych klasach. Dla lepszego poznania zespołów klasowych wskazane jest prowadzenie większości lekcji w dwóch różnych wybranych klasach, co pozwoli powiązać lekcje ze sobą i sprawdzać materiał opracowany na własnych zajęciach ; student może prowadzić lekcję wspólnie z drugim praktykantem/praktykantką, według wskazówek nauczyciela-opiekuna
- c) opracowanie i przeprowadzenie testów sprawdzających umiejętności językowe uczniów
- d) prowadzenie dokumentacji w dzienniczku praktyk, notowanie każdego tematu lekcji oraz jej przebiegu





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Podczas trwania praktyki student / studentka zobowiązany /a jest również do :

- a) sprawdzania prac domowych i klasowych uczniów
- b) uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych prowadzonych przez nauczyciela - opiekuna
- c) przygotowywania materiałów dydaktycznych przydatnych do własnych lekcji wykorzystując pomoce i materiały dydaktyczne, nowoczesne technologie , portal edukacyjny WWW.praktyki.wh.umcs
- d) przygotowywania pomocy dydaktycznych i ćwiczeń niezbędnych do prowadzenia lekcji, według wskazówek nauczyciela
- e) wykonywania innych zadań wskazanych przez nauczyciela - opiekuna np. gazetki klasowych, materiałów dydaktycznych do pracowni językowej

IV Inne wymagania

1. Praktykanta / praktykantkę obowiązuje **18 godzin** tygodniowo udokumentowanej i równomiernie rozłożonej pracy
2. Praktykant / praktykantka powinien przeprowadzić samodzielnie minimum **10 lekcji**
3. Praktykant / praktykantka jest zobowiązany / a przedstawić nauczycielowi - opiekunowi konspekt przed każdą prowadzoną samodzielnie lekcją.

V. Warunki zaliczenia praktyki

1. Po zakończeniu praktyki student / studentka ma obowiązek przedstawić uczelnianemu opiekunowi praktyk wypełniony dzienniczek praktyk (hospitowane i przeprowadzone lekcje oraz zajęcia pozalekcyjne), opinię nauczyciela - opiekuna, arkusz ewaluacyjny praktyki wypełniony przez nauczyciela - opiekuna), konspekty i scenariusze przeprowadzonych samodzielnie lekcji, własnoręcznie przygotowane pomoce dydaktyczne oraz arkusz samooceny.
2. Po zapoznaniu się z dostarczoną dokumentacją uczelniany opiekun praktyk ocenia i zalicza praktykę.

VI. Obowiązki nauczyciela:

- a) bieżące monitorowanie pracy studenta / studentki, udostępnienie dokumentacji nauczyciela, podstawy programowej, planu wynikowego itp. zlecenie wykonania materiałów dydaktycznych niezbędnych do przeprowadzenia lekcji lub sekwencji lekcji
- b) analizowanie przygotowanych przez studenta /studentkę konspektów lekcji oraz udzielanie wskazówek



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- c) napisanie opinii i wypełnienie końcowego arkusza ewaluacyjnego.

Dokument nr 2c

REGULAMIN

2- tygodniowej praktyki pedagogicznej z pierwszego języka

(francuskiego / hiszpańskiego / włoskiego – w zależności od specjalizacji)

po 2 semestrze studiów 2-go stopnia (magisterskich) w Instytucie Filologii Romańskiej

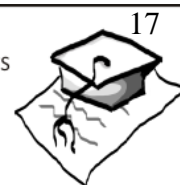
I. Głównym celem 2 – tygodniowej praktyki pedagogicznej z języka francuskiego / hiszpańskiego / włoskiego jest zdobycie podstawowych doświadczeń w nauczaniu języka obcego w szkolnictwie średnim, pogłębienie znajomości warsztatu nauczyciela (konstruowanie programów, planowanie lekcji, testowanie umiejętności językowych uczniów).

Przed rozpoczęciem praktyki student/studentka zapoznaje się z materiałami zawartymi w „Niezbędniku studenta”, np. metodami nauczania (rys historyczny i metody stosowane aktualnie), przykładowymi konspektami i scenariuszami lekcji, arkuszami ewaluacyjnymi, arkuszami samooceny odpowiednimi do rodzaju odbywanej praktyki, z podręcznikami z dziedziny dydaktyki nauczania języków obcych, nowymi podręcznikami do nauki danego języka, materiałami dydaktycznymi (zestawy ćwiczeń, płyty edukacyjne itp.) materiałami do przygotowania pomocy dydaktycznych, zakupionymi w ramach projektu WWW.praktyki.wh.umcs dla studentów IFR oraz z portalem edukacyjnym WWW.praktyki.wh.umcs

II. Przygotowanie do praktyki – zadania do wykonania przed rozpoczęciem praktyki

Dwa tygodnie przed rozpoczęciem praktyki student / studentka nawiązuje kontakt z nauczycielem - opiekunem w celu zapoznania się ze szkołą poprzez przeprowadzenie wywiadu na temat specyfiki szkoły, zespołów uczniowskich, ilości klas uczących się danego języka, ilości godzin nauczania i zajęć dodatkowych. Następnie student/studentka ustala z nauczycielem-opiekunem problematykę lekcji do samodzielnego przeprowadzenia, w tym tematy lekcji autorskich z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i materiałów dydaktycznych zakupionych w ramach projektu WWW.praktyki.wh.umcs

III Przebieg praktyki





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Pierwszy tydzień: w pierwszym tygodniu praktyki należy:

- a) zapoznać się z dokumentacją szkolną : planem dydaktyczno–wychowawczym, regulaminem oceniania i klasyfikowania, dziennikiem ocen, arkuszami ocen, programem nauczania i bazą materialną szkoły, w tym pracownią przedmiotową i biblioteką przedmiotową
- b) zaznajomić się z harmonogramem pracy dydaktycznej nauczyciela-opiekuna, dokumentacją nauczyciela, podstawą programową, rozkładami materiału, planem wynikowym., stosowanymi podręcznikami szkolnymi i materiałami własnymi nauczyciela.
- c) opracować wspólnie z nauczycielem - opiekunem szczegółowy plan przebiegu praktyki (daty i godziny lekcji prowadzonych przez praktykanta / praktykantkę) i przesłać go do opiekuna uczelnianego
- d) obserwować lekcje prowadzone przez nauczyciela - opiekuna

Drugi tydzień – zadania praktykanta / praktykantki :

- a) hospitowanie lekcji prowadzonych przez nauczyciela-opiekuna oraz innych praktykantów / praktykantki
- b) samodzielne prowadzenie lekcji. Zalecenia co do rodzaju i formy lekcji: student / studentka powinien/powinna prowadzić lekcje w różnych klasach. Dla lepszego poznania zespołów klasowych wskazane jest prowadzenie większości lekcji w dwóch różnych wybranych klasach, co pozwoli powiązać lekcje ze sobą i sprawdzać materiał opracowany na własnych zajęciach
- c) opracowanie i przeprowadzenie testów sprawdzających umiejętności językowe uczniów
- d) prowadzenie dokumentacji w dzienniczku praktyk, notowanie tematów lekcji oraz ich przebiegu

Podczas trwania praktyki student / studentka zobowiązany / a jest również do :

- a) sprawdzania prac domowych i klasowych uczniów
- b) uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych prowadzonych przez nauczyciela-opiekuna
- c) przygotowywania materiałów dydaktycznych przydatnych do własnych lekcji wykorzystując pomoce i materiały dydaktyczne , nowoczesne technologie , portal edukacyjny WWW.praktyki.wh.umcs





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- d) przygotowywania, na prośbę nauczyciela - opiekuna, pomocy dydaktycznych i ćwiczeń, według wskazówek nauczyciela.
- e) wykonywania innych zadań wskazanych przez nauczyciela-opiekuna np. gazetek klasowych, materiałów dydaktycznych do pracowni językowej

IV Inne wymagania

1. Praktykanta / praktykantkę obowiązuje **18 godzin** tygodniowo udokumentowanej i równomiernie rozłożonej pracy
2. Praktykant / praktykantka powinien przeprowadzić samodzielnie **8 lekcji**.
3. Praktykant / praktykantka jest zobowiązany /a przedstawić nauczycielowi konspekt przed każdą prowadzoną samodzielnie lekcją.

V. Warunki zaliczenia praktyki

Po zakończeniu praktyki student / studentka ma obowiązek przedstawić uczelnianemu opiekunowi praktyk następujące materiały:

- **wypełniony dzienniczek praktyk** (hospitowane i przeprowadzone lekcje oraz zajęcia pozalekcyjne,
- **opinię nauczyciela opiekuna,**
- **arkusz ewaluacyjny** praktyki wypełniony przez nauczyciela opiekuna,
- **konspekty i scenariusze** przeprowadzonych samodzielnie lekcji, własnoręcznie przygotowane pomoce dydaktyczne
- **arkusz samooceny.**

Po zapoznaniu się z dostarczoną dokumentacją uczelniany opiekun praktyk ocenia i zalicza praktykę.

VI Obowiązki nauczyciela:

1. Bieżące monitorowanie pracy studenta / studentki, udostępnienie dokumentacji nauczyciela, podstawy programowej, planu wynikowego, itp.
2. Pomoc w wyszukiwaniu i selekcji materiałów dydaktycznych niezbędnych do przeprowadzenia lekcji lub sekwencji dydaktycznej
3. Ocena przygotowanych przez studenta /studentkę konspektów lekcji
4. Analiza lekcji prowadzonych przez praktykanta
5. Napisanie opinii i wypełnienie końcowego arkusza ewaluacyjnego





Dokument nr 3

ARKUSZ OBSERWACJI LEKCJI

Nazwa szkoły: _____

Nauczyciel prowadzący: _____

Hospitujący: _____

Klasa: _____

Język: _____

Temat lekcji: _____

Data: _____

1) Przygotowanie do lekcji - wykorzystane pomoce i materiały dydaktyczne :

POMOCE DYDAKTYCZNE	TAK / NIE
➤ Tablica	
➤ tablica interaktywna	
➤ magnetofon/odtwarzacz CD	
➤ komputer	
➤ telewizor	
➤ rzutnik multimedialny	
➤ inne:	

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE	Określić jakie
➤ podręcznik / zeszyt ćwiczeń	
➤ materiały autentyczne (np. czasopisma, foldery, ulotki, plakaty, teksty literackie) materiały dźwiękowe (piosenki, teledyski, nagrania MP3, filmy, materiały telewizyjne)	
➤ materiały opracowane samodzielnie przez nauczyciela: ćwiczenia gramatyczne / leksykalne, testy językowe i kulturowe, etc.	

2) Organizacja lekcji:

I. Początkowa faza lekcji (wstaw znak „+” lub „-”)

➤ Czy nauczyciel podał temat i sprecyzował cele lekcji?	
➤ Czy nauczyciel odwoływał się do wiadomości z poprzedniej lekcji / sprawdzał przygotowanie uczniów z ostatniej lekcji?	

II. Obserwacje dotyczące przebiegu lekcji:



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Język komunikacji na lekcji: proszę określić:

➤ Język obcy : Czy nauczyciel stara się prowadzić lekcję w języku obcym? czy język jest dostosowany do poziomu uczniów?	
➤ język polski: w jakich sytuacjach jest używany? Z jakich powodów?	

Formy pracy : określ cele pracy

Formy pracy:	Cele/pełnione zadania
➤ Praca indywidualna	
➤ Praca w parach.	
➤ Praca w grupach do 4 osób.	
➤ Praca z całą klasą	

Poruszanie się nauczyciela w klasie (wstaw znak „+” lub „-”)

➤ Nauczyciel siedzi za biurkiem, wstając jedynie, gdy chce zapisać coś na tablicy.	
➤ Podczas prac grupowych lub indywidualnych nauczyciel przechadza się między uczniami, nie ingerując w ich pracę. Odpowiada na ewentualne pytania uczniów.	
➤ Podczas prac grupowych lub indywidualnych nauczyciel przechadza się między uczniami, pytając, czy mają problem z wykonaniem jakiegoś zadania.	

Wyjaśnianie nowego słownictwa (wstaw znak „+” lub „-”)

➤ Nauczyciel podaje znaczenia słów w języku polskim .	
➤ Nauczyciel podaje definicję słowa w języku obcym.	
➤ Nauczyciel podaje synonimy/antonimy słowa w języku obcym	
➤ Nauczyciel prosi ucznia, który zna dane słowo/wyrażenie o wyjaśnienie innym (w języku polskim lub obcym).	
➤ Nauczyciel wspomaga się gestami / mimiką w tłumaczeniu danego słowa / wyrażenia.	
➤ Nauczyciel tłumaczy znaczenie słowa / wyrażenia w kontekście (zdania, mini-inscenizacje, etc.)	

Wyjaśnienia gramatyczne (wstaw znak „+” lub „-”)

➤ Nauczyciel posługuje się metodą indukcyjną (od przykładów do reguły)	
➤ Nauczyciel posługuje się metodą dedukcyjną (od reguły do przykładów i zastosowania reguł w ćwiczeniach)	

Poprawa wypowiedzi ustnych uczniów (wstaw znak „+” lub „-”)

➤ Czy nauczyciel przerywał systematycznie wypowiedzi uczniów w celu ich poprawy?	
➤ Czy nauczyciel zapisywał / zapamiętywał błędy w wypowiedziach uczniów, aby następnie je poprawić?	
➤ Czy nauczyciel dawał uczniom możliwość autokorekty?	





Dokument nr 4

Karta informacyjna

Wzór ankiety pozwalającej poznać specyfikę szkoły

1. Informacje ogólne o szkole

.....
.....

2. Liczba uczniów (płeć)

.....

3. Miejsce języka francuskiego / hiszpańskiego / włoskiego w szkole :

- a) ilość klas / ilość grup
- b) liczebność klas / grup
- c) ilość uczniów uczących się języka jako pierwszego języka obcego.....
- d) ilość uczniów uczących się języka jako drugiego języka obcego
- e) profile klas, w których jest nauczany język :

.....

f) ilość godzin w tygodniu

Klasa	liczba godzin

g) inne języki nauczane w szkole

.....
.....

4. Podręczniki do nauki języka używane w szkole :



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- a) podręcznik wiodący
- b) podręczniki dodatkowe

5. Warunki pracy nauczyciela języka

Pomoce	wykorzystanie (bardzo często, często , sporadycznie)
odtwarzacz CD/ magnetofon	
Rzutnik	
tablica interaktywna.	
Ekran	
Komputer	
Telewizor	

6. Czy szkoła prowadzi / uczestniczy / jest beneficjentem programów unijnych

.....

.....

.....

7. Czy szkoła prowadzi współpracę z innymi instytucjami / stowarzyszeniami

.....

.....

.....

8. Dodatkowe zajęcia z języka

- a) koła zainteresowań
- b) konsultacje
- c) przygotowanie do konkursów, olimpiad
- d) zajęcia wyrównawcze
- e) przygotowanie do matury
- f) inne formy



Dokument nr 5

Vademecum praktykanta

Poniższa tabela zawiera listę najczęstszych błędów popełnianych przez praktykantów/
praktykantki oraz sugestie właściwych zachowań

Zachowania niepoprawne	Zachowania poprawne
1. Brak kontaktu wzrokowego z uczniami, siedzenie za biurkiem w czasie lekcji	1. Należy nawiązywać kontakt wzrokowy z uczniami, zachować postawę stojącą, przemieszczać się po klasie
2. Zwracanie się tylko do jednego ucznia, mówienie <do tablicy>, tyłem do uczniów	2. Należy zwracać się do całej grupy, twarzą do grupy
3. Mówienie zbyt cicho, brak modulacji głosu	3. Należy mówić odpowiednio głośno, modulować ton wypowiedzi
4. Zbyt długie przerwy pomiędzy poszczególnymi zadaniami lub zbyt szybkie przechodzenie do następnego ćwiczenia	4. Należy zachować właściwy rytm pracy na lekcji, dostosowany do możliwości uczniów, również tych słabszych
5. Brak upewnienia się czy uczniowie rozumieją np. regułę gramatyczną, polecenie ćwiczenia, treść i cel i przebieg zadania	5. Należy stosować pytania sprawdzające rozumienie poleceń, prezentacji, celów zadania do wykonania
6. Zbytni dystans lub zbyt duża poufałość	6. Należy zachowywać odpowiedni dystans, wprowadzając jednocześnie przyjazną atmosferę
7. Niewłaściwy strój	7. Należy zwracać uwagę by strój był adekwatny do miejsca pracy jakim jest szkoła
8. Brak panowania nad klasą	8. Należy utrzymywać odpowiednią dyscyplinę na lekcji, stosować różne socjotechniki ułatwiające pracę z grupą





Dokument nr 6

ZASADY WSPÓŁPRACY PRAKTYKANTA /PRAKTYKANTKI Z NAUCZYCIELEM-OPIEKUNEM

1. Student powinien starać się jak najwięcej skorzystać z doświadczenia opiekuna, z jego wskazówek, jak również sam wykazywać się pomysłowością i inicjatywą.
2. Praktykant prowadzi lekcje w obecności nauczyciela, który może w każdej chwili udzielić mu wskazówek metodycznych, pedagogicznych lub językowych.
3. Praktykant nie powinien wstydzić się jeśli czegoś nie wie, ani też ukrywać swoich błędów. Zawsze może liczyć na życzliwą pomoc nauczyciela i wspólnie z nim rozwiązywać wszelkie problemy.
4. Praktykant ma zawsze prawo pytać i prosić o ocenę swoich działań.
5. Nauczyciel może interweniować w trakcie lekcji, przeprowadzić jej część, dokonać niezbędnego uzupełnienia bądź sprostowania, jeśli uzna to za konieczne.
6. Praktykant powinien przeprowadzać lekcję zgodnie z programem oraz ustalonym wcześniej scenariuszem lekcji.
7. Wszelkie zmiany w scenariuszu lekcji muszą być wcześniej skonsultowane z nauczycielem.
8. Na początku lekcji praktykant powinien podać temat lekcji, uświadomić uczniom cele, a na końcu podsumować i prawidłowo sformułować pracę domową dokładnie wyjaśniając polecenia.
9. Praktykant nie powinien nadużywać języka ojczystego podczas prowadzenia lekcji, starać się, by uczniowie reagowali w języku obcym.
10. Podczas prowadzenia lekcji praktykant powinien kontrolować pracę uczniów, dopilnować aby robili notatki i przepisywali z tablicy.
11. Praktykant powinien starać się aktywizować uczniów do pracy, do poszukiwania rozwiązań, unikając podawania gotowych odpowiedzi.
12. Praktykant powinien dostarczyć nauczycielowi konspekt zajęć, najlepiej drogą elektroniczną, w czasie umożliwiającym sprawdzenie go i dokonanie poprawek.
13. Do obowiązków praktykanta należy przygotowanie kompletnych materiałów (odpowiedniej ilości kserokopii, nagrań CD, prezentacji, etc.); wszelkie problemy natury technicznej należy zgłaszać odpowiednio wcześniej.
14. Praktykant powinien być w stanie utrzymać należytą dyscyplinę w klasie. W razie jakichkolwiek problemów należy zwracać się do nauczyciela.
15. Praktykant powinien zadbać, aby lekcja prowadzona była w sposób dynamiczny (nie za wolno i nie za szybko) i starać się zachować odpowiednie proporcje pomiędzy poszczególnymi częściami lekcji.





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

16. Niewskazane jest zbyt „spoufalanie” się z uczniami oraz zbyt im pobłażanie. Atmosfera lekcji powinna mieć charakter przyjacielski ale nie „luźny”. Należy wymagać od uczniów okazywania należytego szacunku do prowadzącego lekcję.

Dokument nr 7

ARKUSZ SAMOCENY KOMPETENCJI DYDAKTYCZNYCH

Poniższa tabela zawiera różnorodne kryteria opisujące poprawne zachowania nauczyciela języka obcego. Przeanalizuj swoje działania i wypełnij tabelę wstawiając znak „x” w odpowiedniej rubryce, w zależności od tego, czy postępujesz w opisany poniżej sposób:

1	2	3	4
ZAWSZE	CZASAMI	RZADKO	NIGDY

Kryteria oceny kompetencji	1	2	3	4
Użycie elementów niewerbalnych, panowanie nad klasą:				
- staram się utrzymywać kontakt wzrokowy z klasą				
- potrafię przyciągać uwagę uczniów				
- poruszam się po całej klasie, nadzorując pracę uczniów				
- używam gestów, mimiki, dbając o skuteczność przekazu				
- potrafię utrzymać dyscyplinę w klasie				
<u>Wyjaśnienia i polecenia</u>				
- ilustruję przykładami nowe treści, odpowiadam na pytania uczniów				
- powtarzam trudniejsze kwestie, gdyż mogą być źle zrozumiane				
- formułuję polecenia w sposób jasny i jednoznaczny				
- staram się, by słyszeli mnie wszyscy uczniowie w klasie				
- piszę wyraźnie na tablicy, tak by uczniowie nie przepisywali z błędami				
<u>Interakcje w klasie</u>				
- zachęcam uczniów do odpowiedzi zwracając się do nich indywidualnie				
- zwracam się do wszystkich uczniów, mobilizując również uczniów słabych językowo				
- potrafię stymulować naturalne interakcje w grupie				
<u>Organizacja pracy na lekcji, techniki nauczania</u>				
- objaśniam uczniom cele lekcji oraz jej poszczególnych części				
- robię bilans poprzedniej lekcji (przypomnienie nabytych umiejętności)				



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- stosuję różne formy pracy: indywidualnej, w parach, w grupach, etc.				
- planuję zadania oraz czas ich wykonywania, dbając o dynamikę lekcji				
- potrafię słuchać uczniów, nie podkreślając swojej dominacji (władzy)				
- sprawdzam systematycznie, czy jestem zrozumiały(a) i w razie potrzeby reformułuję wyjaśnienia/polecenia				
<u>Moje kompetencje językowe</u>				
- swobodnie posługuję się językiem obcym w mowie i piśmie				
- pogłębiam systematycznie własne umiejętności językowe (dbam o poprawną wymowę, bogate słownictwo i różnorodność struktur językowych)				
- unikam posługiwania się językiem ojczystym na lekcji				
<u>Stosowanie pomocy dydaktycznych</u>				
- przygotowuję własne materiały dydaktyczne				
- dbam o stronę techniczną (ilość kopii, jakość dźwięku, wyposażenie sali komputerowej, etc...)				
- wybierając podręcznik analizuję jego przydatność, strukturę, oraz zapoznaję się z przewodnikiem metodycznym, by poznać założenia autorów.				
<u>Strategie korekcyjne</u>				
- naprowadzam ucznia na poprawną formę, unikając mojej natychmiastowej poprawy				
- skłaniam uczniów do wzajemnej poprawy swoich błędów				
- nie przerywam wypowiedzi uczniów, notuję błędy i powracam do nich później				
- proponuję ćwiczenia autokorekcyjne w zależności od rodzaju błędów				
- proponuję systematyczne ćwiczenia fonetyczne, dbam o wymowę uczniów.				

Moje trudności dydaktyczne (przedstaw swoje główne trudności dydaktyczne /trudne sytuacje dydaktyczno-wychowawcze napotkane w czasie praktyki)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



Dokument nr 8a

Kryteria oceny podręcznika-perspektywa nauczyciela

Odpowiedzi	1	2	3	4	5
1: zupełnie się nie zgadzam					
2: częściowo się nie zgadzam					
3: nie mam zdania					
4: częściowo się zgadzam					
5: całkowicie się zgadzam					

Pytanie	1	2	3	4	5
Struktura podręcznika jest przejrzysta, pozwala łatwo znaleźć odpowiednie zagadnienia.					
Materiały są atrakcyjne pod względem zawartości i formy.					
Język użyty w tekstach jest językiem autentycznym.					
Podręcznik pozwala na samonaukę.					
Szata graficzna jest atrakcyjna dla ucznia.					
Treści podręcznika pozwalają osiągnąć cele deklarowane przez autora.					
Jednostki lekcyjne posiadają jednolitą strukturę.					
Materiały zawarte w podręczniku są dostosowane do wieku uczniów i ich zainteresowań.					
Ćwiczenia są osadzone w naturalnych kontekstach komunikacyjnych.					
Ćwiczenia zawarte w podręczniku są atrakcyjne i motywujące.					
Podręcznik ukierunkowuje pracę nauczyciela.					
Wyjaśnienia gramatyczne są jasne i precyzyjne.					
Treści kulturowe są różnorodne i odpowiednie do wieku uczniów.					

Kwestionariusz oparty na: Ezeiza, J. (online): "Hacia un modelo de calidad en la producción, selección y aplicación de materiales para la enseñanza de lenguas"

Dostępny pod adresem.

http://civele.org/biblioteca/index.php?option=com_content&view=article&id=101:j-ezeiza&catid=26:articulos&directory=2





Dokument 8b

Kryteria oceny podręcznika-perspektywa ucznia

Nazwa szkoły: _____

Klasa: _____

Nazwa podręcznika: _____

1. Jak oceniasz **szatę graficzną** twojego podręcznika (format, druk, obrazki)?
Oceń jej atrakcyjność w skali od 1 do 5
(5 = maksymalna ilość punktów, zakreśl właściwą liczbę) 1 2 3 4 5

2. W jakim stopniu treści – czyli teksty i ćwiczenia językowe przygotowują cię do **praktycznej znajomości języka**, czyli do użycia go w sytuacjach, w których mógłbyś się znaleźć? 1 2 3 4 5

3. Jak oceniasz informacje o **kulturze Francji/Włoch/Hiszpanii** 1 2 3 4 5
 - a) ich różnorodność, bogactwo: 1 2 3 4 5
 - b) przydatność w przyszłych kontaktach z obcokrajowcami 1 2 3 4 5
 - c) Wymień przykłady (ok. 3) najciekawszych lekcji/ tematów z zakresu cywilizacji:
 -
 -
 -

4. Czy polecenia są jasno sformułowane? (zakreśl): **Tak / Raczej tak / Raczej nie / Nie**
(jeśli nie, to dotyczy jakich części lekcji/jednostki ?)

5. Czy podręcznik umożliwia ci **samodzielną pracę** w domu (np. nadrobienie zaległości z powodu choroby?) **TAK / NIE**



6. Twoim zdaniem **nagrania** (teksty na rozumienie ze słuchu) są: (zakreśl)

- a) w pełni autentyczne
- b) częściowo autentyczne
- c) całkiem sztuczne (spotykane tylko w podręcznikach)

7. **Ćwiczenia gramatyczne** są:

- | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| a) wystarczające, by opanować materiał | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| b) ciekawie skonstruowane i zachęcają do myślenia | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |

8. Czy podręcznik zawiera informacje, wskazówki, **jak się uczyć samemu?**

(np. gdzie znaleźć dodatkowe informacje)

TAK / NIE

9. **Co ci się najbardziej podoba w podręczniku? (wymień ok. 3-4 elementów pozytywnych)**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. **Co ci się najmniej podoba w podręczniku i chciałbyś to zmienić? (wymień ok. 3-4 elementów negatywnych)**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



Dokument nr 9a

Wzorcowy konspekt lekcji

1. Klasa / poziom
2. Data
3. Czas trwania / realizacji
4. Temat lekcji
5. Cele lekcji : a) cel ogólny (co uczeń potrafi po lekcji)
.....
b) cele szczegółowe (cele pozwalające osiągnąć cel ogólny)
 - cel gramatyczny
 - cel leksykalny
 - cel cywilizacyjny
 - cel komunikacyjny
6. Metody pracy (np. burza mózgów, praca z tekstem, wykład, pogadanka, projekt)
.....
7. Techniki pracy (np. praca z tekstem, z dokumentem autentycznym, z nagraniem)
.....
8. Formy pracy (np indywidualna, grupowa, w parach, praca całą klasą)
.....
9. Materiały i pomoce dydaktyczne (np. podręcznik, nagrania, zestawy ćwiczeń przygotowane przez nauczyciela, karty pracy: rozsypanki wyrazowe, rysunki i podpisy do nich)
.....
10. PRZEBIEG LEKCJI

Faza lekcji	Czas trwania
Faza wstępna (przywitanie, sprawdzenie listy obecności, sprawdzenie pracy domowej, przypomnienie i powtórzenie wiadomości z poprzedniej lekcji)	
Temat lekcji, data (należy wyjaśnić temat i cel lekcji, zapisanie tematu na tablicy i w zeszytach)	
Lekcja właściwa (wprowadzenie tematu, utrwalanie poprzez ćwiczenia, rozwijanie różnych sprawności językowych : rozumienia ze słuchu, mówienia, rozumienia tekstu pisanego, pisanie, ćwiczenia gramatyczne, leksykalne itp.)	
Faza końcowa (podsumowanie, powtórzenie i utrwalenie np. jednostek leksykalnych, struktur , zadanie pracy domowej – wyjaśnienie celu, sposobu realizacji, podanie przykładu	



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

11. Plan alternatywny (przygotowanie odrębnego zestawu dodatkowych ćwiczeń „na wszelki wypadek”, np. piosenki, wiersze, konkursy, ćwiczenia leksykalne, gramatyczne związane z tematem lekcji)

Dokument nr 9b

Wzorcowy konspekt lekcji

Język francuski

FICHE PEDAGOGIQUE 1¹

Sujet : Présentation

Niveau : intermédiaire

Public : élèves de troisième classe et de deuxième classe du lycée

Durée : 45 minutes

Les objectifs :

1. Communicatifs : se présenter et parler de quelqu'un, être en mesure de se décrire ou de décrire quelqu'un physiquement

2. Linguistiques :

a) **grammaticaux :** révision du présent

b) **lexicaux :** expressions pour se présenter et exprimer ses goûts

c) **phonétiques :** amélioration de la prononciation

Supports / matériel didactique :

fiches de renseignement à découper

Techniques de travail : travail individuel, travail en groupes de deux

Démarche pédagogique :

I. Anticipation :

L'enseignant s'adresse aux apprenants :

« Comment allez-vous ? Je me présente, je m'appelle Jérémie François et je vais mener les cours de français pendant un mois. Aujourd'hui, vous allez vous présenter et dire ce que vous aimez faire »

II. Déroulement de la leçon :

Activité 1 : durée 10 minutes

Objectif : savoir se présenter, parler de ses goûts, exprimer ses préférences.

Commentaire : Les élèves remplissent leurs fiches de présentation. Ils travaillent à deux afin de s'entraider. Je passe dans les rangs pour m'assurer qu'il respectent les consignes.

Consigne : « Remplissez la fiche ».

¹ Opracowane przez Jeremie François





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Activité 2 : durée 25 minutes

Objectif : savoir se présenter et parler devant la classe.

Commentaire : Les élèves se sentent rassurer d’avoir quelque chose dans la main quand ils se présentent. Je corrige leur prononciation et les fais répéter. Je leur ai demandé d’écrire dans le cahier les corrections que j’ai apportées à leur speech.

Consigne : « Venez au tableau et présentez-vous à l’aide de votre fiche ». « Evitez de lire »

Activité 3 : durée 10 minutes

Objectif : révision du vocabulaire.

Commentaire : Mise en commun du vocabulaire et des expressions pour exprimer ses goûts et décrire la coiffure, la taille, le caractère de quelqu’un. J’écris au tableau le vocabulaire en le divisant en fonction du sujet.

Consigne : « Quels types de cheveux avez-vous ? (couleur, forme)

« Qu’est-ce que vous aimez faire ? » « Comment êtes-vous ? »

Devoir : Décrivez un(e) collègue de classe

Support leçon (à découper)

Fiche de renseignements

Prénom :
Coiffure :
Taille :
Qualités :
Défauts :
Goûts.....

Fiche de renseignements

Prénom :
Coiffure :
Taille :
Qualités :
Défauts :
Goûts :

Fiche de renseignements

Prénom :
Coiffure :
Taille :
Qualités :
Défauts :
Goûts

Fiche de renseignements

Prénom :
Coiffure :
Taille :
Qualités :





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Défauts :

Goûts :

Goûts :

Dokument nr 9c

Wzorcowy konspekt lekcji

Język hiszpański²

Título de la unidad: **el mundo laboral**

Nivel del grupo: **Elemental (A2)**

Duración prevista para la unidad didáctica: **tres sesiones de 90 minutos cada una.**

Tarea final: Presentarse a una oferta de trabajo

Objetivos comunicativos:

- Realizar una entrevista personal
- Ser capaces de escribir una carta de presentación para un puesto de trabajo

Objetivos funcionales:

- Expresar experiencias en el pasado y relacionarlas con el presente
- Expresar inicio y duración de una acción
- Hablar de hábitos en el presente

Contenidos léxicos y gramaticales:

- Expresiones temporales para referirse al pasado en relación con el presente, duración de una acción...
- Algunas perífrasis verbales: empezar + a + infinitivo, seguir + gerundio, + dejar + de + infinitivo, llevar + gerundio, volver + a + infinitivo...
- Expresiones y características típicas de las cartas formales.

Cuadro de planificación³

Paso n°	
Tiempo estimado	
Actividad de los alumnos	
Actividad del profesor	
Dinámica de grupo	

² opracowane przez Jaume Batlle

³ El cuadro de planificación irá en posición horizontal. Sin embargo, por motivos de edición, se plantea en posición vertical. Cada actividad propuesta deberá ser presentada bajo los parámetros del cuadro.



Destrezas usadas	
Recursos, medios y apoyos	
Contenido	

Dokument nr 9d

Oprac. Anna Sabała

KONSPEKT LEKCJI – JĘZYK WŁOSKI

Temat: Vulcani attivi in Italia.

Poziom: początkujący

Klasa: II

Trwanie: 45 minut

Cele lekcji:

- Komunikacyjne:** rozumienie tekstu informacyjnego o wulkanach włoskich; wyrażenie chęci odwiedzenia danego miejsca ; wskazywanie kierunku na mapie
- Językowe:**
 - Gramatyczne:** wprowadzenie struktury : *vorrei andare a...*
 - Leksykalne :** słownictwo związane z wulkanami, np.:
il vulcano attivo/ spento
il cratere
la lava
il vapore
la cenere
l'eruzione
✓ kierunki
nord
ovest
sud
est
- Kulturowe:** zapoznanie z podstawowymi informacjami na temat aktywnych wulkanów we Włoszech, umiejętność wskazania wulkanów na mapie

Pomoce dydaktyczne:

- mapa Włoch



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

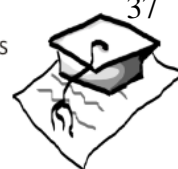
- ✓ kserokopie dla uczniów z krótkim tekstem o każdym wulkanie
- ✓ słowniki
- ✓ zestaw ćwiczeń

Techniki pracy:

- ✓ praca indywidualna
- ✓ praca w parach
- ✓ praca z tekstem i mapą

Przebieg lekcji:

Etap	Czynności nauczyciela	Polecenia nauczyciela	Czynności uczniów
Etap I (5 minut)	Powitanie. Sprawdzenie listy obecności. Przedstawienie tematu lekcji.	Dzisiaj będziemy rozmawiać o wulkanach. Proszę zapisać temat lekcji: <i>Vulcani attivi in Italia</i> .	Przygotowanie zeszytów, książek i przyborów. Zapisanie tematu.
Etap II (10 minut)	Rozdanie kserokopii. Zapisanie na tablicy słówek i wyjaśnienie ich znaczenia.	Przygotowałam dla was krótkie teksty o wulkanach. Proszę je przeczytać. W trakcie czytania zaznaczajcie nowe słowa. Czy ktoś domyśla się co oznacza słowo <i>il vapore?</i> .. lub : <i>il cratere?</i> itd. Proszę poszukać wyjaśnienia tych słów w słownikach.	Uczniowie czytają teksty, podkreślają nowe słowa. Praca ze słownikiem. Uczniowie podają propozycje tłumaczenia oraz kolejne słowa, które podkreślili jako nieznanne.
Etap III (5 minut)	Rozdanie map (jedna dla pary)	Teraz proszę, abyście pracując w parach, odnaleźli na mapach wulkany o których mówiliśmy.	Uczniowie pracują w parach, konsultują się, korzystają z tekstów.





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Etap IV (5 minut)	Mobilizowanie do wypowiedzenia się w języku obcym	Zastanówcie się który wulkan chcielibyście zobaczyć i krótko uzasadnijcie swój wybór. Dokończcie zdanie: <i>Vorrei andare a...</i>	Uczniowie mogą korzystać ze słowników, pracują indywidualnie. Dwóch uczniów czyta swoje zdania.
Etap V (15 minut)	Rozwiązywanie ćwiczeń	Proszę rozwiązać ćwiczenia do tego tekstu.	Praca samodzielna. Wspólne odczytanie poprawnych rozwiązań.
Etap VI (5 minut)	Podsumowanie zajęć, pożegnanie.	Praca domowa (pisemna): Który z wulkanów chciałbyś zobaczyć? Dlaczego? (La descrizione del vulcano preferito: perchè ti piacerebbe visitarlo?)	

Materiały dla uczniów:

I vulcani attivi in Italia

1. *Che cos' è un vulcano?*

Un vulcano è una montagna, spesso a forma di cono, con una o più aperture (il cratere).

Dalle aperture esce il magma (lava, cenere e lapilli). Un vulcano può essere attivo o spento (= non attivo).

Una curiosità: la parola 'vulcano' deriva dal nome latino del dio del fuoco (*Vulcanus*) degli antichi romani.

2. *I vulcani italiani: chi sono e dove sono*

In Italia ci sono molti vulcani spenti, ma esistono anche vulcani attivi. I più importanti sono:

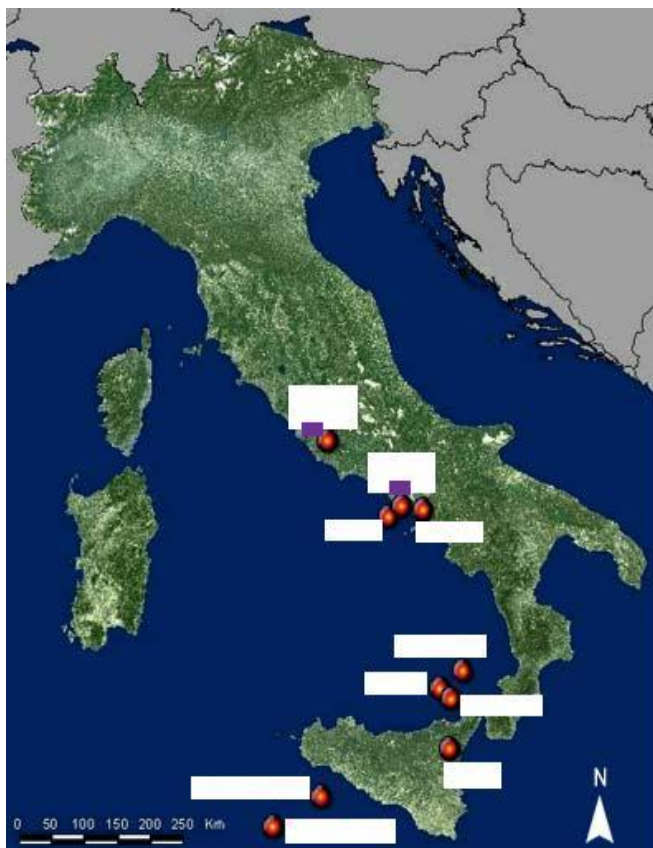
- **i Colli Albani.** Sono un gruppo di colline basse situate a sud-est di Roma. Sono i resti di un antico vulcano molto grande. Alcune bocche dell'antico vulcano ora sono dei laghi.
- **i Campi Flegrei.** Non sono una 'montagna di fuoco' ma una vasta zona con 24 piccoli crateri. Questi crateri emettono gas. I Campi Flegrei si trovano a nord-ovest di Napoli.
- **il Vesuvio.** È situato a 10 chilometri a est di Napoli. È molto famoso: nel 79 d.C. ha sepolto le città di Ercolano e Pompei. La sua ultima eruzione è del 1944. Il rischio di eruzioni è sempre presente, per questo è molto pericoloso per quasi un milione di persone che vivono alla base del vulcano.
- **Ischia.** È un'isola vulcanica nel Mar Tirreno, di fronte a Napoli.



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- **Lipari, Stromboli, Vulcano.** Sono isole vulcaniche nel Mar Tirreno, a nord della Sicilia.
- **l'Etna.** L'Etna è il vulcano più alto d'Europa (3350 metri). Si trova in Sicilia. È il vulcano italiano più attivo; la sua ultima eruzione è del maggio 2008.
- **Isola Ferdinandea.** È un'isola vulcanica situata fra la Sicilia e Pantelleria. Il suo cratere si trova 6 metri sotto il livello del mare. Il suo vulcano continua a dormire.
- **Pantelleria.** L'isola di Pantelleria si trova nel Mediterraneo centrale, a sud-ovest della Sicilia.

La carta geografica dei vulcani italiani



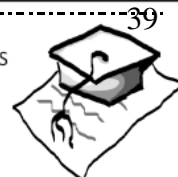
Esercizio N° 1

Riordina le lettere per formare parole del testo.

1. V L A O C N U →
2. A M G M A →
3. C T R A R E E →
4. P S E N O T →
5. T T I A V O →
6. I L A S O →

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”





7. U F C O O →

Esercizio N° 2

Nel riquadro ci sono 6 nomi di vulcani. Quali?

V	E	S	U	V	I	O	A	T	S
B	G	H	V	E	S	M	T	G	T
E	E	M	E	F	R	T	R	F	R
T	S	E	T	H	S	R	S	O	O
N	G	V	U	L	C	A	N	O	M
A	R	G	S	F	R	O	L	F	B
G	S	R	T	M	M	T	N	T	O
L	I	P	A	R	I	O	S	E	L
H	U	R	T	G	M	T	U	S	I
T	S	E	I	S	C	H	I	A	T

Esercizio N°3

Leggi le frasi e indica se sono vere (V) o false (F).

1. Il vulcano Etna è spento. V / F
2. Ischia si trova di fronte a Roma. V / F
3. Il Vesuvio ha sepolto la città di Ercolano. V / F
4. Il cratere del vulcano Etna si trova 6 metri sotto il livello del mare. V / F
5. Lo Stromboli è il vulcano italiano più attivo. V / F

Esercizio N°4

Trova la risposta corretta.

1. Ischia si trova di fronte a :

a) Roma b) Napoli c) Milano



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

2. Il Vesuvio ha sepolto le città di Ercolano e Pompei nel:
a) 79 d.C. b) 89 d.C. c) 109 d.C.
3. I Campi Flegrei si trovano a di Napoli.
a) nord-ovest b) est c) nord-est
4. L'ultima eruzione dell'Etna è del maggio:
a) 2000 b) 1999 c) 2008
5. Questo vulcano continua a dormire.
a) Etna b) Isola Ferdinandea c) Stromboli

Esercizio N°5

Scrivi l'aggettivo polacco corrispondente a questi aggettivi italiani.

- | | |
|------------------|----------------------|
| 1. basso: | 2. grande: |
| 3. antico: | 4. famoso: |
| 5. vasto: | 6. pericoloso: |





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego



Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”





Dokument nr 10a

WZORCOWY SCENARIUSZ LEKCJI

Język francuski

KL. I UNITÉ 3

TEMAT : La révision de l'unité 3 – chambre, maison, hôtel

(Powtórzenie działu 3- pokój, dom, hotel)

Faza początkowa	Mówienie M Powtórzenie	Zwroty grzecznościowe, zapisanie daty i tematu lekcji. Nauczyciel zadaje uczniom pytania typu: Tu habites dans un appartement ou dans une maison ?, Comment est ton appartement ? Il y a combien de pièces dans ton appartement ? A quel étage habites-tu ? Quels meubles y-a-t-il dans ta chambre ? ... w celu powtórzenia materiału z działu 3.
Faza śródlekcyjna	Słuchanie S Mówienie M Czytanie Cz Rozumienie R	1. Uczniowie słuchają dialogu z kasety, a następnie uzupełniają tabelę z podręcznika. /ćw.2/40/ 2. Praca indywidualna Uczniowie na podstawie rysunku odpowiadają na pytania „Où est ... ? /powtórzenie sprzętów w pokoju i przymków miejsca/ 3. Praca w parach Uczniowie rozwiązują ćwiczenie, odnajdują poszczególnych członków rodziny na rysunku domu. Następnie odpowiadają na pytanie kolegi : „ Où est-il ?” lub „ Où est-elle ? /powtórzenie pomieszczeń w domu/ lub Praca w grupach 4-ro osobowych Uczniowie odnajdują w rozsypance karteczek pomieszczenia domowe, a następnie przyporządkowują im meble adekwatne do danego pomieszczenia. /powtórzenie mebli i sprzętów domowych/ 4.Praca w parach Uczniowie uzupełniają dialog „ A la réception de l'hôtel.” /powtórzenie słownictwa w hotelu/
Faza końcowa	Praca domowa	Uczniowie uzupełniają „fiche d'auto-évaluation, unité 3” Zrobić ćwiczenia : 3,4,5 z kserokopii i powtórzyć materiał do sprawdzianu.



Dokument nr 10b

WZORCOWY SCENARIUSZ LEKCJI

Język hiszpański

Unidad didáctica a partir de un texto

UNA MAREA NEGRA⁴

1. Actividad de calentamiento

Se escribe en la pizarra “DESASTRE ECOLÓGICO” y se pregunta en clase abierta qué es. Tras definir el concepto, se pregunta, en clase abierta también, si recuerdan alguno qué pasó y cuándo ocurrió. Tras escuchar a un par de alumnos, se les pide que, en grupos de tres, comenten si recuerdan alguno, y responden a las mismas preguntas que el profesor les ha hecho.

Duración 10 minutos

Dinámica: clase abierta y grupos de tres.

2. Actividad de comprensión lectora

De llama la atención de los alumnos hacia el título de la actividad, “**marea negra**” y, en clase abierta, se pregunta a qué asocian este término. En el supuesto de que nadie conteste, se lleva a cabo una interacción con el grupo con la cual poder descubrir qué significa a partir de las dos palabras de la expresión. Tras descubrir el significado de la expresión, se pide a los alumnos que, de manera individual, lean los dos textos que se ofrecen a continuación y se les pide que subrayen la información clave.

Duración de la actividad: 25 minutos

Dinámica: individual

a) DESASTRE ECOLÓGICO EN GALICIA

El litoral gallego contaminado por más de 70.000 toneladas de chapapote tras el naufragio del Prestige.

Los gallegos recuerdan, desde hace años, cada 19 de noviembre con enorme tristeza. Aquel día se hundió un petrolero, el Prestige, en las difíciles aguas de la Costa de Morte. Aquella jornada, después de siete días de navegación errática, el buque desapareció bajo las aguas y en ese punto comenzó un drama ecológico considerado como la mayor catástrofe sucedida en Galicia.

El petrolero, más largo que dos campos de fútbol, transportaba 77000 toneladas de crudo pesado y maloliente desde San Petersburgo hasta un destino sin determinar, porque la carga no había sido vendida. Era un buque viejo, de dudosa reputación, con propietarios poco claros. El Prestige era un curioso compendio de las muchas deficiencias que se dan en el transporte marítimo.

⁴ Actividad extraída de *Aula 4 Internacional*, Barcelona, Difusión, 2004, p. 21.



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

El barco se encontró con una tormenta cerca de las costas de Finisterre y a las 15:15 del miércoles 13 de noviembre saltaron las alarmas: el capitán lanzó un SOS cuando, tras escuchar un golpe, el barco comenzó a inclinarse rápidamente. A partir de ese momento, se pusieron en marcha todos los mecanismos para la acción de salvamento. Sin embargo, el accidente se convirtió en un desastre.

La decisión de las autoridades fue inmediata y no admitió réplica: el buque debía ser alejado mar adentro para evitar la amenaza de la marea negra. No se tomó en cuenta otra posible decisión. En un principio, el capitán se resistió a que el buque fuera remolcado, pero finalmente consiguieron arrancar de nuevo las máquinas y entre varios remolcadores y un helicóptero lo llevaron mar adentro. Mientras se alejaba, dejaba tras de sí una enorme estela de crudo. Alejado y, posteriormente, hundido, el gobierno creyó despejado todo peligro de contaminación. Pero no fue así. Las costas gallegas aparecieron manchadas de chapapote y se despertó la ira popular. Circularon por todo el mundo las escenas de los pescadores que luchaban contra la marea con sus propias manos, una imagen impropia de un país industrializado. La costa quedó teñida de negro.

b) LA GRAN OLA BLANCA

Miles de personas acuden en ayuda de los primeros marineros para limpiar el fuel vertido al mar. Por Xosé Hermida.

Frente a los embates negros del chapapote, una gran ola blanca de solidaridad se alzó en toda España e inundó el litoral gallego, un movimiento espontáneo que logró suplir la falta de respuesta de las autoridades cuando empezó la catástrofe. El blanco del uniforme de los voluntarios punteó durante semanas los roquedales, acantilados y playas teñidos del color del asfalto. Nunca en España se había visto una respuesta social de tal magnitud ante un desastre que dejó en evidencia a los servicios del Estado. Sólo en el puente de la Constitución, unas 10.000 personas tomaron la costa gallega para limpiar el fuel viscoso aun a costa de respirar durante horas su fetidez industrial.

Pero la verdadera vanguardia de la lucha contra la marea negra fueron los marineros gallegos. En las dos primeras semanas posteriores al hundimiento del Prestige, el Gobierno central y la Xunta negaron que las Rías Bajas, la mayor reserva marisquera del planeta, estuviese en peligro. El 2 de diciembre, una gran mancha asomó por la bocana de la ría más grande y rica, la de Arosa. Como no había un dispositivo oficial para hacerle frente, los marineros se organizaron por su cuenta. Con artilugios inventados para el caso, con cubos y a mano, detuvieron el avance del chapapote y evitaron un colosal desastre ecológico y económico.

Texto publicado en *El País*. *Una historia de 30 años*. Jueves, 4 de mayo de 2006.

3. Explotación del texto

Tras corregir, en clase abierta, la actividad anterior, se propone a los alumnos que, en parejas y de manera oral, respondan a las siguientes preguntas:

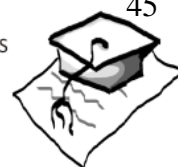
- ¿qué opinas tú de la catástrofe?
- ¿Y de la reacción de los voluntarios?
- ¿Has participado alguna vez en alguna acción de prevención o de recuperación de una zona devastada?

Dinámica: parejas

Duración: 10 minutos

4. Actividad de explotación del texto (opcional)

Como actividad opcional, se propone una actividad de explotación del vocabulario, en la cual los alumnos, de manera individual deberán volver al texto, fijarse en la siguiente tabla de adjetivos y sustantivos y combinarlos entre sí.





sustantivos	Adjetivos
tristeza	dudoso/a
agua	viscoso/a
navegación	grande
drama	maloliente
crudo	ecológico/a
reputación	errático/a
marea	difícil
error	negro/a
imagen	colosal
mancha	impropio
desastre	enorme
	tremendo/a

Dinámica: individual

Duración: 5 minutos

Posteriormente, y como práctica del vocabulario, los alumnos, de manera individual, deberán escoger cinco combinaciones y escribir una frase por cada una en la que se contextualice.

Duración: 10 minutos

Dinámica: individual

Por último, se propone una pequeña reflexión gramatical sobre la posición de los adjetivos con respecto a los sustantivos que califican. Se pedirá a los alumnos que vuelvan al texto y se fijen en los sustantivos y adjetivos de la tabla y, a continuación, respondan a las siguientes preguntas:

- ¿Los adjetivos aparecen antes o después del sustantivo?
- ¿Crees que hay casos en los que se podría invertir la colocación?
- ¿En qué casos piensas que es imposible alterar el orden?

Después de que los alumnos respondan a las preguntas y reflexionen sobre los valores de la adjetivación antepuesta y pospuesta, se propone una pequeña sistematización gramatical sobre la subjetividad u objetividad de los adjetivos en función de la posición que ocupan con respecto al sustantivo.

Dinámica: parejas y clase abierta

Duración: 15 minutos

Dokument nr 11



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ROZUMIENIE ZE SŁUCHU –TYPOLOGIA ZADAŃ

(dotyczy materiałów dźwiękowych i audiowizualnych)

Zadania realizowane bez wypowiedzi ustnych/pisemnych	Zadania wymagające wypowiedzi ustnych/pisemnych	Komentarz
Reakcje spontaniczne po wysłuchaniu/obejrzeniu materiałów audio/wideo: gesty, mimika, uśmiech, etc...	Spontaniczne reakcje słowne: uwagi, komentarze, wyrażanie emocji, etc...	Są to pierwsze oznaki świadczące o ogólnym zrozumieniu przekazu (materiałów audio/audiowizualnych)
Gry i zabawy: rysowanie, reprezentacja mimiczna usłyszanych scenek	Gry i zabawy: krótkie inscenizacje, dialogi w oparciu o materiały audio/audiowizualne	Stosowane na rozumienie globalne lub szczegółowe
Dopasowanie tekstu do elementów obrazkowych		Wyselekcjonowanie obrazków, do których odnosi się nagranie.
	Pytania otwarte	Najczęstsza (i najstarsza!) technika, używana na rozumienie globalne lub szczegółowe
	Pytania otwarte wymagające argumentacji odpowiedzi	Oprócz odpowiedzi na pytania wskazujemy na elementy, które świadczą o poprawności naszego rozumowania
Pytania zamknięte		Pytania typu „prawda/fałsz”, „tak/nie”, zaznaczanie konkretnej odpowiedzi (x), zakreślanie..., technika skuteczna w przypadku długich nagrań, gdyż łatwiej podtrzymuje uwagę i koncentrację słuchacza
Questionnaire à choix multiple (QCM): testy wielokrotnego wyboru		Technika typowa dla podejścia komunikacyjnego, sprawdza rozumienie globalne lub szczegółowe (wybór spośród możliwych podpowiedzi)
	Reformułowanie, parafrazowanie znaczenia	Typowe dla metody audiowizualnej (fr. SGAV)
	Streszczenie	Wyszczególnienie głównych informacji oraz intencji mówiącego, etc



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	Wyjaśnienia/komentarze	Mogą dotyczyć fragmentów tekstu, interpretacji poszczególnych zdań, wyrażen, etc...
	Teksty z lukami	Technika typowa na rozumienie szczegółowe: brakujące elementy mogą dotyczyć różnych kategorii: słów leksykalnych (ciągi tematyczne), lub gramatycznych
Puzzle, rekonstrukcja spójnego tekstu		Odtworzenie chronologii tekstu (analiza konektorów logicznych, czasowych, powtórzenia anaforyczne, etc)
	Wyszukiwanie konkretnych powiązanych ze sobą elementów/znaczeń	Listy słów/zwrotów mogą dotyczyć jednego motywu, tematu, postaci, etc...
	Tabele do uzupełnienia	Luki informacyjne dotyczą zwykle sytuacji komunikacyjnej (Kto? Gdzie? Kiedy? Dlaczego?, etc. – technika typowa na rozumienie globalne

Opracowanie na podstawie: J.P.CuQ, Didactique du français langue étrangère et seconde”, PUG, Grenoble 2005.

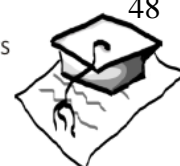
Dokument nr 12

KOMPETENCJA KOMUNIKACYJNA

(na przykładzie autentycznych materiałów telewizyjnych)

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

« **Materiały autentyczne w uczeniu się i nauczaniu języka francuskiego** »

Metody komunikatywne, które promuje współczesna dydaktyka języków obcych, w dużej mierze opierają się na wykorzystaniu dokumentów autentycznych, a jednak te nie zawsze znajduje właściwe miejsce w praktyce szkolnej, pomimo że nauczyciele zdają sobie doskonale sprawę z ich wartości jako « wzorców komunikacji, których dostarcza realny świat »⁵. Są one tym bardziej istotne, że kontakty ucznia z językiem obcym odbywa się w określonym, znaczącym kontekście, który uczeń poznaje, odkrywa, testuje.

Praca z dokumentem autentycznym wymaga z jednej strony właściwego doboru treści, z drugiej zastosowania ciekawych, oryginalnych technik, motywujących i zachęcających ucznia do poznawania i odkrywania świata w języku, który zgłębia.

Poniższa tabela zawiera propozycje technik, ćwiczeń i zabiegów dydaktycznych pozwalających na urozmaicenie lekcji, motywowanie uczniów do aktywności, wzbudzanie w nich ciekawości świata i języka, dzięki któremu świat ten poznają.

Techniki pracy zaproponowane przez nauczyciela	Cel (e)	Korzyści z dydaktycznego punktu widzenia
1. Burza mózgów	<ul style="list-style-type: none"> ○ wykorzystanie wiedzy ucznia ○ umożliwienie swobodnej wypowiedzi ○ wprowadzenie tematu lekcji w sposób niekonwencjonalny 	<ul style="list-style-type: none"> – aktywność / zainteresowanie – motywacja – interakcja
2. Praca ze ścieżką wizualną / dokumentem bez dźwięku	<ul style="list-style-type: none"> ○ rozdzielenie ścieżki wizualnej od dźwiękowej w celu pracy z jednym rodzajem informacji ○ praca z obrazem antycypująca analizę ścieżki dźwiękowej ○ użycie wcześniej poznanego słownictwa ○ przygotowanie ucznia do analizy ścieżki dźwiękowej poprzez wprowadzenie odpowiedniego słownictwa 	<ul style="list-style-type: none"> – aktywność – zainteresowanie – zaangażowanie / motywacja – skupienie uwagi na obrazie
3. Inicjowanie odpowiedzi o charakterze hipotetycznym po obejrzeniu dokumentu wideo bez dźwięku	<ul style="list-style-type: none"> ○ zachęcanie do spontanicznej reakcji ○ wykorzystanie wcześniej nabytych umiejętności ucznia ○ przygotowanie do analizy dokumentu ○ przygotowanie materiału do porównania z dokumentem dźwiękowym ○ wzbudzanie zainteresowania dokumentem 	<ul style="list-style-type: none"> – pedagogika sukcesu – motywacja / zaangażowanie – wiara w siebie – sukces gwarantowany – integracja grupy – kreatywność

⁵ Henri Besse – “Enseigner la compétence de communication” in : Le français dans le monde, 1980, str.42



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4. Konfrontacja pomiędzy wypowiedziami hipotetycznymi a rzeczywistą treścią dokumentu po obejrzeniu dokumentu i wysłuchaniu ścieżki dźwiękowej	<ul style="list-style-type: none"> ○ wybór najważniejszych informacji ○ porównanie treści dokumentu z wcześniej założonymi hipotezami ○ praca w oparciu o powtórzony materiał leksykalno-gramatyczny ○ rektyfikacja wypowiedzi ○ zaspokojenie ciekawości i potrzeby dotarcia do prawdy 	<ul style="list-style-type: none"> – aktywność – motywacja – koncentracja / efekt niespodzianki – nabywanie umiejętności – poszerzanie wiedzy – odkrywanie nowych rzeczy
5. Selekcja i klasyfikowanie informacji	<ul style="list-style-type: none"> ○ uporządkowanie słownictwa ○ ułatwienie zapamiętywania ○ przygotowanie materiału pozwalającego na sprawne wykonanie następnych zadań 	<ul style="list-style-type: none"> – jasność i przejrzystość – porządek logiczny – ustrukturuwanie – usystematyzowanie wiedzy
6. Prezentacja wykonanego zadania	<ul style="list-style-type: none"> ○ podkreślenie wartości wykonanej przez ucznia pracy ○ informacja zwrotna dla nauczyciela nt. indywidualnych potrzeb uczniów (braki, błędy, problemy leksykalne i gramatyczne) 	<ul style="list-style-type: none"> – wzajemne wzbogacanie (na płaszczyźnie horyzontalnej) – otwartość – integracja
7. Wykorzystanie pamięci wizualnej	<ul style="list-style-type: none"> ○ wykonywanie zadań w oparciu o zapamiętane elementy ○ analiza selektywna dokumentów ○ pobudzanie ciekawości i potrzeby wzbogacania słownictwa 	<ul style="list-style-type: none"> – koncentracja – praca pamięciowa – asocjacje mentalne – wzbogacanie słownictwa

Postawa nauczyciela	Cel(e)	Korzyści z dydaktycznego punktu widzenia
1. Korygowanie błędów po wypowiedzi, w sposób dyskretny	<ul style="list-style-type: none"> ○ motywowanie do spontanicznej wypowiedzi ○ zapewnienie swobody wypowiedzi ○ pedagogika sukcesu 	<ul style="list-style-type: none"> – aktywność – motywacja – skupienie uwagi bardziej na treści niż na formie
2. Uwzględnienie propozycji ucznia	<ul style="list-style-type: none"> ○ waloryzowanie wiedzy i umiejętności ucznia ○ praca w oparciu o tematykę interesującą ucznia ○ zachęta do aktywności 	<ul style="list-style-type: none"> – pedagogika sukcesu – zaangażowanie – motywacja / zainteresowanie
3. Uczeń wyszukuje kilku informacji, nie wszystkich jednocześnie	<ul style="list-style-type: none"> ○ analiza selektywna ○ poznawanie dokumentu etapami ○ ułatwianie pracy ○ wyeliminowanie lęku spowodowanego niezrozumieniem 	<ul style="list-style-type: none"> – aktywność – koncentracja – sukces łatwiej osiągalny – ćwiczenie pamięci
4. Wsparcie udzielane uczniowi w czasie pracy indywidualnej	<ul style="list-style-type: none"> ○ weryfikacja zrozumienia polecenia (pytanie: „Czy zrozumieliście?” nie ma sensu !) ○ przeformułowanie polecenia jeśli trzeba ○ udzielenie odpowiedzi na indywidualne potrzeby ucznia 	<ul style="list-style-type: none"> – poczucie « bezpieczeństwa » – motywacja – wsparcie indywidualne



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

5. Podziękowanie ze strony nauczyciela za wykonane zadanie	<ul style="list-style-type: none"> ○ dowartościowanie ucznia ○ pokazanie, że jego praca jest istotna 	<ul style="list-style-type: none"> - motywacja - przykład prawidłowej postawy - wzór do naśladowania
Dynamika lekcji	Cel(e)	Korzyści z dydaktycznego punktu widzenia
1. Nauczyciel różnicuje pomoce dydaktyczne	<ul style="list-style-type: none"> ○ unikanie nudy ○ podtrzymanie uwagi i skupienia ○ wzmocnienie motywacji ○ mobilizacja uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> - zainteresowanie - koncentracja - zaangażowanie - zachęta do pracy
5. Nauczyciel rozpoczyna lekcję od pytania « z życia wziętego »	<ul style="list-style-type: none"> ○ przybliżenie „świata do klasy” ○ pokazanie, że nauka języka jest nie tylko przedmiotem szkolnym, ale że język jest prawdziwym narzędziem komunikacji ○ wprowadzenie tematu w sposób nie dający poczucia uczenia się, lecz naturalnej reakcji 	<ul style="list-style-type: none"> - zaangażowanie - integracja « szkoły i życia » - nauczanie zintegrowane - swoboda wypowiedzi - wzbogacanie wiedzy - postawa otwartości
6. Nauczyciel różnicuje formy pracy: indywidualna, w dwójkach, grupach, prezentacje	<ul style="list-style-type: none"> ○ wzbudzanie ciekawości ○ różnorodna dynamika pracy ○ praca bardziej ciekawa, a wiedza bardziej kompletna ○ uczeń czuje się pewniej 	<ul style="list-style-type: none"> - zaangażowanie indywidualne i zbiorowe - pedagogika sukcesu - nabywanie umiejętności - wzbogacanie na płaszczyźnie wertrykalnej i horyzontalnej
7. Nauczyciel wykorzystuje nie-tradycyjne techniki przekazywania głosu uczniom (np. piłka, losowanie, wskazywanie przez kolegów, kłębek włóczki)	<ul style="list-style-type: none"> ○ zwracanie uwagi uczniów na to, co dzieje się w klasie ○ dyscyplinowanie ○ zaangażowanie wszystkich uczniów ○ zmniejszanie barier ○ eliminowanie strachu przed « wyrwaniem do odpowiedzi » przez nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> - koncentracja - swoboda reakcji i wypowiedzi - interakcja
8. Nauczyciel wprowadza efekt niespodzianki	<ul style="list-style-type: none"> ○ budzenie ciekawości ○ angażowanie w wykonywanie zadań ○ motywowanie do poszukiwania odpowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> - zainteresowanie - koncentracja - efekt zaskoczenia - swoboda komunikacji
9. Nauczyciel w sposób spójny przechodzi od zadania do zadania	<ul style="list-style-type: none"> ○ lekcja ma charakter spójny i ciągły ○ każde następne zadanie opiera się o to, co uczeń wykonał uprzednio ○ ułatwianie pracy ucznia ○ zapewnienie progresji w zdobywaniu umiejętności 	<ul style="list-style-type: none"> - zaangażowanie - użycie znanych rzeczy w nowym kontekście - ułatwianie przyswajania wiedzy i rozwijania umiejętności
10. Nauczyciel zachęca do poszukiwania informacji i docenia pracę ucznia	<ul style="list-style-type: none"> ○ budzenie naturalnej ciekawości ucznia ○ pogłębianie wiedzy merytorycznej ○ znajdowanie argumentów do swobodnych i spontanicznych wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> - zaangażowanie - motywacja - wola pracy, robienia postępów



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Dynamika lekcji: postawa nauczyciela	Cel(e)	Korzyści z dydaktycznego punktu widzenia
1. Nauczyciel nie czeka aż zadanie zostanie ukończone, lecz przechodzi do następnego	<ul style="list-style-type: none"> o uczniowie « nigdy nie mają wystarczająco dużo czasu » na ukończenie zadania o przyzwyczajanie uczniów do określonego tempa pracy o przygotowanie do egzaminów (praca w ograniczonym czasie) 	<ul style="list-style-type: none"> - zaangażowanie - zaufanie na linii nauczyciel-uczeń - większa różnorodność zadań - lepsze wyniki
2. Nauczyciel chodzi po klasie i nadzoruje pracę uczniów	<ul style="list-style-type: none"> o wyjaśnianie poleceń jeśli nie zostały właściwie zrozumiane o indywidualna pomoc dla ucznia o łatwiejszy kontakt z uczniem nieśmiałym 	<ul style="list-style-type: none"> - bezpieczeństwo - sprawdzenie zrozumienia polecenia - pomoc uczniom, mającym problemy
3. Podział ról i zadań	<ul style="list-style-type: none"> o « ułatwianie » zadania o pomoc w przygotowaniu argumentów do wypowiedzi o praca selektywna i uzupełniająca o pobudzanie uczniów do odpowiedzialności 	<ul style="list-style-type: none"> - zainteresowanie - zaufanie - motywacja - zaangażowanie
4. Nauczyciel podaje jasno sformułowane, precyzyjne polecenia przed pracą z dokumentem	<ul style="list-style-type: none"> o uświadomienie uczniowi, czego nauczyciel od niego oczekuje o lepsze i precyzyjniejsze wyniki o brak potrzeby udzielania dodatkowych wyjaśnień 	<ul style="list-style-type: none"> - zrozumienie - bezpieczeństwo - motywacja - lepsza jakość
5. Nauczyciel podaje 1, max. 2 polecenia do każdego zadania	<ul style="list-style-type: none"> o polecenie jest jasne, uczeń wie co robić o wyniki pracy bardziej spójne o uczeń robi coś, co będzie mu potrzebne do następnego ćwiczenia 	<ul style="list-style-type: none"> - jasność / zrozumienie - zaangażowanie - koncentracja uwagi na zadaniu
6. Nauczyciel wybiera dokument adekwatny do potrzeb	<ul style="list-style-type: none"> o nauczyciel jest wiarygodny w oczach ucznia o uczniowie wykonują zadania świadomie, znając cele o unikanie stwierdzeń typu « to niczemu nie służy... » 	<ul style="list-style-type: none"> - osiągnięcie celu / jasność - łatwiejsze zapamiętywanie - dokument odsyła bezpośrednio do omawianego tematu

Dokument nr 13

PISANIE – TYPOWE ZADANIA

Nie wszystkie języki posiadają pismo. Nie wszystkie języki posiadają kod językowy, który reprezentuje mowa, podstawa języka i jego użycia, dlatego też pisanie to zdolność językowa, która wymaga nauczania kompleksowego i odnosi się do innych procesów kognitywnych niż nauczanie



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

języka mówionego. Bez wątpienia, w kontekście nauczania języków obcych powszechnie znanych i popularnych, proces „pisania” rozwinął się już wcześniej w języku ojczystym ucznia; co za tym idzie, nauka pisania posiada inne cechy charakterystyczne, o których nie należy zapominać ani ich ignorować.

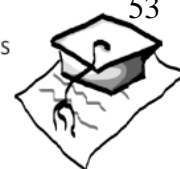
W ostatnich dziesięcioleciach XX wieku, a przede wszystkim z powodu znaczącej krytyki klasycznego modelu metody gramatyczno-tłumaczeniowej i wkład socjolingwistyki, praktyka sprawności pisania została odsunięta na drugi plan, a jej znaczenie, w koncepcji nauczania języków obcych⁶, zmniejszyło się na rzecz potrzeby rozwoju sprawności mówienia. Bez wątpienia, w przeciągu ostatnich lat, wypowiedź pisemna nabrała znaczenia, które posiada po dzień dzisiejszy. W związku z tym, że jest to sprawność językowa często używana w procesie komunikacji, jej wartość nie powinna być umniejszana. Tworzenie wypowiedzi pisemnych powinno być nauczane na lekcjach jako ważny element, ponieważ łączy się z innymi sprawnościami językowymi, które oddziałują na proces mówienia, ale również dlatego, że kod językowy do nauczania nie jest kodem języka ojczystego.

Nauka wypowiedzi pisemnej w języku obcym.

Na początku, musimy mieć na uwadze, że zgodnie z podejściem metodologicznym, na którym się opieramy, użycie sprawności językowej będzie zróżnicowane, i dlatego też zwrócimy uwagę na wielorakie aspekty. (Cassany 2005). Daniel Cassany (idem) wskazuje nam cztery modele metodologiczne, które przedstawiają zrozumienie i praktykę wypowiedzi pisemnej w różnoraki sposób. Z jednej strony *podejście gramatyczne*, które włącza produkcję pisemną w nauczanie gramatyki języka (morfologia, syntaksa, ortografia, etc.), *podejście komunikacyjne*, które pociąga za sobą użycie produkcji pisanej jako praktyki tej sprawności w sytuacjach mniej lub bardziej realnych z życia użytkownika języka obcego; *podejście ukierunkowane na proces* pisania i *podejście ze względu na zawartość*, które rozumie pisanie jako „instrument epistemiczny do nauki treści dyscyplinarnych” (idem, 931). W tenże sposób, zależnie od podejścia jakie przyjmujemy, by stworzyć tekst pisany, wyróżniony zostanie jeden z aspektów pisania. Wybór jednego z podejść będzie zależał od zainteresowania nauczyciela, potrzeb ucznia lub od paradygmatu dydaktycznego.

Z drugiej strony, musimy być świadomi faktu, że teksty pisane przez uczniów posiadają składnię i słownictwo bardziej uproszczone w stosunku do języka naturalnego i że pojawianie się

⁶ Dla szybkiego wprowadzenia do praktyki sprawności pisania do metod nauczania najważniejszych języków obcych na przestrzeni wieków, zob. Bräuer (2000).





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

błędów będzie powtarzalne (Cornaire y Raymond 1994), nie powinno to być jednak motywem rezygnacji ani ze strony nauczycieli, którzy mogą mieć wrażenie, że prace pisemne nie są odpowiednie, ani ze strony uczniów, którym może się wydawać, że nie zdołają zrealizować wypowiedzi pisemnej tak, jak mogliby to zrobić w języku ojczystym. Trzeba mieć na uwadze, że nauka pisania stanowi część procesu nauczania języka i dlatego powyższe cechy nie wpływają bezpośrednio na produkcję pisania, ale, że należy traktować je jako część procesu nauczania, w którym znajduje się uczeń.

Należy również zwrócić uwagę na inne zagadnienia związane z nauczaniem wypowiedzi pisemnej na lekcjach języka obcego. Po pierwsze, uczeń, który już używa kodu pisanego w języku ojczystym, może posłużyć się nim, aby ułatwić dostęp do swojej pamięci, wesprzeć i pomóc sobie w zadaniu jakim jest pisanie, zastosować procesy konstrukcji znaczenia w tekście i tym sposobem, ułatwić interakcję z resztą uczestników procesu nauczania (Cassany, 2005; Guasch, 2001).

Niezaprzeczalnie, pisanie powinno wchodzić w skład produkcji językowej wraz z innymi sprawnościami. Jako że proces powstawania, tworzenia tekstu pisanego składa się z trzech faz: planowania, tekstualizacji i powtórki (Cassany, 1988), można zauważyć, iż poszczególne etapy tworzenia pozwalają na włączenie różnych sprawności językowych: i tak, na etapie powtórki, zwykło się używać sprawności czytania, a w etapie planowania pojawić się może konwersacja. W taki sposób wprowadzone sprawności współdziałają i wchodzą w skład procesu pisania. Bez wątplenia, istnieje błędne przekonanie, że tworzenie tekstu pisanego to czynność odizolowana, co, jak powyżej udowodniliśmy, jest nieprawdziwe.

Pisanie w języku obcym niesie za sobą również potrzebę posługiwania się odpowiednim zasobem językowym. *Input* pozwoli uczniom przejść przez trudności pojawiające się w praktyce pisania w języku obcym. Nie we wszystkich językach podobnie się pisze, nie wszystkie języki posiadają identyczne cechy „pisania”, dlatego ważne jest, by odpowiednio odebrany input służył, oprócz systematyzacji różnych specyficznych kodów pisemnych, także polepszeniu i udoskonaleniu omawianej sprawności językowej przez uczniów.

Po przedstawieniu teoretycznego podejścia, należałoby usystematyzować wiedzę w jaki sposób zaplanować na lekcjach ćwiczenie sprawności pisania. By tego dokonać, prześledzimy model, zaproponowany przez Daniela Cassany (1999), który opiera się na ustalonych wcześniej parametrach

Planowanie pisania



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Według tego, co zostało powyżej napisane, proces kreacji wypowiedzi pisemnej składa się z trzech faz: planowania, tekstualizacji i powtórzenia/kontroli. Bez wątpienia, trzeci etap może być połączony z drugim, tekstualizacja tworzy się wraz z powtórzeniem, przeczytaniem tekstu, ażeby zredagować go w odpowiedni sposób. Początkowo musi dojść do zaplanowania zadania, którego może dokonać nauczyciel, bądź może to być wynikiem negocjacji między nim a uczniami. Po wyborze celu pracy pisemnej, którą będą musieli wykonać uczniowie, przechodzimy do lektury przykładów, które mogą być ćwiczeniami przed rozpoczęciem zadania, potrzebują one aktywizacji wiedzy już posiadanej, na przykład ćwiczenia na czytanie ze zrozumieniem, które skoncentrowane są na treści i na komunikacji. Na koniec, ćwiczenie czytania analitycznego, które koncentruje się na formie. Analiza przykładów, modeli tekstowych jest zawsze niezbędna, warto wskazać uczniom odnośniki tekstowe, ażeby później mogli samodzielnie tworzyć wypowiedzi pisemne.

Po lekturze różnych wzorów, uczeń rozpoczyna kompozycję tekstu. Aby tego dokonać, musi przejść przez następujące etapy: zaplanować tekst, na przykład do kogo będzie skierowany, sformułować serię pomysłów i szkic mentalny dotyczący danego tekstu⁷; tekstualizacja, czyli redakcja tekstu zakończy proces pisania. Ewaluacja może być wykonana zarówno przez nauczyciela jak i przez innych uczniów i pozwoli na ocenę końcowego produktu. W ciągu realizacji różnego rodzaju ćwiczeń, tylko w momencie tekstualizacji pracuje się indywidualnie (przenoszenie tekstu na papier)

W związku z powyższym można – a nawet, powinno się – podkreślić, że proces pisania nie jest czynnością indywidualną, jak zwykle się przypuszczać, ale może być początkiem pracy zespołowej. Wypowiedź pisemna bywa mylnie traktowana jako czynność linearna, oczywiste jest, że nie musi być tak postrzegana, i, jak wskazuje Cassany (1988), najlepsi pisarze zazwyczaj nie rozpoczynają wraz z postawieniem pierwszego słowa i nie kończą z ostatnim, ale tworzą, zmieniają i nie przestają przetwarzać tekstu już napisanego tyle razy, aż będą uważać go za najbardziej odpowiedni i spełniający ich zamierzenia komunikacyjne.

Na koniec, należy mieć na uwadze kilka aspektów związanych z poprawą i oceną tekstu pisanego. Zajmiemy się tym w kolejnym rozdziale.

Poprawa tekstu pisanego

⁷ W procesie planowania może następować wymiana opinii z innym uczniem, bądź osobami niezwiązanymi z produkcją tekstu.



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Korekta tekstu pisanego jest podstawą w praktyce sprawności pisania, jest to ważny element, który powraca w procesie nauczania języka obcego. Bez wątpienia, należy podkreślić, że nie tylko nauczyciel może być odpowiedzialny za poprawę i ocenę tekstu, ale także sam uczeń lub koledzy z klasy. Uczniom mylnie wydaje się, że sprawdzać może tylko nauczyciel (Hyland y Hyland, 2006). Są różne możliwości, które stosuje się wymiennie, od najbardziej tradycyjnej poprawy błędów na czerwono aż po wspólną analizę i poprawę kolektywną. Bez wątpienia, jeśli zwracamy uwagę na typową poprawę, sprawdzający może podporządkować się serii norm, które jeśli nie są zbyt rygorystyczne, wskazują możliwość lepszego przekazania informacji zwrotnej co do wypowiedzi pisemnej.

Po pierwsze, lepiej jest poprawiać tylko to, co uczniowie będą w stanie się nauczyć, ponieważ w przeciwnym wypadku, istnieje ryzyko ignorowania błędu – a co za tym idzie – bezużyteczności korekty, która może doprowadzić do spadku motywacji ze strony ucznia. Ponadto, należy zwrócić uwagę na poprawę w trakcie procesu pisania, ponieważ w tym momencie uczeń jest najbardziej skupiony na tekście. W wielu okolicznościach, poprawa po zakończeniu pracy powoduje, że uczeń odkłada tekst i nie zastanawia się nad popełnionymi błędami, w związku z tym, inną możliwością jest autokorekta, na podstawie wskazanych przez nauczyciela błędów.

Z drugiej strony, ważne jest, aby uczniowie włączali się w proces polepszania swoich produkcji językowych, w związku z tym nauczyciel powinien rozmawiać z nimi na temat tworzenia tekstu, jeśli ten proces może sprawiać problemy. Ponadto, uczniowie powinni znać narzędzia, które mogą posłużyć im do autokorekty i w ten sposób rozwinąć autonomię zarówno w nauczaniu jak i w funkcjonowaniu jako kompetentni użytkownicy języka: należy zachęcić uczniów do używania słowników, podręczników do gramatyki i innych narzędzi, które mogą im pomóc w udoskonaleniu swoich prac. Reasumując, należy rozumieć poprawę błędu jako środek dydaktyczny, który pomaga uczniom w uczeniu się, a nie jako obowiązek narzucony przez potrzebę postawienia oceny, nagrodzenia bądź ukarania w związku z jego rezultatem. Korekta powinna być skierowana na ucznia i modyfikowana w zależności od jego potrzeb.

Podsumowanie

Wypowiedź pisemna to sprawność językowa, w którą należy włożyć wiele wysiłku i poświęcić jej odpowiednią ilość czasu na lekcjach. Być może dlatego, jej rola zostaje umniejszona i sprowadzana do funkcji zadanej uczniom pracy domowej. Bez wątpienia, dokładna analiza, taka jak



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego opisana powyżej, pomoże umieścić tę sprawność językową na należywym jej miejscu, a także pozwoli wykorzystać ją, by osiągnąć cel jakim jest znajomość nauki języka obcego.

Bibliografia

- Bräuer, G. (2000): “Product, Process, and the Writer Within: History of a Paradigm Shift”, w Bräuer, G. (ed.), *Writing across languages*, Stamford, Ablex.
- Cassany, D. (1988): *Describir el escribir*, Barcelona, Paidós.
- Cassany, D. (1999): *Construir la escritura*, Barcelona, Paidós.
- Cassany, D. (2005): “La expresión escrita”, W Sánchez Lobato, J. i Santos Gargallo, I. (coords.), *Vademécum para la formación de profesores. Enseñar español como segunda lengua (L2)/ lengua extranjera (LE)*, Madrid, SGEL.
- Cornaire, C. y Raymond, P. M. (1994): *La production écrite*, Anjou (Québec), CLE International.
- Guasch, O. (2001): *L’escritura en segones llengües*, Barcelona, Graó.
- Hyland, K. y Hyland, F. (2006) (eds.): *Feedback in Second Language Writing*, Cambridge, CUP.

Dokument nr 14

MÓWIENIE –TYPOWE ZADANIA

Celem niniejszego opracowania są sposoby nauczania wypowiedzi ustnych na lekcjach języka obcego. Przede wszystkim należy wspomnieć o dyskusji, która się toczy w obrębie tej dziedziny pomiędzy wypowiedzią a interakcją ustną. Niezaprzeczalnie jednak, interakcja zawiera



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

w sobie wypowiedź ustną. *Europejski systemem opisu kształcenia językowego (2001) (ESOKJ)* klasyfikuje wypowiedź ustną jako sprawność językową w przeciwieństwie do interakcji ustnej. Ściślej mówiąc, przez wypowiedź ustną rozumiemy sprawność językową, która: *„zakłada umiejętność rozumienia wypowiedzi przez użytkowników języka obcego, którzy nie muszą starać się mówić wolniej, powtarzać zdań, mówić głośniej lub wyraźniej, gdy warunki akustyczne są niesprzyjające – to znaczy, gdy głosy lub akcenty, które się słyszy są zróżnicowane lub gdy z głębi dochodzą hałasy lub nakładają się głosy rozmówców. Sprawność wypowiadania się zakłada użycie konstrukcji gramatycznych w sposób płynny i bez wahania przy wyborze właściwych form, w taki sposób, że wypowiedź ustna wydaje się być wystarczającą dla użytkowników języka obcego, aby nie powodować problemów komunikacyjnych i, w najlepszym wypadku, aby uchodzić za jednego z nich.* (MacCarthy 1972:4)

To prowadzi nas do postrzegania wypowiedzi ustnej jako sprawności językowej bezpośrednio powiązanej z aktem rozmowy, interakcji, chociaż komunikacja zawsze wytworzy się w obrębie wypowiedzi, jaki by nie był jej kontekst – formalny lub nie – i niezależnie od tego jakie są parametry kontekstualne. W taki sensie konferencja, wykład, czy rozmowy w kawiarniach mogą być aktami wypowiedzi ustnej. Jak wskazuje Pinilla (2004:880) „kiedy mówimy o wypowiedzi ustnej, ma się na uwadze zarówno takie sytuacje komunikacyjne, w których mówiący występuje sam tworząc akt mowy, jak i takie, w których występuje jako mówiący i słuchacz”.

Bez wątplenia, z perspektywy ESOKJ, wypowiedź ustna dzieli się na mówienie -wypowiedź jednostkową oraz mówienie w interakcji, które zakłada też rozumienie ze słuchu, ze względu na to, że znaczenie tworzy się wspólnie przez mówiącego i słuchającego w procesie wymiany informacji. Taka konstrukcja, która opiera się na negocjacji znaczenia i na zasadzie współpracy, sprawia że w interakcji ustnej zachodzą różne strategie, które nie występują w jednostkowej wypowiedzi ustnej.

Typologia ćwiczeń do rozwijania wypowiedzi ustnej

Możemy ustalić typologię zadań, w których obecność wypowiedzi ustnej jest fundamentalna (ESOKJ, 2001:61):

- a) Realizacja komunikatów publicznych (informacje, instrukcje, etc.).
- b) Zwracanie się do publiczności (wypowiedzi publicznie, konferencje uniwersyteckie, homilie, przedstawienia, komentarze sportowe, prezentacje handlowe, etc.).



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- c) Czytanie na głos tekstu pisanego
- d) Mówienie opierające się na notatkach, na tekście pisany lub elementach wizualnych (wykresach, ilustracjach, grafikach, etc.)
- e) Odgrywanie ról
- f) Mówienie spontaniczne
- g) Śpiewanie.

Typologia ćwiczeń na rozwijania interakcji ustnej

Jest wiele możliwych ćwiczeń na interakcję ustną, tak wiele, jak wiele jest możliwości komunikacji ustnej, poniżej zaznaczymy tylko takie, które są najczęściej używane na lekcjach języków obcych (pochodzą z ESOKJ 2001:75). Wyróżnimy kilka ważniejszych cech, które pozwolą na odpowiednią ich praktykę na lekcji.

a) Wymiana informacji. Ten typ ćwiczenia skoncentrowany jest na wymianie informacji, uczniowie będą pracowali w parach lub w małych grupach, celem jest przekazanie konkretnych treści, lub, po prostu, zapoznanie się z określonym tematem.

b) Rozmowa przypadkowa. W tym typie ćwiczeń, bardzo podobnym do poprzedniego, należy zwrócić uwagę na aspekty związane z interakcją, takie jak słowa typowe dla spontanicznej wypowiedzi ustnej, kolejność mówienia, etc. Można wprowadzać je w podobnych sytuacjach, takich jak ćwiczenia na wymianę informacji. Będą charakteryzowały się podobną dynamiką.

c) Dyskusja nieformalna. Stosowana w parach, małych grupach, dużych grupach: chodzi o wymianę opinii na określony temat, ale z typowym dla konwersacji przypadkowych stopniem nieformalności.

d) Dyskusja formalna. Identyczna do poprzedniej, ale wprowadzona przez sytuację bardziej oficjalną, co wpłynie na inne użycie języka i odmienne strategie mówienia

e) Debata. Cieszy się wielkim powodzeniem w edukacji, stosowana jest zazwyczaj w dużej grupie. Podziela cechy dyskusji formalnej, ale rola uczniów jest inna, ponieważ wymaga się obecności moderatora, a kolejność wypowiedzi musi być dokładniej określona

f) Wywiad. Stopień przewidywalności jest zróżnicowany, zazwyczaj realizuje się to ćwiczenie w parach, lub grupach trzyosobowych, przypisując każdemu z uczestników rolę pytającego bądź odpowiadającego na pytania. Aby ćwiczenie spełniło swoją funkcję i sprawnie przebiegało, to musi je poprzedzić przygotowanie.



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

g) **Negocjacja.** Typ ćwiczenia, w którym uczestnicy, wychodząc od interakcji, muszą dojść do porozumienia na określony temat. Ważne jest określenie ról przez uczniów, ponieważ w zależności od cech emocjonalnych każdego z nich, negocjacja może być zbyt szybka, lub niemożliwa do realizacji. Ten typ ćwiczeń zazwyczaj jest realizowany w parach lub w małych grupach.

h) **Wspólne planowanie.** W ćwiczeniach tego typu wychodzi się od współpracy, jako że uczniowie powinni pracować wspólnie, aby dojść do zgody, co do ustalenia zadań do wykonania, na przykład, muszą zaplanować klasową imprezę. Takie ćwiczenia zazwyczaj realizuje się w mniejszych grupkach, które pracują w sposób indywidualny nad określonymi częściami zadania, by na koniec złączyć je w jedno.

i) **Współpraca praktyczna skierowana na cele.** Ćwiczenie, którego celem jest realizacja konkretnego zadania. Warto zaznaczyć, że w zależności od poglądów uczniów i zrozumienia przez nich czym powinno być zadanie językowe, ten typ ćwiczenia bywa realizowany w języku ojczystym ucznia. Dlatego też ważne jest, aby podkreślić, że językiem wykonania zadania powinien być język, który jest celem nauczania, a nie inny. W tradycji nauczania nie zwykło się przedstawiać ani struktur ani strategii potrzebnych do praktycznego wprowadzenia tych zadań.

Należy zauważyć, że niestety, ćwiczenia na interakcję w większości przekształcają się w ćwiczenia na indywidualną wypowiedź ustną. Ta uwaga wydawać by się mogła zupełnie nieadekwatna jeśli spojrzymy się na typy ćwiczeń, które zostały omówione wyżej, jednak potwierdzone jest to dużą ilością badań, które wskazują, że w podręcznikach do nauki języka nie ma zbyt wielu przykładów ćwiczeń, które rozwijałyby strategię interakcji, ponadto nauczyciele samodzielnie także nie wyszukują tego typu ćwiczeń. Należy zaznaczyć, że strategię interakcji są różne dla każdego języka, inne dla języka ojczystego, a inne dla obcego, na przykład kolejność wypowiedzi, używanie komentarza, by podkreślić, że się śledzi wypowiedź rozmówcy lub zastosowanie znaków wypowiedzi właściwych dla sprawności mówienia (Cestero 2005). Ten fakt wskazuje na to, że powinno się przejrzeć i udoskonalić proponowane treści i materiały dydaktyczne, programy kursów, jeśli chcemy, by nasi uczniowie przyswoili kompetencje komunikacyjną w sposób holistyczny.

Zgodnie z powyższym, ćwiczenia na interakcję ustną niosą ze sobą odmienną dynamikę grupy niż wypowiedź ustna. W tej ostatniej sprawności językowej mówiący zazwyczaj, kieruje się do określonej publiczności nie oczekując natychmiastowej odpowiedzi na swoją produkcję językową. Równocześnie, proponowane ćwiczenie w formie indywidualnej wypowiedzi



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ustnej jest zazwyczaj wcześniej zaplanowane, można więc przygotować szereg różnorodnych pomocy do jego wykonania. Inaczej jest w przypadku ćwiczeń na interakcję ustną, gdzie potrzebne jest uczestnictwo rozmówcy, ażeby zadanie mogło być zrealizowane, gdyż tutaj współpraca i negocjacja znaczenia są fundamentalnymi cechami.

Bibliografia

Cestero, A.M. (2005): *Conversación y enseñanza de segundas lenguas*, Madrid, ArcoLibros.

Consejo de Europa (2001): *Marco Común Europeo de Referencia para las Lenguas: aprendizaje, enseñanza, evaluación*. Madrid, Instituto Cervantes-Ministerio de Educación, Cultura y Deporte-Anaya. [en línea]. Documento disponible en <http://cvc.cervantes.es/obref/marco/>

MacCarthy, P.A.D (1972): *Talking of Speaking: Papers in Applied Phonetics*. LLL, Oxford University Press, Oxford.

Pinilla, R. (2004): "La expresión oral", en Sánchez Lobato, J. y Santos Gargallo, I. (coords.), *Vademécum para la formación de profesores. Enseñar español como segunda lengua (L2)/ lengua extranjera (LE)*, Madrid, SGEL, pp. 879-897.

Dokument nr 15

KOMPETENCJA GRAMATYCZNA

Rola gramatyki w nauczaniu języków obcych zmieniała w zależności od teorii metodycznych panujących w danym okresie. W metodzie gramatyczno-tłumaczeniowej i kognitywnej odgrywa dosyć duże znaczenie, w połowie XIX wieku podejście się zmienia i zaczęto odrzucać taki typ nauczania. Metoda bezpośrednia i naturalna wyższość przyznaje językowi



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

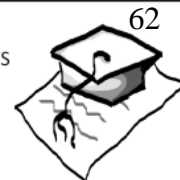
mówionemu nad pisanym. Podejście komunikacyjne (lata siedemdziesiąte XX wieku) początkowo stawiało gramatykę w cieniu słownictwa czy sprawności językowych. Nauczanie gramatyki stało się nie celem samym w sobie, a środkiem do celu jakim ma być komunikacja. Dzisiaj nie kwestionujemy roli jaką posiada nauczanie struktur gramatycznych i jak wielkie ma znaczenie by porozumiewać się w sposób poprawny i zrozumiały.

Wprowadzanie nowego materiału wiąże się z podjęciem odpowiednich założeń. Po pierwsze należy zaprezentować nowe struktury (wprowadzić je po raz pierwszy, by uczniowie mogli zapoznać się z nimi – **prezentacja**), po drugie, należy struktury te utrwalić (powtarzanie i ćwiczenie materiału wprowadzonego – **praktyka językowa**), i na koniec, należy sprawić, by uczeń potrafił zastosować je w praktyce (**produkcja językowa**).

Jeśli analizujemy typowe nauczanie gramatyki języka obcego można zauważyć dwie tendencje: pierwsza – ćwiczenia gramatyczne które mają na celu opisanie i wyjaśnienie reguł gramatycznych zazwyczaj pojawiają się w następującej kolejności: od ćwiczeń zupełnie mechanicznych i kontrolowanych przez nauczyciela do ćwiczeń, które mają na celu komunikację czyli są zbliżone do naturalnych sytuacji. W tenże sposób uczeń przechodzi od praktyki mechanicznej (ćwiczenia, w których nie trzeba rozumieć znaczenia i w których jest tylko jedna odpowiedź prawidłowa np. ćwiczenia na zastępowanie), praktyki w której liczy się zrozumienie (w tym typie ćwiczeń uczeń musi zrozumieć znaczenie zdań, by mógł poprawnie rozwiązać ćwiczenie, ale w dalszym ciągu jest tylko jedna odpowiedź poprawna, która już jest znana zarówno nauczycielowi jak i innym uczniom: *-Jakiego koloru jest bluzka Karola – Jest czerwona*), i na koniec znajduje się praktyka komunikacyjna, która wymaga uwagi i skupienia na znaczeniu przez ucznia, który w swojej odpowiedzi musi zawrzeć informację nieznaną ani nauczycielowi ani innym uczniom: *-Co robisz w ostatni weekend? – Byłem na plaży*.

Znaczy to, że duża część ćwiczeń gramatycznych używanych tradycyjnie są to ćwiczenia mechaniczne, gdzie znaczenia nie odgrywa żadnej roli i gdzie nie ma prawdziwej wymiany informacji. Z pojawieniem się podejścia komunikacyjnego, coraz więcej jest ćwiczeń gramatycznych, w których struktury lingwistyczne są przedstawione w kontekście sytuacji realnych lub wymyślonych.

Druga tendencja w nauczaniu gramatyki to taka, nastawiona jest na produkcję, znaczy to, że zadania wymagają, ażeby uczeń produkował, pisemnie lub ustnie teksty w języku obcym, takie jak





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
ćwiczenia na zastępowanie elementów, transformacje, uzupełnianie, tłumaczenia, pytania –
odpowiedzi, etc.

Podstawowe sposoby ćwiczenia gramatyki – praktyka językowa dokonywane są poprzez
imitację, substytucję i przekształcanie.⁸

Imitacja: uczniowie wypowiadają daną strukturę, w ten sposób utrwala ją nowo poznany materiał.
Aby ćwiczenie nie było monotonne można posłużyć się różnymi zabawami, np. w głuchy telefon.

Substytucja: polega na powtarzaniu tej samej struktury gramatycznej zmieniając za każdym razem
treść. Zmiany mogą dotyczyć pojedynczych wyrazów (substytucja prosta), dwóch wyrazów
(substytucja podwójna) lub podstawienie może dotyczyć nie tylko zmian leksykalnych, ale także
zmian gramatycznych (substytucja złożona).

Substytucja prosta często jest wykorzystywana do zastępowania zaimkami dopełnienia bliższego i
dalszego, ale również może posłużyć do ćwiczenia leksyki na różny temat.

Przykład:

Przekształć według wzoru:

Michał czyta książkę – Michał ją czyta.

1. Moja mama przygotowuje obiad. –
2. Zapraszamy naszych kuzynów na obiad. –
3. Twój brat nie mówi dobrze po niemiecku –
4. Wieczorami oglądamy telewizję. –
5. Czasem zabieram moje rodzeństwo do kina. –

Substytucja podwójna

Przykład:

Przekształć według wzoru: Daję książkę Loli – Jej ją daję.

1. Pożyczam moje książki Marii. –
2. Pożyczają nam swoje płyty. –
3. Polecam ci ten deser. –
4. Dajemy cukierki dzieciom. –

⁸ Należy zaznaczyć, że zawartość poszczególnych ćwiczeń powinna być dostosowana i związana z
nauczaniem językiem obcym. Przykładowe ćwiczenia podane są tutaj w języku polskim, a nie w
obcym, jak powinno być na lekcjach.





Substytucja złożona wymaga istotnych zmian nie tylko leksykalnych ale także gramatycznych.

Przykładem mogą być ćwiczenia gdzie należy zmienić liczbę, osobę lub czas.

Przykład:

Zamień na liczbę mnogą:

Nauczyciel jest Anglikiem – Nauczyciele są Anglikami

1. Lekarz jest Czechem -
2. Urzędniczka jest Szwedką -
3. Lekarka jest Niemką -

Transformacja (przekształcanie)

Polega na przekształcaniu zdań według wskazanego wzoru. Mogą to być transformacje zdań twierdzących na przeczące czy też ze strony biernej na czynną lub przekształcanie czasów. Samo bezrefleksyjne przekształcanie form może być często nużące i nie przynoszące sensu komunikacyjnego dlatego w metodzie komunikacyjnej ćwiczenia na transformacje prowadzi się w inny sposób.

Należy stworzyć sytuację zabawową, różnego rodzaju scenki, w których naturalnie i mimowolnie będą przekształcane wypowiedzi uczniów.

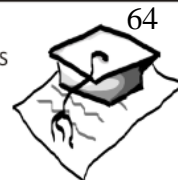
Przykład:

Ćwiczenie w trójkach, jedna osoba jest kandydatem do pracy, druga zadaje pytania. Rozmowa przeprowadzona jest tak, by osoba trzecia tego nie słyszała. Następnie osoba pytająca opowiada o cechach kandydata uczniowi, który nie uczestniczył w rozmowie i razem dyskutują czy kandydat nadaje się na to stanowisko.

Typy ćwiczeń:

- 1) ćwiczenia na zastępowanie
- 2) ćwiczenia o dwóch opcjach
- 3) ćwiczenia wyboru alternatywnych odpowiedzi
- 4) ćwiczenia na odnalezienie relacji między elementami

1) W technice substytucji typowe są ćwiczenia w których uczniowie początkowo muszą słuchać lub czytać wypowiedzi, które zawierają strukturę lub formę gramatyczną stanowiącą główny punkt lekcji, a potem wstawić informację z związaną z tą strukturą.





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Przykład:

Uczniowie dobierają się w grupy po 3 osoby i słuchają opowiadania, które przeczyta nauczyciel. Każda grupa musi odnaleźć jak najwięcej szczegółów i uzupełnić poniższe zdania. Uczniowie mają 3 minuty i grupa, która pamięta jak najwięcej szczegółów wygrywa.

1. Jan wstaje o
2. Potrzebuje przynajmniej żeby się całkowicie obudzić.
3. Woli nie rankami.

[Część tekstu czytana przez nauczyciela: Jan jest studentem na uniwersytecie X. Zazwyczaj wstaje o 8. Porankami trudno jest mu się dobudzić ponieważ nie lubi wstawać. Musi wypić co najmniej 3 filiżanki kawy aby się obudzić. Zazwyczaj więc czyta gazetę w ciszy bo woli z nikim nie rozmawiać dopóki nie jest całkowicie obudzony...]

2. Ćwiczenia o dwóch opcjach to ćwiczenia, w których, na nowo przedstawia się uczniowi jakiś typ informacji i uczeń musi odpowiedzieć lub zareagować na podaną informację poprzez wybór jednej z dwóch możliwych odpowiedzi.

Przykład:

Wskaż, czy zgadzasz się z twierdzeniami o rodzicach, których za chwilę posłuchasz. Następnie porównaj swoje odpowiedzi z kolegą.

Tak, zgadzam się

Nie, nie zgadzam

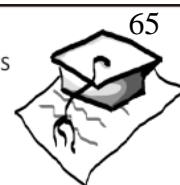
1. Często do nich dzwonię
2. Odwiedzam ich w weekendy
3. Odwiedzam ich raz w miesiącu
4. Przytulam ich kiedy ich widzę
5. Dobrze ich rozumiem
6. Ignoruję ich całkowicie
7. Bardzo ich cenię

3. Ćwiczenia wyboru alternatywnych odpowiedzi, są to ćwiczenia, w których dostarczony jest uczniowi impuls i prosi się go aby wybrał między trzema lub więcej alternatywami. Impuls lub alternatywne odpowiedzi muszą zawierać uczoną strukturę gramatyczną.

Przykład:

Niech żyje Hiszpania! Posłuchaj następujących wypowiedzi. Na początku, zdecyduj czy zdania są wyrażone w czasie teraźniejszym czy przeszłym, następnie wybierz osobę, która realizuje, lub zrealizowała daną czynność.

1.





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

_____ przeszły _____ Alejandro Amenábar
_____ terazniejszy _____ Luis Buñuel
_____ _____ Pedro Almodóvar

2.

_____ przeszły _____ Blanca Portillo
_____ terazniejszy _____ Penélope Cruz
_____ _____ Paz Vega

Nauczyciel przeczyta poniższe zdania na głos:

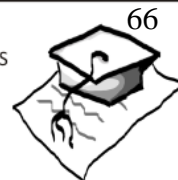
1. Wyreżyserował „Wszystko o mojej matce”. (Pedro Almodóvar)
2. Zdobyła Oscara w kategorii za najlepszą aktorkę. (Penélope Cruz),
Etc...

4. Ćwiczenia na odnalezienie relacji między elementami to takie, w których uczniowie muszą wskazać zależność między wypowiedzią główną, a „inną rzeczą”. Można więc poprosić ucznia, by dobrał lub połączył wypowiedź ze zdjęciem, wypowiedź z określonym rzeczownikiem, wydarzenie z ich logiczną sekwencją, miesiące z charakterystycznymi czynnościami, etc.

Przykład:

Wybierz odpowiedź, która wydaje ci się najbardziej poprawna wg kontekstu:

1. Wypowiedź prezydenta rozpoczyna się w tym momencie.
Nic nie słyszę, co mówi?
Mówi, że
a) podsumowując, sytuacja się zmieni.
b) przede wszystkim, sytuacja się zmieni.
c) ale, sytuacja się zmieni.
2. Juan, możesz pomóc mi z tym programem komputerowym?
a) oczywiście, ależ nie
b) oczywiście, po to są przyjaciele
c) a więc dobrze
3. Pani dyrektor musi wyjść wygłosić konferencje
- Gdzie są moje dokumenty?
- Tutaj są, proszę.
Dzień dobry panie i panowie,
a) ponadto, chcę państwu podziękować
b) zaczynając, chcę państwu podziękować
c) z drugiej strony chcę państwu podziękować
4. Nigdy nie zgadzasz się z Julią, dlaczego?
a) nie zgadzam się ponieważ ma zbyt ekstrawaganckie pomysły.
b) tak, oczywiście.
c) no tak, masz racje.





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Celem nauki każdego języka obcego jest komunikacja, tak więc istotą komunikacyjnego nauczania struktur gramatycznych jest stworzenie autentycznych sytuacji, w których językiem posługujemy się naturalnie. Aby w jak największym stopniu przybliżyć naturalne sytuacje na lekcjach stosuje się: pracę w parach, w grupach, ćwiczenia sprawnościowe (w mówieniu, pisaniu, czytaniu tekstów, sytuacje zabawowe).

Oto przykłady kilku zadań – sytuacji zabawowych, które skierowane są na komunikację, a ćwiczą konkretne zagadnienia i struktury gramatyczne.

Przykład: Kto chce, żeby nauczyciel...?

(Celem tego ćwiczenia jest ćwiczenie form Subjuntivo – które w języku hiszpańskim używamy po formule: *chcę żeby...*)

Znajdź w klasie kogoś kto odpowie twierdząco na poniższe pytania.

Chcesz żeby nauczyciel...	Imię
1. poprawiał więcej	
2. tłumaczył więcej gramatykę	
3. był mniej wymagający	
4. pisał więcej rzeczy na tablicy	
5. mówił wolniej	
6. pytał o więcej rzeczy	
7. używał więcej piosenek	

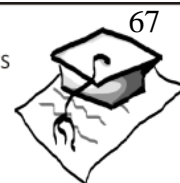
Przykład: Co będzie robił?

(Celem jest wyrażanie hipotezy i przypuszczenia dotyczących przyszłości)

Wyobraź sobie, że ktoś z klasy wygrał konkurs. Nagrodą jest podróż w miejsce, które sam sobie wybierze. Dwa dni temu osoba ta wyjechała. Napisz kilka zdań w których wyrazisz przypuszczenie gdzie ta osoba mogła pojechać, co może robić, i co być może zrobi. Twoi koledzy muszą odgadnąć o kim napisałeś.

Przykłady zabaw, które jednocześnie utrwalają poznane struktury i formy gramatyczne można mnożyć. Najważniejsze jest to, że nauczanie gramatyki prowadzi do nauki produkcji językowej. Jest to ważny element nauki języka. Poprawność gramatyczna jest potrzebna byśmy zostali zrozumiani, by nasze intencje zostały dobrze odczytane, by nie stwarzać nieporozumień, a wszystko po to by ułatwić komunikację.

Gramatyka jest nieodłącznym elementem w nauczaniu każdego języka obcego, będzie skuteczna, jeżeli dobrze zarysujemy kontekst sytuacji, w których daną strukturę można stosować.





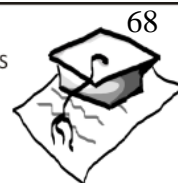
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Sukces na pewno osiągniemy jeżeli odpowiednio zmotywujemy ucznia. Dlatego też uczeń musi wiedzieć jakie konkretne umiejętności zdobywa np.: nauczysz się opowiadać wydarzenia z przeszłości, umiejscowić w czasie konkretne zdarzenie, mówić o początku i czasie trwania tychże wydarzeń.

Dokument nr 16

KOMPETENCJA LEKSYKALNA –TYPOLOGIA ZADAŃ

Słowa są podstawą języka. Za ich pomocą użytkownicy języka, przekazują znaczenie, tym samym rzeczywistość świata, którą chcą pokazać. Bez słów nie jest możliwe wyrażanie się i bez słów nie istniałaby mowa.





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Te wydawać by się mogło, oczywiste stwierdzenia pozwalają nam dostrzec znaczenie słownictwa w mowie, a w rezultacie, w uczeniu się języków obcych. Jednakże, w momencie przygotowywania ćwiczeń na zajęcia, nauczyciel staje wobec wielu wyborów. Z dziesiątek tysięcy haseł zawartych w języku, musi wybrać te odpowiednie (Cervero i Pichardo 2000). Dlatego też, zważywszy na otwarty charakter słownictwa, jest bardzo trudno zaproponować słownictwo na każdy poziom nauczania języka obcego. Jest to tym bardziej złożone, jeśli bierzemy pod uwagę fakt, iż dla każdego ucznia, niektóre słowa będą miały większe znaczenia, niż inne, w zależności od jego wiedzy o świecie i osobistych doświadczeń.

Tak więc, istnieje potrzeba usystematyzowania nauczania słownictwa, w taki sam sposób, jak odbywa się to w nauczaniu gramatyki lub zagadnień funkcjonalnych. Jednak słownictwo jakiegokolwiek języka jest tak obszerne, że warto się skupić na usystematyzowaniu jakiejś części bogactwa leksykalnego, jakim dysponujemy, a nie na całym słownictwie, co zresztą wydaje się niemożliwe.

Wychodząc od tych założeń, możemy ustanowić charakter wstępnych rozważań, które pozwolą nam przyjrzeć się procesowi nauczania-uczenia się słownictwa z bliska.

Po pierwsze, musimy mieć na uwadze fakt, iż nie wszyscy użytkownicy języka mają tę samą wiedzę o świecie i w zależności od tej wiedzy, będzie dominowało jedno pole semantyczne lub inne. Nie wszyscy dysponują tym samym zasobem słownictwa np. mówiąc o architekturze, czy sporcie.

Po drugie, musimy pamiętać, że nie można przyswoić słownictwa w całej jego rozciągłości, uczy się jedynie różnych jego części. Ważny jest również fakt, iż słownictwa uczymy się, aby go używać, dlatego musi być ono jasnym odbiciem języka użytkowego. Co za tym idzie, musimy mieć na uwadze kontekst edukacyjny, w jakim się znajdujemy i specyficzne trudności, które napotykają uczniowie w procesie uczenia się danego języka.

Jeśli chodzi o miejsce i pozycję ćwiczeń leksykalnych w podręcznikach do nauki języków obcych, w niektórych sytuacjach, są one niejako “przygniecione” ćwiczeniami gramatycznymi, nie są traktowane jako zasadnicza część składowa w rozwoju umiejętności językowych. Z tego punktu widzenia, ćwiczenia leksykalne powinny dopełniać w sposób skoordynowany cztery podstawowe kompetencje językowe, wszystkie będącymi niezbędnym komponentem w rozwoju kompetencji komunikacyjnej.

W podejściu komunikacyjnym, słownictwo należy selekcjonować według kryteriów: przydatności, użycia i potrzeb, zwłaszcza na poziomie podstawowym. Punktem wyjścia będą dla



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
nasz zawsze wytyczne Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, który ustala, co
powinien potrafić uczeń w danym stadium uczenia się.

Z kolei, w metodzie zadaniowej, prezentowane słownictwo musi być zgodne z powyższymi
charakterystykami, jak i podporządkowane potrzebom uczniów, tak, aby mogli wykonać końcowe
zadanie.

Kolejną kwestią, którą warto poruszyć, jest autonomia ucznia i jej związek z nabywaniem
nowego słownictwa. biorąc pod uwagę, że uczeń powinien być autonomiczny w procesie uczenia
się i używać języka tworząc swój własny, nie jest wskazane ograniczanie uczniów. Powinniśmy ich
zachęcać do używania słownictwa, które już posiadają oraz do uciekania się do słownika, jak i
innych narzędzi pomocnych w poznaniu słownictwa, które oni uznają za konieczne.

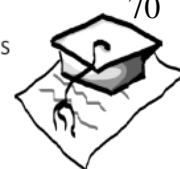
Techniki prezentacji słownictwa

Prezentacja słownictwa odbywa się w momencie, kiedy przedstawiamy uczniowi nieznaną
dla niego jednostki leksykalne, które chcemy, aby nabył (Cervero y Pichardo 2000:59).

Celem tych prezentacji jest ułatwienie zrozumienia słów poprzez zmysły lub przez drogę
kognitywną. Spośród najbardziej typowych sposobów prezentacji, pragniemy wyróżnić
następujące:

- a) Użycie tekstu mówionego lub pisanego. To pozwoli uczniom poznać słownictwo osadzone w
kontekście i w realnym użyciu języka, dlatego też ta technika jest bardzo powszechna.
- b) Użycie pomocy wizualnych. Odgrywają one ważną rolę ze względu na walor informacyjny;
pomagają zrozumieć sytuacje, teksty, znaczenia, etc. Tym samym, aktywują i rozwijają wyobraźnię
uczniów.
- c) Użycie list słów. Ta technika jest możliwa do zastosowania pod warunkiem, że zagadnienia
leksykalne są usystematyzowane i zorganizowane według pewnych kryteriów.
- d) Użycie glosariuszy (słowniczków). Glosariusze są suplementami, które zazwyczaj pojawiają się
na końcowych stronach podręczników i gdzie słowa ułożone są alfabetycznie i przetłumaczone na
język ojczysty ucznia lub na języki komunikacji najbardziej powszechne w danym społeczeństwie.
Niekiedy, obok haseł pojawiają się informacje gramatyczne.

Prezentacja słownictwa





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Na początku, warto wprowadzić rozróżnienie pomiędzy *prezentacją słownictwa*, a tym, co nazywamy *praktyką słownictwa* - ćwiczenia, w których sprawdzamy, czy uczniowie zrozumieli znaczenie prezentowanych słów i czy zrozumieli je poprawnie.

- a) „*Burza mózgów*” na bazie słowa-bodźca. Celem jest odwołanie się do posiadanej przez uczniów wiedzy.
- b) *Łączenie słowa z obrazkiem*. Praca indywidualna lub grupowa mająca na celu połączenia słowa z odpowiednim obrazkiem.
- c) *Tłumaczenie na język ojczysty*. Ćwiczenia indywidualne, które ułatwiają zrozumienie danych terminów.
- d) *Klasyfikowane zbiorów słów według skojarzeń*. Można realizować to ćwiczenie na bazie tabeli lub tzw. “drzew pojęciowych” stosując dowolne dynamiki zajęć.
- e) *Ćwiczenia z fiszkami*. Karteczki (fiszki) są przygotowywane według tematów, sytuacji, kategorii, etc.
- f) *Kojarzenie słów według znaczenia lub morfologii*. Ćwiczenia te są najczęściej realizowane indywidualnie.
- g) *Kojarzenie słów, połączenia leksykalne (przymiotnik – rzeczownik, odniesienia kulturowe)* są bardzo użyteczne, gdy chcemy pokazać uczniom, dlaczego niektóre słowa można łączyć między sobą, a inne nie.
- h) *Ćwiczenia na synonimy, antonimy, polisemię, etc.*
- i) *Połączenia składniowe czasowników, przymiotników i rzeczowników*. Wskazane jest, aby w każdej kolumnie znajdowało się nie więcej, niż pięć haseł, gdyż to utrudniałoby znacząco wykonanie ćwiczenia.
- j) *Technika cloze: uzupełnić tekst przymiškami, czasownikami, przymiotnikami, etc.* Ten rodzaj ćwiczeń jest bardzo powszechny w praktyce słownictwa.
- k) *Tworzenie krótkich historii*. Ćwiczenia otwarte, skupione na odpowiednim użyciu danego słownictwa w kontekście. Np. rozdanie uczniom karteczek ze słówkami, z którymi muszą stworzyć logiczną historię. Można je zaadaptować według potrzeb, jako ćwiczenie indywidualne, w parach, czy grupowe.
- l) *Szukanie hasła w słowniku w celu znalezienia jego tłumaczenia lub definicji*. Ćwiczenie indywidualne, które się przeprowadza w fazie prezentacji słownictwa lub w momentach, w których uczeń nie pamięta znaczenia danego słowa.
- m) *Gry: lamigłówwki, krzyżówwki, rozsypanki wyrazowe, szukanie niepasującego słowa*.





Wykorzystanie tych ćwiczeń na lekcjach będzie zależało w dużej mierze od poziomu zaawansowania językowego.

Nie należy zapominać również, iż różnorodność ćwiczeń sprzyja rozwojowi motywacji u uczniów i odpowiedniej dynamice grupy. To dlatego, nauczyciele języków obcych powinni interesować się nowymi możliwościami pracy ze słownictwem.

Bibliografia

Gómez Molina, J.R. (2004): “Los contenidos léxico-semánticos” en Sánchez Lobato, J. i Santos Gargallo, I., *Vademécum para la formación de profesores. Enseñar español como segunda lengua (L2)/lengua extranjera (LE)*, Madrid, SGEL, str. 789-810.

Cervero, M.J. i Pichardo, F. (2000): *Aprender y enseñar vocabulario*, Madrid, Edelsa.

Dokument nr 17

Syntetyczny opis głównych metod nauczania – podejście komunikacyjne i zadaniowe



Podejście komunikacyjne

Głównym celem nauczania podejścia komunikacyjnego jest skuteczna i rzeczywista komunikacja, zarówno w mowie jak i w piśmie, z użytkownikami języka, którego się uczymy. Zwraca się szczególną uwagę na to, aby uczeń rozwijał kompetencję komunikacyjną, tak więc należy skoncentrować się na użyciu języka, a nie na teoretycznej nauce o jego strukturze. Język obcy przyswajany jest o wiele łatwiej i efektywniej, kiedy poznawany jest w sytuacjach rzeczywistej komunikacji. Podejście komunikacyjne oferuje dużo więcej możliwości rozwoju niż inne metody, przede wszystkim wspomaga kreatywność nauczycieli i uczniów w planowaniu lekcji, wyborze różnorodnych materiałów dydaktycznych.

Kompetencja komunikacyjna to zdolność zachowania się w sposób skuteczny i odpowiedni w danej społeczności językowej. Komunikacja wymaga przestrzegania zbioru reguł, w które wchodzi zarówno zasady gramatyczne, inne kompetencje lingwistyczne (leksyka, fonologia, semantyka), jak i reguły użycia języka związane z kontekstem socjohistorycznym i kulturowym. W podejściu komunikacyjnym rezygnuje się z bezbłędnego opanowania języka, celem jest skuteczne porozumiewanie się w języku obcym. Aby efektywnie się nim posługiwać, potrzebne jest poznanie form gramatycznych, funkcji wypowiedzi oraz ich wzajemnych zależności. Poniżej podamy kilka wskazówek, jakie elementy powinna zawierać lekcja przeprowadzona w duchu podejścia komunikacyjnego.

Najważniejsze jest uzyskiwanie i przekazywanie informacji, a nie nauka języka jako systemu sama w sobie, istotą jest skuteczność tego przekazu, a nie poprawność wypowiedzi. Aby osiągnąć ten cel, podejście komunikacyjne rozwija w uczniu cztery sprawności: słuchanie ze zrozumieniem, mówienie, czytanie ze zrozumieniem, pisanie. Rozwijanie kompetencji komunikacyjnej wymaga traktowania tych czterech sprawności w sposób zintegrowany.

Nauczyciel organizuje sytuacje zbliżone jak najbardziej do sytuacji z życia codziennego. W prezentacjach i wizualizacjach nowego materiału ogranicza język ojczysty do minimum. Zadania powinny odzwierciedlać naturalną sytuację językową, ich celem jest przekaz informacji i załatwienie określonych spraw. Lekcja prowadzona w taki sposób składać się będzie z dialogów i dyskusji w parach lub małych grupach, symulacji, odgrywania ról, gier i zabaw językowych.

Typy zadań



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Zadania można podzielić na dwa rodzaje: *zadania komunikacji funkcjonalnej*, w których uczeń musi zrozumieć język aby rozwiązać konkretny problem; *zadania interakcji społecznej* przewidują wymianę informacji w parze lub w grupie i składają się z konwersacji, dyskusji, symulacji. Ćwiczenia pokazują użycie języka obcego w sposób rzeczywisty, aby uczniowie od pierwszych lekcji przyzwyczajali się do sytuacji dnia codziennego. Bardzo ważnym czynnikiem jest dostosowanie poziomu tych zadań do poziomu, potrzeb i zainteresowań uczniów aby utrzymać motywację i zachęcić wszystkich do uczestniczenia w lekcji.

Zabawy zbliżone są do komunikacji rzeczywistej, podczas której uczestnicy otrzymują natychmiastową informację zwrotną od innych uczestników (wskazaną słowem lub gestem). Gry i zabawy oprócz rozwijania kompetencji komunikacyjnej mogą wpłynąć na wzrost motywacji u ucznia.

Rola ucznia i nauczyciela

Zrywa się z typowym podziałem ról na lekcji. Podejście komunikacyjne koncentruje się na uczniu, on znajduje się w centrum, nie tylko biernie przyswajając informacje, ale w świadomy sposób uczestnicząc w lekcji i czując odpowiedzialność za proces nauczania. Uczniowie pracują w parach, małych lub większych grupach wymieniając informacje i rozwiązując problemy w języku obcym. Mają prawo do błędu.

Nauczyciel, natomiast, staje się szefem, organizatorem, przewodnikiem, źródłem informacji i doradcą. Nie można zapominać jednak, że jego nadrzędną rolą pozostaje nauczanie i przekazanie informacji.

Lekcje prowadzone są głównie w języku obcym, nie wyklucza się użycia języka ojczystego, jednak ograniczone jest ono do minimum. Można odnieść się do języka ojczystego, kiedy jest to nieuniknione.

Materiały dydaktyczne

Zgodnie z ideą nauczania komunikacyjnego używa się tekstów, nagrań i materiałów autentycznych, które przybliżają rzeczywistość spoza sali lekcyjnej. Do takich materiałów zaliczają się obok pomocy już tradycyjnych: czasopism, ogłoszeń, gazet również mapy, zdjęcia, konkretne przedmioty jak również pomoce multimedialne. Dostęp do Internetu, możliwość łatwego





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

znalezienia informacji, posłuchania oryginalnego akcentu motywują i zachęcają uczniów do samodzielnej pracy. Podręcznik spełnia ważną funkcję, systematyzuje wiedzę ale nigdy nie może być jedynym elementem lekcji.

Program składa się z jednostek ułożonych na pojęcia lub funkcje; gramatykę i słownictwo wprowadza się według potrzeb danej jednostki.

Poprawność gramatyczna nie jest celem sama w sobie, a stanowi element, który ułatwia i wzbogaca skuteczną komunikację. Umożliwia używanie języka obcego we właściwych kontekstach i a także interakcję z innymi ludźmi w zwykłych codziennych sytuacjach. Wprowadzanie gramatyki następuję metodą indukcyjną (poprzez podanie przykładów w których dana reguła występuje; a następnie formułowanie wniosku związanego z tą regułą)⁹. Zamiast nauczania mechanicznego, nacisk położony jest na badanie form lub struktur, które prowadzi do rzeczywistego zrozumienia reguł gramatycznych.

W ewaluacji osiągnięć uczniów ma znaczenie zarówno poprawa jak i płynność. Ocena nie ogranicza się tylko do produktu, ale obejmuje cały proces.

Podejście komunikacyjne łączy w sobie różne metody, nie ma powodów aby sztywno trzymać się tylko jednej z nich. Czerpie z metod wcześniejszych co najlepsze i orientuje naukę ku celowi jakim jest komunikacja.

Ideą kompetencji komunikacyjnej jest nabycie takich zdolności aby móc wyrażać, interpretować i negocjować wydarzenia socjokulturowe, dokonuje się w interakcji dwóch lub więcej osób.

Wewnątrz podejścia komunikacyjnego można wyróżnić trzy różnorakie metody pracy, są to: metoda zadaniowa, projekt i symulacja ogólna.

Zazwyczaj, metoda zadaniowa realizowana jest w jeden, dwa lub trzy godziny lekcyjne, podczas gdy projekt lub symulacja mogą być realizowane przez ponad dwadzieścia godzin.

Metoda zadaniowa

Celem głównym metody zadaniowej jest otrzymanie produktu, który to staje się celem jednostki dydaktycznej (np.: stworzyć ogłoszenie w gazecie lub przedstawić charakterystykę

⁹ W odróżnieniu od metody dedukcyjnej, w której to reguły gramatyczne można wprowadzać poprzez ich prezentację a następnie wykonywać ćwiczenia na bazie przedstawionych reguł.



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

swojego wymarzonego domu). Przez zadanie rozumiemy jakąkolwiek czynność z życia codziennego (kupić chleb, przedstawić się komuś), kiedy to w formie nieświadomej używamy różnych wiadomości – kulturowych, gramatycznych, leksykalnych, po to by ją zrealizować.

Dzięki ustaleniu produktu końcowego i potraktowaniu go jako realizację jednostki dydaktycznej wprowadzamy na lekcje sytuacje rzeczywiste, z którymi uczniowie stykają się i których doświadczają na co dzień.

Najważniejszą charakterystyką metody zadaniowej jest to, że wnosi kontekst – uczeń na koniec każdej jednostki dydaktycznej musi „coś zrobić” – ma konkretne zadanie do wykonania. Ażeby mógł on zrealizować to zadanie końcowe nauczyciel podaje jakąś czynność z życia codziennego, którą uczeń będzie mógł zrealizować w języku obcym i do której dotrze poprzez stopniowe wykonywanie różnorodnych ćwiczeń. Są one ułożone od najłatwiejszych do najtrudniejszych, od tych które wymagają największej kontroli, do tych, które uczeń może realizować samodzielnie.

Metoda zadaniowa opiera się na postulatcie „prezentacja-praktyka-produkcja”. Poprzez *prezentację*, która zazwyczaj jest indukcyjna, uczeń przyswaja nową ideę (to znaczy podany zostaje mu kontekst realizacji tej idei). Następnie ćwiczone jest, zarówno słownictwo jak i gramatyka (nazywane jest to *focus on form*, skupienie się na formie), zawsze mając na uwadze znaczenie, aby na koniec uczeń był w stanie samodzielnie i bez problemów zrealizować zadanie końcowe (wykonanie dowolne).

Charakterystyczne cechy metody zadaniowej

- odnosi się bezpośrednio do sytuacji dnia codziennego, produktem jest konkretna czynność
- skłania wszystkich uczniów do zrozumienia, produkcji lub interakcji w języku obcym
- jedno zadanie można identyfikować z jednostką lekcyjną
- skierowana jest ku nauce języka
- zaprojektowana jest strukturalnie; cel, zawartość i produkt lub tekst końcowy (rezultat powinien być oceniony przez nauczyciela i uczniów)
- podczas wykonywania zadania, uwaga uczniów koncentruje się na znaczeniu niż na formie
- rozwija wartości edukacyjne (autonomia, kreatywność, odpowiedzialność, refleksja nad procesem nauczania, etc)

Jak zaplanować zadanie, by było przeprowadzone zgodnie z tą metodą?



1. Analiza potrzeb i interesów: wybór zadania
2. Wybór zadania bądź zadań końcowych
3. Wyszczególnienie celi (za pomocą sprawności)
4. Ustalenie zawartości językowej
5. Zaplanowanie zadań komunikacyjnych i ewentualnych zadań dodatkowych
6. Ewaluacja

Jak można przystosować jednostkę dydaktyczną do metody zadaniowej?

1. Wybieramy temat według potrzeb, wieku, poziomu ucznia
2. Planujemy zadanie końcowe – do wykonania jako finał jednostki dydaktycznej, musi być to czynność, którą można wykonać w życiu codziennym
3. Określamy cele jednostki dydaktycznej
4. Wyróżniamy zawartość potrzebną ażeby sfinalizować zadanie. Zawartość jest sklasyfikowana wg potrzeb gramatycznych, leksykalnych, kulturowych i funkcjonalnych.
5. Ustalamy proces wykonywania zadania, należy podzielić podzadania. Ustalić i dostosować długość, liczbę i rytm ćwiczeń
6. Planujemy, w jaki sposób dokona się ewaluacji

Zaplanowanie lekcji według metody zadaniowej posiada wiele zalet:

- jednostki dydaktyczne są spójne wewnętrznie, każde ćwiczenie jest podane w kontekście i wszystkie ćwiczenia w obrębie jednego zadania mają jeden wspólny cel
- inicjatywa i motywacja ucznia zależy od jego uczestnictwa w lekcji, jego odpowiedzialności za podejmowane decyzje co do tematów, celi i ewaluacji
- rozwój prawdziwej kompetencji komunikacyjnej poprzez symulacje komunikacyjne
- integracja czterech sprawności
- ważne jest pokazanie języka autentycznego w danym kontekście, który wytworzy autentyczne procesy komunikacji
- zmiana tradycyjnych ról nauczyciela i ucznia na lekcji





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Jest to metoda skuteczna i motywująca, ponieważ uczeń jest świadomy tego co robi od początku do końca. Stymuluje interakcje i odnosi się do rzeczywistości. Uczeń jest świadomy efektu swojej nauki.

Dokument nr 2d

REGULAMIN

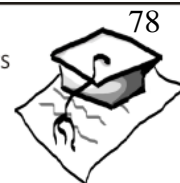
1- tygodniowej praktyki pedagogicznej z drugiego języka

(włoskiego / hiszpańskiego - w zależności od specjalizacji)

po 3 semestrze studiów 2-go stopnia (magisterskich) w Instytucie Filologii Romańskiej UMCS

I. Cele praktyki:

Głównym celem 1- tygodniowej praktyki pedagogicznej z języka włoskiego / hiszpańskiego / w cyklu magisterskim jest zdobycie podstawowych doświadczeń w nauczaniu danego języka na





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
poziomie licealnym oraz pogłębienie umiejętności zdobytych podczas praktyki odbywanej na studiach licencjackich.

Cele szczegółowe:

- pogłębienie znajomości warsztatu nauczyciela: konstruowanie programów nauczania na bazie podstawy programowej, pozyskiwanie własnych, autentycznych materiałów językowych i ich dydaktyzacja
- planowanie sekwencji dydaktycznych: określanie celów komunikacyjnych i językowych, dobór materiałów, opracowywanie zadań językowych i kulturowych
- testowanie umiejętności językowych uczniów: ocena bieżąca i okresowa
- zapoznanie się z wymaganiami maturalnymi z języka włoskiego/hiszpańskiego oraz sposobami przygotowania uczniów do tego egzaminu.

Przed rozpoczęciem praktyki student/studentka zapoznaje się z materiałami zawartymi w „Niezbędniku studenta”, przykładowymi konspektami i scenariuszami lekcji, arkuszami ewaluacyjnymi, arkuszami samooceny odpowiednimi do rodzaju odbywanej praktyki, z podręcznikami z podręcznikami do nauki danego języka, materiałami dydaktycznymi (zestawy ćwiczeń, płyty edukacyjne itp.) i materiałami do przygotowania pomocy dydaktycznych, zakupionymi w ramach projektu www.praktyki.wh.umcs dla studentów IFR oraz z portalem edukacyjnym: www.praktyki.wh.umcs

II. Przygotowanie do praktyki – zadania do wykonania przed rozpoczęciem praktyki

Przed rozpoczęciem praktyki student / studentka nawiązuje kontakt z nauczycielem - opiekunem w celu zapoznania się ze szkołą poprzez przeprowadzenie wywiadu na temat specyfiki szkoły, zespołów uczniowskich, ilości klas uczących się danego języka, ilości godzin nauczania i zajęć dodatkowych. Student/studentka ustala z nauczycielem-opiekunem problematykę lekcji do samodzielnego przeprowadzenia, w tym tematy lekcji autorskich z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i materiałów dydaktycznych zakupionych w ramach projektu www.praktyki.wh.umcs

III Przebieg praktyki

A) Zadania szczegółowe:

- a) zapoznanie się z dokumentacją szkolną : planem dydaktyczno–wychowawczym, regulaminem oceniania i klasyfikowania, dziennikiem ocen, arkuszami ocen,





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

programem nauczania i bazą materialną szkoły, w tym pracownią przedmiotową i biblioteką przedmiotową

- b) zapoznanie się z harmonogramem pracy dydaktycznej nauczyciela-opiekuna, dokumentacją nauczyciela, podstawą programową, rozkładami materiału, planem wynikowym., stosowanymi podręcznikami szkolnymi i materiałami własnymi nauczyciela
- c) opracowanie, wspólnie z nauczycielem – opiekunem, szczegółowego plan przebiegu praktyki (daty i godziny lekcji hospitowanych i prowadzonych) oraz przesłanie go do opiekuna uczelnianego;
- d) hospitowanie lekcji prowadzonych przez nauczyciela-opiekuna oraz innych praktykantów / praktykantki, w tym również zajęć pozalekcyjnych
- e) samodzielne prowadzenie lekcji. Zalecenia co do rodzaju i formy lekcji: student / studentka powinien/powinna w miarę możliwości prowadzić lekcje w różnych klasach, na różnych poziomach językowych.
- f) opracowywanie, na polecenia nauczyciela, ćwiczeń językowych, testów, wyszukiwanie stosownych materiałów do pracowni językowej, etc.
- g) prowadzenie dokumentacji w dzienniczku praktyk, notowanie tematów lekcji oraz ich przebiegu

B) Wymagania formalne

1. Praktykanta / praktykantkę obowiązuje **15 godzin** udokumentowanej i równomiernie rozłożonej pracy, w tym:

- a) przeprowadzenie samodzielnie **minimum 2 lekcji** (ze względów organizacyjnych mogą to być lekcje współprowadzone z innym praktykantem)
- b) hospitowanie lekcji nauczyciela i innych praktykantów **minimum 10 lekcji**
- c) inne zadania (zapoznanie się z warsztatem nauczyciela, wymaganiami maturalnymi, poprawa testów, etc) - **3 godziny**.

IV. Warunki zaliczenia praktyki

Po zakończeniu praktyki student / studentka ma obowiązek przedstawić uczelnianemu opiekunowi praktyk następujące materiały:

- **wypełniony dzienniczek praktyk** (hospitowane i przeprowadzone lekcje oraz zajęcia pozalekcyjne



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- **arkusz ewaluacyjny: ocena praktyki asystenckiej przez opiekuna szkolnego**, wypełniony przez nauczyciela opiekuna,
- **konspekty** przeprowadzonych samodzielnie lekcji, z dołączonymi własnymi pomocami dydaktycznymi
- **arkusz samooceny kompetencji dydaktycznych**

Po zapoznaniu się z dostarczoną dokumentacją uczelniany opiekun praktyk ocenia i zalicza praktykę.

V) Obowiązki nauczyciela

1. Bieżące monitorowanie pracy studenta/studentki, udostępnienie dokumentacji nauczyciela, (podstawa programowa, plan wynikowy, dziennik elektroniczny, etc.)
2. Pomoc w wyszukiwaniu i selekcji materiałów dydaktycznych niezbędnych do przeprowadzenia lekcji
3. Ocena przygotowanych przez studenta/studentkę konspektów lekcji
4. Analiza lekcji prowadzonych przez praktykanta
5. Sporządzenie opinii i wypełnienie końcowego arkusza ewaluacyjnego



KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INSTYTUT FILOLOGII ROMAŃSKIEJ UMCS

PRAKTYKI PEDAGOGICZNE W ZAKRESIE JĘZYKÓW

ROMAŃSKICH

NIEZBĘDNIK DLA NAUCZYCIELA

Opracowanie
mgr Paulina Gozdur

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”





**MATERIAŁY POMOCNICZE DLA NAUCZYCIELA-OPIEKUNA PRAKTYK
PEDAGOGICZNYCH Z JEZYKÓW ROMAŃSKICH**

Spis treści

Regulamin praktyki obserwacyjnej	str.
Regulamin 1-tygodniowej praktyki z drugiego języka po 2 semestrze	dokument nr 1a – 2
Regulamin 3-tygodniowej praktyki z pierwszego języka 2 semestrze	dokument nr 1b – 6
Regulamin praktyki asystenckiej	
Regulamin 1- tygodniowej praktyki z drugiego języka po 4 semestrze	dokument nr 2a – 8
Regulamin 3- tygodniowej praktyki z pierwszego języka po 4 semestrze	dokument nr 2b – 12
Regulamin 2- tygodniowej praktyki pedagogicznej z pierwszego języka po 2 semestrze studiów magisterskich	dokument nr 2c – 15
Program praktyki obserwacyjnej	
Nowy program 3-tygodniowej praktyki z pierwszego języka po 2 semestrze	dokument nr 3a – 18
Nowy program 1-tygodniowej praktyki z drugiego języka po 2 semestrze	dokument nr 3b – 22
Program praktyki asystenckiej	
Nowy program 3- tygodniowej praktyki z pierwszego języka po 4 semestrze ...	dokument nr 4a – 25
Nowy program 1- tygodniowej praktyki z drugiego języka po 4 semestrze	dokument nr 4b – 28
Nowy program praktyki z pierwszego języka po 2 semestrze studiów magisterskich	dokument nr 4c – 32
Arkusze ewaluacyjne: ocena praktyki obserwacyjnej przez opiekuna szkolnego	
.....	dokument nr 5 – 35
Arkusze ewaluacyjne: ocena praktyki asystenckiej przez opiekuna szkolnego	
.....	dokument nr 6 – 37
Komunikacja nauczyciel-uczeń	dokument nr 7 – 39
Ewaluacja i poprawa błędów w wypowiedziach pisemnych i ustnych	dokument nr 8 – 44



Dokument nr 1a

REGULAMIN

1-tygodniowej praktyki pedagogicznej z drugiego języka romańskiego (francuskiego/hiszpańskiego/włoskiego-w zależności od specjalizacji) po 2 semestrze studiów licencjackich w Instytucie Filologii Romańskiej UMCS

I. CELE GŁÓWNE

- Zapoznanie się z procesem nauczania języka francuskiego/hiszpańskiego/włoskiego w szkolnictwie podstawowym lub średnim (szkoły podstawowe, gimnazja lub licea)
- Zapoznanie się z podstawą programową nauczania danego języka
- Obserwacja lekcji, technik nauczania stosowanych przez nauczyciela, uczestnictwo w różnych formach pracy uczniów
- Zapoznanie się ze stosowanymi przez nauczyciela materiałami dydaktycznymi

Realizacja celów praktyki obserwacyjnej pozwoli studentowi/ studentce przygotować się do prowadzenia lekcji podczas praktyki asystenckiej.

II. PRZYGOTOWANIE DO PRAKTYKI - ZADANIA DO WYKONANIA PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAKTYKI

- Dwa tygodnie przed rozpoczęciem praktyki student/studentka nawiązuje kontakt z nauczycielem-opiekunem praktyki w celu zapoznania się z placówką poprzez przeprowadzenie wywiadu na temat specyfiki szkoły, ilości grup uczących się danego języka, ilości godzin zajęć językowych i dodatkowych zajęć z danego języka.
Po wstępnej konsultacji z nauczycielem student/ studentka planuje wraz z nim zajęcia, które będzie obserwował.
- Przed rozpoczęciem praktyki student/studentka zapoznaje się ze wszystkimi materiałami zawartymi w „Niezbędniku Studenta”, a także z aktualnie stosowanymi podręcznikami do nauki danego języka w szkolnictwie podstawowym i średnim (zestawy ćwiczeń, płyty edukacyjne itp.), oraz materiałami do przygotowania pomocy dydaktycznych, zakupionymi w ramach projektu www..praktyki.wh.umcs dla studentów IFR oraz z portalem edukacyjnym www..praktyki.wh.umcs



III. PRZEBIEG PRAKTYKI – ZADANIA PRAKTYKANTA/PRAKTYKANTKI DO WYKONANIA W CZASIE TRWANIA PRAKTYKI

- j) Student/studentka, przygotowuje pomoce dydaktyczne i ćwiczenia potrzebne do przeprowadzenia lekcji (według wskazówek nauczyciela) wykorzystując nowoczesne technologie i materiały dydaktyczne zakupione w ramach projektu
- k) jest asystentem nauczyciela i na jego polecenie przygotowuje samodzielnie sekwencje (fragmenty) lekcji, przygotowując się w ten sposób do samodzielnego prowadzenia lekcji podczas następnego praktyki.
- l) wykonuje inne wskazane przez nauczyciela zadania np. gazetki klasowe, materiały dydaktyczne do pracowni językowej
- m) zapoznaje się z podstawą programową nauczania danego języka, wymaganiami maturalnymi na poziomie podstawowym i rozszerzonym
- n) zapoznaje się z rozkładem materiału, stosowanym przez nauczyciela-opiekuna podręcznikami, materiałami dydaktycznymi
- o) zaznajamia się z harmonogramem pracy dydaktycznej nauczyciela-opiekuna
- p) opracowuje wspólnie z nauczycielem-opiekunem szczegółowy plan przebiegu praktyki
- q) dostarcza opiekunowi praktyk z ramienia Instytutu zgody na praktykę z datą rozpoczęcia i zakończenia praktyki (formularz zgody jest wydawany uprzednio przez opiekuna praktyk w Instytucie)
- r) hospituje lekcje języka obcego oraz prowadzi dokumentację w dzienniczku praktyk

IV. WARUNKI ZALICZENIA PRAKTYKI:

- Praktykanta/praktykantkę obowiązuje **18 godzin** udokumentowanej i równo rozłożonej pracy. Student zobowiązany jest uczestniczyć jako obserwator w **15 lekcjach** języka francuskiego/ włoskiego/ hiszpańskiego prowadzonych przez nauczyciela-opiekuna.
- Obserwacja lekcji jest na każdej stronie udokumentowana podpisem nauczyciela w dzienniczku praktyk (z odpowiednimi pieczętkami na każdej stronie dzienniczka), w którym student/studentka sporządza krótkie sprawozdanie według ustalonych parametrów (temat, cele lekcji, etapy)



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Student/studentka odnotowuje w dzienniczku praktyk 3 lekcje poświęcone na zapoznanie się z podstawą programową, z podręcznikami, pomocami dydaktycznymi, wymaganiami maturalnymi na poziomie podstawowym i rozszerzonym.
- Student sporządza sprawozdania z lekcji w dzienniczku praktyk, potwierdzone przez nauczyciela-opiekuna
- Nauczyciel-opiekun zamieszcza w dzienniczku praktyk swoją opinię o przebiegu praktyki (rodzaj obserwowanych lekcji, prace wykonane przez studenta) wraz z podpisem i pieczętą szkoły
- Student/studentka dołącza materiały dydaktyczne przygotowane pod kierunkiem nauczyciela (fotokopie testów, przygotowanych pomocy dydaktycznych, etc).
- Student sporządza szczegółowe sprawozdanie z wybranej jednostki dydaktycznej, dołączając własny komentarz (materiały i techniki stosowane przez nauczyciela, reakcje uczniów, etc)
- Student sporządza sprawozdanie pisemne dotyczące oceny przydatności stosowanych przez nauczyciela podręczników /pomocy dydaktycznych.

V. OBOWIĄZKI NAUCZYCIELA

3. Bieżące monitorowanie pracy studenta/studentki, udostępnienie dokumentacji nauczyciela, podstawy programowej, planu wynikowego itp. zlecenie wykonania materiałów dydaktycznych niezbędnych do przeprowadzenia lekcji lub sekwencji lekcji
4. Napisanie opinii i wypełnienie końcowego arkusza ewaluacyjnego.

UWAGI KOŃCOWE

Nie przewiduje się samodzielnego prowadzenia lekcji przez studenta/studentkę, jest on natomiast zobowiązany do uczestnictwa w różnych formach działalności dydaktycznej nauczyciela, jak np. poprawa prac domowych, pomoc w przygotowaniu materiałów dydaktycznych, ewentualnie animowanie wspólnie z nauczycielem/innym praktykantem fragmentu lekcji, pomoc w organizowaniu prac grupowych uczniów - według uznania i wskazówek nauczyciela.

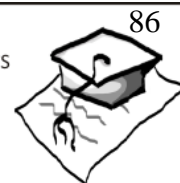
W okresie praktyki student/studentka jest zwolniony z zajęć dydaktycznych na Uczelni.

Dokument nr 1b

REGULAMIN

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

3-tygodniowej praktyki pedagogicznej z pierwszego języka romańskiego (francuskiego/hiszpańskiego/włoskiego-w zależności od specjalizacji) po 2 semestrze studiów licencjackich w Instytucie Filologii Romańskiej UMCS

I. GŁÓWNE CELE

- Zapoznanie z procesem nauczania danego języka w szkolnictwie podstawowym lub średnim (szkoły podstawowe, gimnazja lub licea)
- Zapoznanie się z podstawą programową nauczania wybranego języka obcego
- Obserwacja lekcji, technik nauczania stosowanych przez nauczyciela, uczestnictwo w różnych formach pracy uczniów
- Zapoznanie się ze stosowanymi przez nauczyciela materiałami dydaktycznymi

Realizacja celów praktyki obserwacyjnej pozwoli studentom przygotować się do prowadzenia lekcji podczas praktyki asystenckiej.

II. PRZYGOTOWANIE DO PRAKTYKI - ZADANIA DO WYKONANIA PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAKTYKI

- Dwa tygodnie przed rozpoczęciem praktyki student/studentka nawiązuje kontakt z nauczycielem-opiekunem praktyki w celu zapoznania się z placówką poprzez przeprowadzenie wywiadu na temat specyfiki szkoły, ilości grup uczących się danego języka, ilości godzin zajęć językowych i dodatkowych zajęć z tegoż języka.

Po wstępnej konsultacji z nauczycielem student planuje wraz z nim zajęcia, które będzie obserwował.

- Przed rozpoczęciem praktyki student/studentka zapoznaje się ze wszystkimi materiałami zawartymi w „Niezbędniku Studenta”, a także z aktualnie stosowanymi podręcznikami do nauki danego języka w szkolnictwie podstawowym i średnim (zestawy ćwiczeń, płyty edukacyjne itp.), oraz materiałami do przygotowania pomocy dydaktycznych, zakupionymi w ramach projektu [www..praktyki.wh.umcs](http://www.prairtyki.wh.umcs) dla studentów IFR oraz z portalem edukacyjnym [www..praktyki.wh.umcs](http://www.prairtyki.wh.umcs)

III. PRZEBIEG PRAKTYKI – ZADANIA PRAKTYKANTA DO WYKONANIA W CZASIE TRWANIA PRAKTYKI



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- j) student/ studentka na polecenie nauczyciela opiekuna praktyk przygotowuje pomoce dydaktyczne i ćwiczenia niezbędne do przeprowadzenia lekcji, według wskazówek nauczyciela wykorzystując nowoczesne technologie i materiały dydaktyczne zakupione w ramach projektu
- k) student jest asystentem nauczyciela i na jego polecenie przygotowuje samodzielnie sekwencje (fragmenty) lekcji, przygotowując się w ten sposób do samodzielnego prowadzenia lekcji podczas następnej praktyki.
- l) Student wykonuje inne wskazane przez nauczyciela zadania np. gazetki klasowe, materiały dydaktyczne do pracowni językowej
- m) Student zapoznaje się z podstawą programową nauczania danego języka, wymaganiami maturalnymi na poziomie podstawowym i rozszerzonym
- n) Student zapoznaje się z rozkładem materiału, stosowanym przez nauczyciela-opiekuna podręcznikami, materiałami dydaktycznymi
- o) Student zaznajamia się z harmonogramem pracy dydaktycznej nauczyciela-opiekuna
- p) Student opracowuje wspólnie z nauczycielem-opiekunem szczegółowy plan przebiegu praktyki
- q) Student dostarcza opiekunowi praktyk z ramienia Instytutu zgodę na praktykę z datą rozpoczęcia i zakończenia praktyki (formularz zgody jest wydawany uprzednio przez opiekuna praktyk w Instytucie)
- r) Student hospituje lekcje języka obcego oraz prowadzi dokumentację w dzienniczku praktyk

IV. WARUNKI ZALICZENIA PRAKTYKI:

- Praktykanta/praktykantkę obowiązuje 54godzin udokumentowanej i równo rozłożonej pracy (z czego 45godzin to obserwacja lekcji, pozostałe natomiast student przeznacza na zapoznanie się z dokumentacją, programami, itp.). Student/ studentka zobowiązany/a jest uczestniczyć jako obserwator/ ka w lekcjach języka francuskiego/ włoskiego/ hiszpańskiego prowadzonych przez nauczyciela-opiekuna.
- Obserwacja lekcji jest na każdej stronie udokumentowana podpisem nauczyciela w dzienniczku praktyk (z odpowiednimi pieczętkami na każdej stronie dzienniczka), w którym student sporządza krótkie sprawozdanie według ustalonych parametrów (temat, cele lekcji, etapy)



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Student/studentka odnotowuje w dzienniczku praktyk 3 lekcje poświęcone na zapoznanie się z podstawą programową, z podręcznikami, pomocami dydaktycznymi, wymaganiami maturalnymi na poziomie podstawowym i rozszerzonym.
- Sporządza sprawozdania z lekcji w dzienniczku praktyk, potwierdzone przez nauczyciela-opiekuna
- Nauczyciel-opiekun zamieszcza w dzienniczku praktyk swoją opinię o przebiegu praktyki (rodzaj obserwowanych lekcji, prace wykonane przez studenta) wraz z podpisem i pieczętą szkoły
- Student/studentka dołącza materiały dydaktyczne przygotowane pod kierunkiem nauczyciela (fotokopie testów, przygotowanych pomocy dydaktycznych, etc).
- Student przygotowuje sprawozdanie pisemne dotyczące wybranej problematyki (np. sposoby nauczania i oceniania wybranej kompetencji językowej lub podsystemu języka, poprawa błędów, etc.)
- Student dostarcza sprawozdanie pisemne dotyczące oceny przydatności stosowanych przez nauczyciela podręczników /pomocy dydaktycznych

V. OBOWIĄZKI NAUCZYCIELA

3. Bieżące monitorowanie pracy studenta/studentki, udostępnienie dokumentacji nauczyciela, podstawy programowej, planu wynikowego itp. zlecenie wykonania materiałów dydaktycznych niezbędnych do przeprowadzenia lekcji lub sekwencji lekcji
4. Napisanie opinii i wypełnienie końcowego arkusza ewaluacyjnego.

UWAGI KOŃCOWE

Nie przewiduje się samodzielnego prowadzenia lekcji przez studenta, jest on natomiast zobowiązany do uczestnictwa w różnych formach działalności dydaktycznej nauczyciela, jak np. poprawa prac domowych, pomoc w przygotowaniu materiałów dydaktycznych, ewentualnie animowanie wspólnie z nauczycielem lub innym praktykantem fragmentu lekcji, pomoc w organizowaniu prac grupowych uczniów - według uznania i wskazówek nauczyciela.

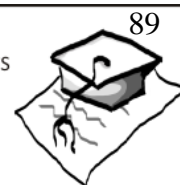
W okresie praktyki student jest zwolniony z zajęć dydaktycznych na Uczelni.

Dokument nr 2a

REGULAMIN

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

1- tygodniowej praktyki pedagogicznej z drugiego języka romańskiego (francuskiego / hiszpańskiego / włoskiego – w zależności od specjalizacji) po 4 semestrze studiów licencjackich w Instytucie Filologii Romańskiej

I. Głównym celem 1 – tygodniowej praktyki pedagogicznej z języka francuskiego / hiszpańskiego / włoskiego jest zapoznanie się z technikami nauczania w szkolnictwie podstawowym i średnim, a także przeprowadzenie lekcji zgodnie z programem nauczania oraz wskazówkami nauczyciela - opiekuna.

Przed rozpoczęciem praktyki student / studentka zapoznaje się ze wszystkimi materiałami zawartymi w „Niezbędniku studenta” np. metodami nauczania (rys historyczny i metody stosowane aktualnie), przykładowymi konspektami i scenariuszami lekcji, arkuszami ewaluacyjnymi, arkuszami samooceny odpowiednimi do rodzaju odbywanej praktyki, a także z aktualnie stosowanymi podręcznikami do nauki danego języka w szkolnictwie podstawowym i średnim (zestawy ćwiczeń, płyty edukacyjne itp.), oraz materiałami do przygotowania pomocy dydaktycznych, zakupionymi w ramach projektu www.praaktyki.wh.umcs dla studentów IFR oraz z portalem edukacyjnym www.praaktyki.wh.umcs.

II. Przygotowanie do praktyki – zadania do wykonania przed rozpoczęciem praktyki

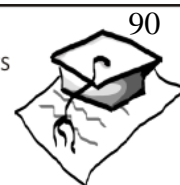
Dwa tygodnie przed rozpoczęciem praktyki student / studentka nawiązuje kontakt z nauczycielem -opiekunem praktyki w celu zapoznania się z placówką poprzez przeprowadzenie wywiadu na temat specyfiki szkoły, specyfiki zespołów uczniowskich, ilości klas uczących się danego języka, ilości godzin nauczania i zajęć dodatkowych.

Po poznaniu specyfiki szkoły student / studentka ustala z nauczycielem - opiekunem tematy i poziom lekcji do samodzielnego prowadzenia, w tym temat lekcji autorskiej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i materiałów dydaktycznych zakupionych w ramach projektu WWW.praaktyki,wh.umcs

III. Przebieg praktyki

Zadania praktykanta / praktykantki w czasie trwania praktyki

- h) zapoznanie się z dokumentacją szkolną : statutem szkoły, planem dydaktyczno – wychowawczym, regulaminem oceniania i klasyfikowania, dziennikiem ocen,





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

arkuszami ocen, programem nauczania i bazą materialną szkoły, w tym pracownią przedmiotową i biblioteką przedmiotową

- i) zaznajomienie się z harmonogramem pracy dydaktycznej nauczyciela - opiekuna, dokumentacją nauczyciela, podstawą programową, rozkładami materiału, stosowanymi podręcznikami szkolnymi i materiałami własnymi nauczyciela, pomocami naukowo – dydaktycznymi oraz planem wynikowym
- j) opracowanie wspólnie z nauczycielem - opiekunem szczegółowego planu przebiegu praktyki (daty i godziny lekcji prowadzonych przez praktykanta / praktykantkę) i przesłanie go do opiekuna uczelnianego
- k) hospitacja lekcji prowadzonych przez nauczyciela - opiekuna oraz innych praktykantów
- l) samodzielne prowadzenie lekcji . Zalecenia co do rodzaju i formy lekcji: student / studentka powinien / powinna prowadzić lekcje w różnych klasach. Dla lepszego poznania zespołów klasowych wskazane jest prowadzenie kilku lekcji w tej samej klasie (cykl lekcyjny złożony z dwóch lub trzech jednostek), co pozwoli powiązać lekcje ze sobą i sprawdzać materiał opracowany na własnych zajęciach ; student może prowadzić lekcję wspólnie z drugim praktykantem/praktykantką, według wskazówek nauczyciela-opiekuna
- m) opracowanie i przeprowadzenie testów sprawdzających umiejętności językowe uczniów
- n) prowadzenie dokumentacji w dzienniczku praktyk, notowanie każdego tematu lekcji oraz jej przebiegu

Podczas trwania praktyki student / studentka zobowiązany /a jest również do:

- a) sprawdzania prac domowych i klasowych uczniów
- b) uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych prowadzonych przez nauczyciela -opiekuna
- c) przygotowywania materiałów dydaktycznych przydatnych do własnych lekcji wykorzystując pomoce i materiały dydaktyczne, nowoczesne technologie, portal edukacyjny WWW.praktyki.wh.umcs
- d) przygotowywania, na prośbę nauczyciela opiekuna, pomocy dydaktycznych i ćwiczeń potrzebnych do prowadzenia lekcji, według wskazówek nauczyciela.



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- e) wykonywania innych zadań wskazanych przez nauczyciela - opiekuna np. gazetek klasowych, materiałów dydaktycznych do pracowni językowej, etc

IV. Inne wymagania

1. Praktykanta / praktykantkę obowiązuje **18 godzin** udokumentowanej i równomiernie rozłożonej pracy
4. Praktykant / praktykantka powinien przeprowadzić samodzielnie minimum **2 lekcje**
5. Praktykant / praktykantka jest zobowiązany / a przedstawić nauczycielowi - opiekunowi konspekt przed każdą prowadzoną samodzielnie lekcją.

V. Warunki zaliczenia praktyki

1. Po zakończeniu praktyki student / studentka ma obowiązek przedstawić uczelnianemu opiekunowi praktyk wypełniony dzienniczek praktyk (hospitowane i przeprowadzone lekcje oraz zajęcia pozalekcyjne, opinia nauczyciela - opiekuna, arkusz ewaluacyjny praktyki wypełniony przez nauczyciela - opiekuna), konspekty i scenariusze przeprowadzonych samodzielnie lekcji, własnoręcznie przygotowane pomoce dydaktyczne oraz arkusz samooceny.
2. Po zapoznaniu się z dostarczoną dokumentacją uczelniany opiekun praktyk ocenia i zalicza praktykę.

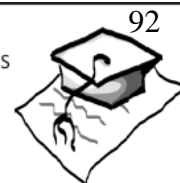
VI. Obowiązki nauczyciela – opiekuna:

- a) bieżące monitorowanie pracy studenta / studentki, udostępnienie dokumentacji nauczyciela, podstawy programowej, planu wynikowego itp. zlecenie wykonania materiałów dydaktycznych niezbędnych do przeprowadzenia lekcji lub sekwencji lekcji
- b) analizowanie przygotowanych przez studenta / studentkę konspektów lekcji i udzielanie wskazówek
- c). napisanie opinii i wypełnienie końcowego arkusza ewaluacyjnego.

Dokument nr 2b

REGULAMIN

3- tygodniowej praktyki pedagogicznej z pierwszego języka romańskiego (francuskiego / hiszpańskiego / włoskiego – w zależności od specjalizacji)





po 4 semestrze studiów licencjackich w Instytucie Filologii Romańskiej

I. Głównym celem 3 – tygodniowej praktyki pedagogicznej z języka francuskiego / hiszpańskiego / włoskiego jest zapoznanie się z technikami nauczania w szkolnictwie podstawowym i średnim, a także przeprowadzenie lekcji zgodnie z programem nauczania oraz wskazówkami nauczyciela -opiekuna.

Przed rozpoczęciem praktyki student / studentka zapoznaje się ze wszystkimi materiałami zawartymi w „Niezbędniku studenta” np. metodami nauczania (rys historyczny i metody stosowane aktualnie), przykładowymi konspektami i scenariuszami lekcji, arkuszami ewaluacyjnymi, arkuszami samooceny odpowiednimi do rodzaju odbywanej praktyki, a także z aktualnie stosowanymi podręcznikami do nauki danego języka w szkolnictwie podstawowym i średnim (zestawy ćwiczeń, płyty edukacyjne itp.), oraz materiałami do przygotowania pomocy dydaktycznych, zakupionymi w ramach projektu www.praktyki.wh.umcs dla studentów IFR oraz z portalem edukacyjnym www.praktyki.wh.umcs.

II. Przygotowanie do praktyki – zadania do wykonania przed rozpoczęciem praktyki

Dwa tygodnie przed rozpoczęciem praktyki student / studentka nawiązuje kontakt z nauczycielem - opiekunem praktyki w celu zapoznania się z placówką poprzez przeprowadzenie wywiadu na temat specyfiki szkoły, specyfiki zespołów uczniowskich, ilości klas uczących się danego języka, ilości godzin nauczania i zajęć dodatkowych.

Po poznaniu specyfiki szkoły student / studentka ustala z nauczycielem - opiekunem tematy i poziom lekcji do samodzielnego prowadzenia , w tym tematy lekcji autorskich z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i materiałów dydaktycznych zakupionych z ramach projekt WWW.praktyki.wh.umcs

III. Przebieg praktyki

Pierwszy tydzień – w pierwszym tygodniu praktyki należy:

- e) zapoznać się z dokumentacją szkolną : statutem szkoły, planem dydaktyczno – wychowawczym, regulaminem oceniania i klasyfikowania, dziennikiem ocen,



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

arkuszami ocen, programem nauczania i bazą materialną szkoły, w tym pracownią przedmiotową i biblioteką przedmiotową

- f) zaznajomić się z harmonogramem pracy dydaktycznej nauczyciela - opiekuna, dokumentacją nauczyciela, podstawą programową, rozkładami materiału, stosowanymi podręcznikami szkolnymi i materiałami własnymi nauczyciela, pomocami naukowo – dydaktycznymi oraz planem wynikowym
- g) opracować wspólnie z nauczycielem - opiekunem szczegółowy plan przebiegu praktyki (daty i godziny lekcji prowadzonych przez praktykanta / praktykantkę) oraz przesłać go do opiekuna uczelnianego
- h) obserwować lekcje prowadzone przez nauczyciela - opiekuna

Drugi i trzeci tydzień: zadania praktykanta / praktykantki :

- e) hospitowanie lekcji prowadzonych przez nauczyciela - opiekuna oraz innych praktykantów / praktykantki
- f) samodzielne prowadzenie lekcji . Zalecenia co do rodzaju i formy lekcji: student / studentka powinien / powinna prowadzić lekcje w różnych klasach. Dla lepszego poznania zespołów klasowych wskazane jest prowadzenie większości lekcji w dwóch różnych wybranych klasach, co pozwoli powiązać lekcje ze sobą i sprawdzać materiał opracowany na własnych zajęciach ; student może prowadzić lekcję wspólnie z drugim praktykantem/praktykantką, według wskazówek nauczyciela-opiekuna
- g) opracowanie i przeprowadzenie testów sprawdzających umiejętności językowe uczniów
- h) prowadzenie dokumentacji w dzienniczku praktyk, notowanie każdego tematu lekcji oraz jej przebiegu

Podczas trwania praktyki student / studentka zobowiązany /a jest również do :

- a) sprawdzania prac domowych i klasowych uczniów
- b) uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych prowadzonych przez nauczyciela - opiekuna
- c) przygotowywania materiałów dydaktycznych przydatnych do własnych lekcji wykorzystując pomoce i materiały dydaktyczne, nowoczesne technologie oraz portal edukacyjny WWW.praktyki.wh.umcs



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- d) przygotowywania pomocy dydaktycznych i ćwiczeń niezbędnych do prowadzenia lekcji, według wskazówek nauczyciela
- e) wykonywania innych zadań wskazanych przez nauczyciela - opiekuna np. gazetek klasowych, materiałów dydaktycznych do pracowni językowej

IV Inne wymagania

- 4. Praktykanta / praktykantkę obowiązuje **18 godzin** tygodniowo udokumentowanej i równomiernie rozłożonej pracy
- 5. Praktykant / praktykantka powinien przeprowadzić samodzielnie minimum **10 lekcji**
- 6. Praktykant / praktykantka jest zobowiązany / a przedstawić nauczycielowi - opiekunowi konspekt przed każdą prowadzoną samodzielnie lekcją.

V. Warunki zaliczenia praktyki

- 1. Po zakończeniu praktyki student / studentka ma obowiązek przedstawić uczelnianemu opiekunowi praktyk wypełniony dzienniczek praktyk (hospitowane i przeprowadzone lekcje oraz zajęcia pozalekcyjne), opinię nauczyciela - opiekuna, arkusz ewaluacyjny praktyki wypełniony przez nauczyciela - opiekuna), konspekty i scenariusze przeprowadzonych samodzielnie lekcji, własnoręcznie przygotowane pomoce dydaktyczne oraz arkusz samooceny.
- 2. Po zapoznaniu się z dostarczoną dokumentacją uczelniany opiekun praktyk ocenia i zalicza praktykę.

VI. Obowiązki nauczyciela:

- a) bieżące monitorowanie pracy studenta / studentki, udostępnienie dokumentacji nauczyciela, podstawy programowej, planu wynikowego itp. zlecenie wykonania materiałów dydaktycznych niezbędnych do przeprowadzenia lekcji lub sekwencji lekcji
- d) analizowanie przygotowanych przez studenta /studentkę konspektów lekcji oraz udzielanie wskazówek
- e) napisanie opinii i wypełnienie końcowego arkusza ewaluacyjnego.

Dokument nr 2c

REGULAMIN

2- tygodniowej praktyki pedagogicznej z pierwszego języka romańskiego (francuskiego / hiszpańskiego / włoskiego – w zależności od specjalizacji)



po 2 semestrze studiów 2-go stopnia (magisterskich) w Instytucie Filologii Romańskiej

I. Głównym celem 2 – tygodniowej praktyki pedagogicznej z języka francuskiego / hiszpańskiego / włoskiego jest zdobycie podstawowych doświadczeń w nauczaniu języka obcego w szkolnictwie średnim, pogłębienie znajomości warsztatu nauczyciela (konstruowanie programów, planowanie lekcji, testowanie umiejętności językowych uczniów).

Przed rozpoczęciem praktyki student/studentka zapoznaje się z materiałami zawartymi w „Niezbędniku studenta”, np. metodami nauczania (rys historyczny i metody stosowane aktualnie), przykładowymi konspektami i scenariuszami lekcji, arkuszami ewaluacyjnymi, arkuszami samooceny odpowiednimi do rodzaju odbywanej praktyki, a także z aktualnie stosowanymi podręcznikami do nauki danego języka w szkolnictwie podstawowym i średnim (zestawy ćwiczeń, płyty edukacyjne itp.), oraz materiałami do przygotowania pomocy dydaktycznych, zakupionymi w ramach projektu www.praktyki.wh.umcs dla studentów IFR oraz z portalem edukacyjnym www.praktyki.wh.umcs.

II. Przygotowanie do praktyki – zadania do wykonania przed rozpoczęciem praktyki

Dwa tygodnie przed rozpoczęciem praktyki student / studentka nawiązuje kontakt z nauczycielem - opiekunem w celu zapoznania się ze szkołą poprzez przeprowadzenie wywiadu na temat specyfiki szkoły, zespołów uczniowskich, ilości klas uczących się danego języka, ilości godzin nauczania i zajęć dodatkowych. Następnie student/studentka ustala z nauczycielem-opiekunem problematykę lekcji do samodzielnego przeprowadzenia, w tym tematy lekcji autorskich z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i materiałów dydaktycznych zakupionych w ramach projektu WWW.prwkytyki.wh.umcs

III Przebieg praktyki

Pierwszy tydzień: w pierwszym tygodniu praktyki należy:

- e) zapoznać się z dokumentacją szkolną : planem dydaktyczno–wychowawczym, regulaminem oceniania i klasyfikowania, dziennikiem ocen, arkuszami ocen, programem nauczania i bazą materialną szkoły, w tym pracownią przedmiotową i biblioteką przedmiotową
- f) zaznajomić się z harmonogramem pracy dydaktycznej nauczyciela-opiekuna, dokumentacją nauczyciela, podstawą programową, rozkładami materiału, planem wynikowym., stosowanymi podręcznikami szkolnymi i materiałami własnymi nauczyciela.



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- g) opracować wspólnie z nauczycielem - opiekunem szczegółowy plan przebiegu praktyki (daty i godziny lekcji prowadzonych przez praktykanta / praktykantkę) i przesłać go do opiekuna uczelnianego
- h) obserwować lekcje prowadzone przez nauczyciela - opiekuna
- i) opracować, pod kierunkiem nauczyciela, podstawowe materiały niezbędne do przeprowadzenia własnych lekcji; student/studentka może rozpocząć samodzielne prowadzenie lekcji w pierwszym tygodniu praktyki, po zaakceptowaniu konspektów przez nauczyciela-opiekuna.

Drugi tydzień – zadania praktykanta / praktykantki :

- a) hospitowanie lekcji prowadzonych przez nauczyciela-opiekuna oraz innych praktykantów / praktykantki
- b) samodzielne prowadzenie lekcji. Zalecenia co do rodzaju i formy lekcji: student / studentka powinien/powinna prowadzić lekcje w różnych klasach. Dla lepszego poznania zespołów klasowych wskazane jest prowadzenie większości lekcji w dwóch różnych wybranych klasach, co pozwoli powiązać lekcje ze sobą i sprawdzać materiał opracowany na własnych zajęciach
- c) opracowanie i przeprowadzenie testów sprawdzających umiejętności językowe uczniów
- d) prowadzenie dokumentacji w dzienniczku praktyk,

Podczas trwania praktyki student / studentka zobowiązany / a jest również do :

- f) sprawdzania prac domowych i klasowych uczniów
- g) uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych prowadzonych przez opiekuna
- h) przygotowywania materiałów dydaktycznych przydatnych do własnych lekcji wykorzystując pomoce i materiały dydaktyczne, nowoczesne technologie, oraz portal edukacyjny WWW.praktyki.wh.umcs
- i) przygotowywania, na prośbę nauczyciela - opiekuna, pomocy dydaktycznych i ćwiczeń, według wskazówek nauczyciela.
- j) wykonywania innych zadań wskazanych przez nauczyciela-opiekuna np. gazetek klasowych, materiałów dydaktycznych do pracowni językowej

IV Inne wymagania

- 4. Praktykanta / praktykantkę obowiązuje **15 godzin** tygodniowo udokumentowanej i równomiernie rozłożonej pracy



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

5. Praktykant / praktykantka powinien przeprowadzić samodzielnie **8 lekcji**.
6. Praktykant / praktykantka jest zobowiązany /a przedstawić nauczycielowi konspekt przed każdą prowadzoną samodzielnie lekcją.

V. Warunki zaliczenia praktyki

Po zakończeniu praktyki student / studentka ma obowiązek przedstawić uczelnianemu opiekunowi praktyk następujące materiały:

- **wypełniony dzienniczek praktyk** (hospitowane i przeprowadzone lekcje oraz zajęcia pozalekcyjne,
- **opinię nauczyciela opiekuna,**
- **arkusz ewaluacyjny** praktyki wypełniony przez nauczyciela opiekuna,
- **konspekty i scenariusze** przeprowadzonych samodzielnie lekcji, samodzielnie przygotowane pomoce dydaktyczne
- **arkusz samooceny**. Po zapoznaniu się z dostarczoną dokumentacją uczelniany opiekun praktyk ocenia i zalicza praktykę.

VI Obowiązki nauczyciela:

6. Bieżące monitorowanie pracy studenta / studentki, udostępnienie dokumentacji nauczyciela, podstawy programowej, planu wynikowego, itp.
7. Pomoc w wyszukiwaniu i selekcji materiałów dydaktycznych niezbędnych do przeprowadzenia lekcji lub sekwencji dydaktycznej
8. Ocena przygotowanych przez studenta /studentkę konspektów lekcji
9. Analiza lekcji prowadzonych przez praktykanta
10. Napisanie opinii i wypełnienie końcowego arkusza ewaluacyjnego

Dokument nr 3a

NOWY PROGRAM



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

3-tygodniowej praktyki pedagogicznej z pierwszego języka romańskiego(francuskiego/hiszpańskiego/włoskiego-w zależności od specjalizacji)

po 2 semestrze studiów licencjackich w Instytucie Filologii Romańskiej UMCS

I. CELE

1. Głównym celem 3-tygodniowej praktyki pedagogicznej z języka francuskiego/ włoskiego/ hiszpańskiego jest wstępne zapoznanie się z procesem nauczania w szkołach podstawowych lub średnich. Obserwacje lekcji, form pracy nauczyciela, stosowanych podręczników oraz metod nauczania pozwoli studentom/studentkom przygotować się do prowadzenia lekcji w trakcie 3 – tygodniowej praktyki pedagogicznej po 4 semestrze studiów licencjackich.

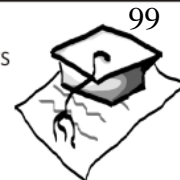
2. Cele szczegółowe:

- zapoznanie się z podstawą programową nauczania języka francuskiego/ włoskiego/ hiszpańskiego na danym etapie nauczania; cele i treści nauczania tego języka
- planowanie procesu dydaktycznego (opracowywanie rozkładu materiału);
- zapoznanie się z podręcznikami oraz analiza ich przydatności ze względu na program nauczania, zainteresowania językowe oraz wiek uczniów,
 - * zapoznanie się z możliwościami użycia sprzętu multimedialnego (telewizor, odtwarzacz DVD, laptop, projektor, kamera, odtwarzacz MP3 itp.) na lekcji języka obcego,
 - * zapoznanie się z materiałami dydaktycznymi (podręczniki, metody, zestawy ćwiczeń, programy multimedialne, płyty edukacyjne) zakupionymi w ramach projektu WWW.praktyki.wh.umcs dla studentów Instytutu Filologii Romańskiej
 - * zapoznanie się z możliwościami użycia portalu edukacyjnego WWW.praktyki.wh.umcs na lekcji języka obcego
- zapoznanie się z warsztatem pracy nauczyciela (pomoce dydaktyczne, konstruowanie planów lekcji, formy pracy indywidualnej i grupowej na lekcji języka obcego, ocena postępów językowych ucznia;
- wymagania maturalne na poziomie podstawowym i rozszerzonym: zadania maturalne z języka włoskiego/hiszpańskiego i ich ocenianie;
- sposoby wdrażania uczniów do autonomii (samokształcenie i samoocena);

II. KOMPETENCJE

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”





WIEDZA

- Student/studentka zna podstawę programową nauczania języka hiszpańskiego/ francuskiego/ włoskiego w szkolnictwie podstawowym lub średnim
- Zna wymagania maturalne na poziomie podstawowym i rozszerzonym

UMIEJĘTNOŚCI

- Student/studentka potrafi opracować i rozplanować materiał nauczania
- Potrafi ocenić i przeanalizować przydatność podręczników ze względu na: program nauczania, poziom nauczania, wiek, potrzeby i zainteresowania uczniów
- Umie dostosować materiały dydaktyczne w zależności od potrzeb i ćwiczonych sprawności językowych, potrafi przygotować ćwiczenia i sekwencje lekcji z wykorzystaniem różnorodnych materiałów dydaktycznych (karteczki, bloki, płyty edukacyjne, programy multimedialne)
- Potrafi ocenić, czy dynamika lekcji jest dostosowana do stylów uczenia się poszczególnych uczniów
- Potrafi napisać konspekt jednostki dydaktycznej na podstawie obserwowanej lekcji
- Potrafi posługiwać się sprzętem multimedialnym (odtwarzacz DVD, laptop, kamera, odtwarzacz MP3, dyktafon) i umiejętnie wykorzystać nowe technologie w planowaniu jednostki dydaktycznej

POSTAWY

- Student jest świadomy potrzeby nieustannego samokształcenia jako nauczyciel
- jest świadomy roli nauczyciela w procesie uczenia się języka obcego
- rozumie korzyści wynikające z zastosowania nowoczesnych technologii i materiałów dydaktycznych w procesie nauczania i uczenia się języka obcego
- rozumie potrzebę rozwijania autonomii uczniów

III. ORGANIZACJA PRAKTYKI

- 1) Czas trwania praktyki: 3 tygodnie, wrzesień



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

2) Liczba godzin ogółem: 54 godzin udokumentowanej pracy, w tym 45 godzin obserwacji lekcji (pozostałe godziny przeznaczone są na zapoznanie się z podstawą programową, z podręcznikami, pomocami dydaktycznymi, wymaganiami maturalnymi na poziomie podstawowym i rozszerzonym).

3) Przebieg praktyki:

Przed rozpoczęciem praktyki:

- Dwa tygodnie przed rozpoczęciem praktyki student/studentka nawiązuje kontakt z nauczycielem-opiekunem praktyki w celu zapoznania się z placówką poprzez przeprowadzenie wywiadu na temat specyfiki szkoły, ilości grup uczących się danego języka, ilości godzin zajęć językowych i dodatkowych zajęć z danego języka.
- Po wstępnej konsultacji z nauczycielem student/studentka planuje wraz z nim zajęcia, które będzie obserwował.
- Przed rozpoczęciem praktyki student / studentka zapoznaje się z podręcznikami z dziedziny dydaktyki języków obcych, podręcznikami do nauki danego języka, materiałami dydaktycznymi (zestawy ćwiczeń, płyty edukacyjne itp.) zakupionymi w ramach projektu [WWW.praktyki,wh.umcs](http://WWW.praktyki.wh.umcs) dla potrzeb studentów IFR odbywających praktyki pedagogiczne
- Przed rozpoczęciem praktyki student/studentka zapoznaje się ze wszystkimi materiałami zawartymi w „Niezbędniku Studenta”

W trakcie praktyki:

- Student/studentka zapoznaje się z podstawą programową, rozkładem materiału, stosowanymi materiałami i pomocami dydaktycznymi, hospituje lekcje prowadzone przez nauczyciela-opiekuna.
- na polecenie nauczyciela opiekuna praktyk przygotowuje pomoce dydaktyczne i ćwiczenia niezbędne do przeprowadzenia lekcji z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i pomocy dydaktycznych zakupionych w ramach projektu
- jest asystentem nauczyciela i na jego polecenie przygotowuje samodzielnie sekwencje lekcji, przygotowując się w ten sposób do samodzielnego prowadzenia lekcji podczas następnej praktyki.
- wykonuje inne wskazane przez nauczyciela zadania np. gazetki klasowe, materiały dydaktyczne do pracowni językowej





IV. ZADANIA DYDAKTYCZNE DLA STUDENTÓW

Student/studentka zapoznaje się z podstawą programową nauczania danego języka, wymaganiami maturalnymi na poziomie podstawowym i rozszerzonym, z rozkładem materiału, stosowanym przez nauczyciela-opiekuna podręcznikami, materiałami dydaktycznymi. Wspólnie z nauczycielem-opiekunem opracowuje szczegółowy plan przebiegu praktyki, zaznajamia się z harmonogramem pracy dydaktycznej nauczyciela-opiekuna.

V. WARUNKI ZALICZENIA PRAKTYKI

Po zakończeniu praktyk student/studentka ma obowiązek przedstawić uczelnianemu opiekunowi praktyk wypełniony dzienniczek praktyk (krótkie sprawozdania z obserwowanych lekcji zatwierdzone i podpisane przez nauczyciela). Powinien dostarczyć sprawozdanie dotyczące szczegółowego opisu i analizy wybranej jednostki i sprawozdanie pisemne dotyczące oceny przydatności stosowanych przez nauczyciela podręczników i materiałów dydaktycznych

Po zapoznaniu się z dostarczoną dokumentacją uczelniany opiekun praktyk ocenia i zalicza praktykę.

*Nowy program praktyk pedagogicznych opracowany w wyniku konsultacji z nauczycielami/-kami z udziałem ekspertów w ramach projektu www.praktyki.wh.umcs – Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS

Dokument nr 3b

NOWY PROGRAM



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

1-tygodniowej praktyki pedagogicznej * z drugiego języka (francuskiego/hiszpańskiego/włoskiego-w zależności od specjalizacji) po 2 semestrze studiów licencjackich w Instytucie Filologii Romańskiej UMCS

I. CELE

1. Głównym celem 1-tygodniowej praktyki pedagogicznej z języka francuskiego/ włoskiego/ hiszpańskiego jest wstępne zapoznanie się z procesem nauczania w szkołach podstawowych lub średnich. Obserwacje lekcji, form pracy nauczyciela, stosowanych podręczników oraz metod nauczania pozwoli studentom/studentkom przygotować się do prowadzenia lekcji w trakcie 1-tygodniowej praktyki pedagogicznej po 4 semestrze studiów licencjackich.

2. Cele szczegółowe:

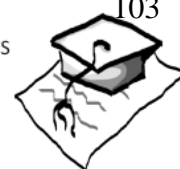
- zapoznanie się z podstawą programową nauczania języka francuskiego/ włoskiego/ hiszpańskiego na danym etapie nauczania; cele i treści nauczania tego języka
- planowanie procesu dydaktycznego (opracowywanie rozkładu materiału);
- zapoznanie się z podręcznikami oraz analiza ich przydatności ze względu na program nauczania, zainteresowania językowe oraz wiek uczniów;
- * zapoznanie się z możliwościami wykorzystania sprzętu multimedialnego (telewizor, odtwarzacz DVD, laptop, projektor, kamera, odtwarzacz MP3 itp.) na lekcji języka obcego
- * zapoznanie się z materiałami dydaktycznymi (podręczniki, metody, zestawy ćwiczeń, programy multimedialne, płyty edukacyjne) zakupionymi w ramach projektu WWW.praktyki.wh.umcs dla potrzeb studentów IFR odbywających praktyki pedagogiczne
- * zapoznanie się z możliwościami użycia portalu edukacyjnego WWW.praktyki.wh.umcs na lekcji języka obcego
- zapoznanie się z warsztatem pracy nauczyciela (pomoce dydaktyczne, konstruowanie planów lekcji, formy pracy indywidualnej i grupowej na lekcji języka obcego, ocena postępów językowych ucznia;
- zapoznanie się z wymaganiami maturalnymi na poziomie podstawowym i rozszerzonym: zadania maturalne z języka włoskiego/hiszpańskiego i ich ocenianie;
- poznanie sposobów wdrażania uczniów do autonomii (samokształcenie i samoocena)

II. KOMPETENCJE

WIEDZA

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Student/studentka zna podstawę programową nauczania danego języka obcego
- Zna wymagania maturalne na poziomie podstawowym i rozszerzonym

UMIEJĘTNOŚCI

- Student/studentka potrafi opracować i rozplanować materiał nauczania
- Potrafi ocenić i przeanalizować przydatność podręczników ze względu na: program nauczania, poziom nauczania, wiek, potrzeby i zainteresowania uczniów
- Umie dostosować materiały dydaktyczne w zależności od potrzeb i ćwiczonych sprawności językowych, potrafi przygotować ćwiczenia i sekwencje lekcji z wykorzystaniem różnorodnych materiałów dydaktycznych (karteczki, bloki, płyty edukacyjne, programy multimedialne)
- Potrafi ocenić, czy dynamika lekcji jest dostosowana do stylów uczenia się poszczególnych uczniów
- Potrafi napisać szczegółowe sprawozdanie z obserwowanej lekcji
- Potrafi posługiwać się sprzętem multimedialnym (odtwarzacz DVD, laptop, kamera, odtwarzacz Mp3) i umiejętnie wykorzystać nowe technologie w planowaniu jednostki dydaktycznej

POSTAWY: Student:

Jest świadomy potrzeby nieustannego samokształcenia jako nauczyciel

Jest świadomy roli nauczyciela w procesie uczenia się języka obcego

Rozumie jakie korzyści wynikają z zastosowania nowoczesnych technologii i materiałów dydaktycznych w procesie uczenia się nauczania języka obcego

Rozumie potrzebę rozwijania autonomii uczniów

III. ORGANIZACJA PRAKTYKI

- 1) Czas trwania praktyki: 1 tydzień
- 2) Liczba godzin ogółem: 18 godzin tygodniowo udokumentowanej pracy (15 godzin obserwacji lekcji oraz 3 godziny poświęcone na zapoznanie się z podstawą programową, z podręcznikami, pomocami dydaktycznymi, wymaganiami maturalnymi na poziomie podstawowym i rozszerzonym).
- 3) Przebieg praktyki:

Przed rozpoczęciem praktyki:





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Dwa tygodnie przed rozpoczęciem praktyki student/studentka nawiązuje kontakt z nauczycielem-opiekunem praktyki w celu zapoznania się z placówką poprzez przeprowadzenie wywiadu na temat specyfiki szkoły, ilości grup uczących się danego języka, ilości godzin zajęć językowych i dodatkowych zajęć z tegoż języka.
- Po wstępnej konsultacji z nauczycielem student planuje wraz z nim zajęcia, które będzie obserwował.
- Przed rozpoczęciem praktyki student / studentka zapoznaje się z podręcznikami z dziedziny dydaktyki języków obcych, podręcznikami do nauki danego języka, materiałami dydaktycznymi (zestawy ćwiczeń, płyty edukacyjne itp.) zakupionymi w ramach projektu www.praktyki.wh.umcs dla potrzeb studentów odbywających praktyki pedagogiczne
- Przed rozpoczęciem praktyki student zapoznaje się ze wszystkimi materiałami zawartymi w „Niezbędniku Studenta”

W trakcie praktyki:

- Student/studentka zapoznaje się z podstawą programową, rozkładem materiału, stosowanymi materiałami i pomocami dydaktycznymi, hospituje lekcje prowadzone przez nauczyciela-opiekuna.
- na polecenie nauczyciela opiekuna praktyk przygotowuje pomoce dydaktyczne i ćwiczenia niezbędne do przeprowadzenia lekcji z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i pomocy dydaktycznych zakupionych z ramach projektu
- jest asystentem nauczyciela i na jego polecenie przygotowuje samodzielnie wybrane sekwencje lekcji, przygotowując się w ten sposób do samodzielnego prowadzenia lekcji podczas następnej praktyki.
- wykonuje inne wskazane przez nauczyciela zadania np. gazetki klasowe, materiały dydaktyczne do pracowni językowej

IV. ZADANIA DYDAKTYCZNE DLA STUDENTÓW



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Student/studentka zapoznaje się z podstawą programową nauczania danego języka, wymaganiami maturalnymi na poziomie podstawowym i rozszerzonym, z rozkładem materiału, stosowanym przez nauczyciela-opiekuna podręcznikami, materiałami dydaktycznymi. Wspólnie z nauczycielem-opiekunem opracowuje szczegółowy planu przebiegu praktyki, zaznajamia się z harmonogramem pracy dydaktycznej nauczyciela-opiekuna.

V. WARUNKI ZALICZENIA PRAKTYKI

Po zakończeniu praktyk student/studentka ma obowiązek przedstawić uczelnianemu opiekunowi praktyk wypełniony dzienniczek praktyk (krótkie sprawozdania z obserwowanych lekcji zatwierdzone i podpisane przez nauczyciela). Powinien dostarczyć raport dotyczący szczegółowego opisu i analizy wybranej jednostki i sprawozdanie pisemne dotyczące oceny przydatności stosowanych przez nauczyciela podręczników i materiałów dydaktycznych.

Po zapoznaniu się z dostarczoną dokumentacją uczelniany opiekun praktyk ocenia i zalicza praktykę.

*Nowy program praktyk pedagogicznych opracowany w wyniku konsultacji z nauczycielami/-kami z udziałem ekspertów w ramach projektu [WWW.praktyki.wh.umcs](http://www.praktyki.wh.umcs) – Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS

Dokument nr 4a

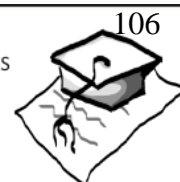
NOWY PROGRAM

3- tygodniowej praktyki pedagogicznej* z pierwszego języka

(francuskiego, hiszpańskiego, włoskiego – w zależności od specjalizacji)

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”





po 4 semestrze studiów licencjackich w Instytucie Filologii Romańskiej

I. CELE PRAKTYKI Podstawowym celem praktyki pedagogicznej jest zapoznanie się z warsztatem pracy nauczyciela danego języka obcego w szkolnictwie podstawowym lub średnim oraz zdobycie pierwszych doświadczeń w nauczaniu tego języka pod kierunkiem opiekuna. Student /studentka uczy się planowania procesu dydaktycznego, dopasowywania materiałów i treści nauczania do programów szkolnych, oraz oceniania umiejętności uczniów.

II. ZAKŁADANE KOMPETENCJE STUDENTA PO ODBYCIU PRAKTYKI

- A) wiedza:** poznanie celów kształcenia językowego w szkolnictwie podstawowym i średnim. Podstawa programowa jako punkt wyjścia do budowania programów nauczania; kryteria oceny podręczników oraz innych materiałów dydaktycznych; modele lekcji i jej fazy; funkcje, kryteria oraz formy kontroli pracy ucznia (testy bieżące, końcowe, egzaminy maturalne).
- B) umiejętności:** nauczanie kluczowych sprawności oraz podsystemów językowych; dobieranie materiałów dydaktycznych w zależności od celów komunikacyjnych, wykorzystanie nowoczesnych technologii w nauczaniu języków obcych, stymulowanie aktywności poznawczej uczniów i ich zainteresowań językowych; krytyczna analiza podręczników i innych materiałów, poznanie możliwości użycia sprzętu multimedialnego (telewizor, odtwarzacz DVD, laptop, projektor, kamera itp.) , portalu edukacyjnego www.praktyki.wh.umcs na lekcji języka obcego, analiza i ocena własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej, w tym wykorzystania materiałów dydaktycznych (podręczniki, zestawy ćwiczeń, płyty edukacyjne) zakupionych dla studentów IFR w ramach projektu WWW.praktyki.wh.umcs , wdrażanie uczniów do pracy w autonomii.
- C) postawy:** kształtowanie postawy refleksyjności wobec własnych działań dydaktycznych, otwartości na odmienną kulturę (nauczyciel jako mediator kulturowy), świadomość konieczności samokształcenia w zakresie dydaktyki języków obcych

III. ORGANIZACJA PRAKTYKI



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

a) **termin odbywania praktyki** : miesiąc wrzesień, początek praktyki: drugi tydzień roku szkolnego

czas trwania praktyki : **3 tygodnie**

b) **liczba godzin** ogółem **54**; studenta / studentkę obowiązuje 18 godzin tygodniowo udokumentowanej pracy. Każdy praktykant / praktykantka powinien przeprowadzić samodzielnie minimum **10 lekcji** języka francuskiego / hiszpańskiego / włoskiego

c) **przebieg praktyki** :

przed rozpoczęciem praktyki :

a) student / studentka nawiązuje kontakt z nauczycielem opiekunem dwa tygodnie przed rozpoczęciem praktyki, w celu zapoznania się ze specyfiką szkoły, ustalenia tematów i poziomu lekcji do samodzielnego prowadzenia oraz tematów lekcji autorskich

b) student / studentka zapoznaje się z podręcznikami z dziedziny dydaktyki języków obcych, nowymi podręcznikami do nauki danego języka, materiałami dydaktycznymi (zestawy ćwiczeń, płyty edukacyjne itp.), materiałami do przygotowania pomocy dydaktycznych, zakupionymi w ramach projektu WWW.praktyki.wh.umcs dla potrzeb studentów odbywających praktyki pedagogiczne

pierwszy tydzień : student / studentka zaznajamia się z podstawą programową, rozkładem materiału, stosowanymi podręcznikami i materiałami, pomocami dydaktycznymi. Wspólnie z nauczycielem opracowuje szczegółowy plan praktyki, który przesyła do uczelni oraz obserwuje lekcje języka francuskiego / hiszpańskiego / włoskiego prowadzone przez nauczyciela opiekuna

drugi i trzeci tydzień praktyki : student / studentka hospituje lekcje prowadzone przez nauczyciela opiekuna i innych studentów odbywających praktyki oraz samodzielnie prowadzi lekcje, po uprzednim przedstawieniu konspektu, przygotowaniu pomocy dydaktycznych i otrzymaniu wskazówek od nauczyciela.

IV. ZADANIA DYDAKTYCZNE DLA STUDENTÓW



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Po konsultacji z nauczycielem opiekunem praktyk student przygotowuje konspekty i scenariusze lekcji do samodzielnego prowadzenia, oraz konspekty i scenariusze lekcji autorskich, wykorzystując nowoczesne technologie i pomoce dydaktyczne zakupione w ramach projektu. W trakcie praktyki student / studentka przygotowuje na polecenie nauczyciela pomoce dydaktyczne i ćwiczenia niezbędne do przeprowadzenia lekcji, opracowuje i przeprowadza testy, szczególnie w klasach, w których przeprowadził(a) samodzielnie lekcje, sprawdza prace domowe i klasowe uczniów, uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych prowadzonych przez nauczyciela.

V. WARUNKI ZALICZENIA PRAKTYKI

Po zakończeniu praktyki student / studentka ma obowiązek przedstawić uczelnianemu opiekunowi praktyk następujące materiały:

- **wypełniony dzienniczek praktyk** (hospitowane i przeprowadzone lekcje oraz zajęcia pozalekcyjne,
- **opinię nauczyciela opiekuna,**
- **arkusz ewaluacyjny** praktyki wypełniony przez nauczyciela opiekuna,
- **konspekty i scenariusze** przeprowadzonych samodzielnie lekcji, własnoręcznie przygotowane pomoce dydaktyczne
- **arkusz samooceny.**

Po zapoznaniu się z dostarczoną dokumentacją uczelniany opiekun praktyk ocenia i zalicza praktykę.

*Nowy program praktyk pedagogicznych opracowany w wyniku konsultacji z nauczycielami/-kami z udziałem ekspertów w ramach projektu www.praktyki.wh.umcs – Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS

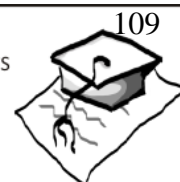
Dokument 4b

NOWY PROGRAM

1 – tygodniowej praktyki pedagogicznej* z drugiego języka

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**(francuskiego, hiszpańskiego, włoskiego – w zależności od specjalizacji)
po 4 semestrze studiów licencjackich w Instytucie Filologii Romańskiej**

I. CELE PRAKTYKI Podstawowym celem praktyki pedagogicznej jest zapoznanie się z warsztatem pracy nauczyciela danego języka obcego w szkolnictwie podstawowym lub średnim oraz zdobycie pierwszych doświadczeń w nauczaniu tego języka pod kierunkiem opiekuna. Student /studentka uczy się planowania procesu dydaktycznego, dopasowywania materiałów i treści nauczania do programów szkolnych, oraz oceniania umiejętności uczniów.

II. ZAKŁADANE KOMPETENCJE STUDENTA PO ODBYCIU PRAKTYKI

A) wiedza: poznanie celów kształcenia językowego w szkolnictwie podstawowym i średnim. Podstawa programowa jako punkt wyjścia do budowania programów nauczania; kryteria oceny podręczników oraz innych materiałów dydaktycznych; modele lekcji i jej fazy; funkcje, kryteria oraz formy kontroli pracy ucznia (testy bieżące, końcowe, egzaminy maturalne).

B) umiejętności: nauczanie kluczowych sprawności oraz podsystemów językowych; dobieranie materiałów dydaktycznych w zależności od celów komunikacyjnych, wykorzystanie nowoczesnych technologii w nauczaniu języków obcych, stymulowanie aktywności poznawczej uczniów i ich zainteresowań językowych; krytyczna analiza podręczników i innych materiałów, poznanie możliwości użycia pomocy multimedialnych (telewizor, odtwarzacz DVD, laptop, projektor itp.), portalu edukacyjnego WWW.praktyki.wh.pl na lekcji języka obcego, analiza i ocena własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej, w tym wykorzystania materiałów dydaktycznych (podręczniki, zestawy ćwiczeń, płyty) zakupionych dla studentów IFR w ramach projektu WWW.praktyki.wh.pl, wdrażanie uczniów do pracy w autonomii.

C) postawy: kształtowanie postawy refleksyjności wobec własnych działań dydaktycznych, otwartość na odmienną kulturę (nauczyciel jako mediator kulturowy), świadomość konieczności samokształcenia w zakresie dydaktyki języków obcych



III. ORGANIZACJA PRAKTYKI

a) **termin odbywania praktyki** : wrzesień/październik, początek praktyki – piąty tydzień roku szkolnego

czas trwania praktyki : **1 tydzień**

b) **liczba godzin**: ogółem **18**; studenta / studentkę obowiązuje 18 godzin udokumentowanej pracy.

Każdy praktykant / praktykantka powinien przeprowadzić samodzielnie minimum **2 lekcje** języka francuskiego / hiszpańskiego / włoskiego

c) **przebieg praktyki** :

przed rozpoczęciem praktyki :

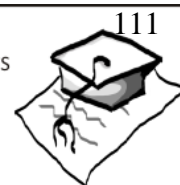
a. student / studentka nawiązuje kontakt z nauczycielem opiekunem praktyki dwa tygodnie przed rozpoczęciem praktyki w celu zapoznania się ze specyfiką szkoły, ustalenia tematów i poziomu lekcji do samodzielnego prowadzenia oraz tematu lekcji autorskiej. Wspólnie z nauczycielem opiekunem opracowuje szczegółowy plan praktyki, który przesyła do uczelni.

b. Student / studentka zapoznaje się z podręcznikami z dziedziny dydaktyki języków obcych, nowymi podręcznikami do nauki danego języka, materiałami dydaktycznymi (zestawy ćwiczeń , płyty edukacyjne itp.), materiałami do przygotowania pomocy dydaktycznych zakupionymi w ramach projektu WWW.praktyki.wh.umcs dla potrzeb studentów odbywających praktyki pedagogiczne

w trakcie praktyki : student / studentka zaznajamia się z podstawą programową, rozkładem materiału, stosowanymi podręcznikami i materiałami, pomocami dydaktycznymi, hospituje lekcje prowadzone przez nauczyciela opiekuna i innych studentów odbywających praktyki oraz samodzielnie prowadzi lekcje, po uprzednim przedstawieniu konspektu, przygotowaniu pomocy dydaktycznych i otrzymaniu wskazówek od nauczyciela.

III. ZADANIA DYDAKTYCZNE DLA STUDENTÓW

Po konsultacji z nauczycielem opiekunem praktyk student przygotowuje konspekty i scenariusze lekcji do samodzielnego prowadzenia, oraz konspekt i scenariusz lekcji autorskiej wykorzystując nowoczesne technologie i pomoce dydaktyczne zakupione w ramach projektu





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

W trakcie praktyki student / studentka na polecenie nauczyciela przygotowuje pomoce dydaktyczne i ćwiczenia niezbędne do przeprowadzenia lekcji, opracowuje i przeprowadza testy, szczególnie w klasach, w których przeprowadził(a) samodzielnie lekcje, sprawdza prace domowe i klasowe uczniów, uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych prowadzonych przez nauczyciela.

IV. WARUNKI ZALICZENIA PRAKTYKI

Po zakończeniu praktyki student / studentka ma obowiązek przedstawić uczelnianemu opiekunowi praktyk następujące materiały:

- wypełniony **dzienniczek praktyk** (hospitowane i przeprowadzone lekcje oraz zajęcia pozalekcyjne
- **opinię nauczyciela opiekuna**
- **arkusz ewaluacyjny** praktyki wypełniony przez nauczyciela opiekuna
- **konspekty i scenariusze** przeprowadzonych samodzielnie lekcji,
- **własnoręcznie przygotowane pomoce dydaktyczne**
- **arkusz samooceny.**

Po zapoznaniu się z dostarczoną dokumentacją uczelniany opiekun praktyk ocenia i zalicza praktykę.

*Nowy program praktyk pedagogicznych opracowany w wyniku konsultacji z nauczycielami/-kami z udziałem ekspertów w ramach projektu www.praktyki.wh.umcs – Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS

Dokument nr 4c

NOWY PROGRAM praktyki pedagogicznej* z pierwszego języka

Projekt:

www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2 „Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli”





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

(francuskiego, hiszpańskiego, włoskiego – w zależności od specjalizacji)
po 2 semestrze studiów 2-go stopnia (magisterskich) w Instytucie Filologii
Romańskiej

I. CELE PRAKTYKI Podstawowym celem praktyki pedagogicznej jest zapoznanie się z warsztatem pracy nauczyciela danego języka obcego w szkolnictwie średnim oraz zdobycie podstawowych doświadczeń w nauczaniu tego języka pod kierunkiem opiekuna. Student /studentka uczy się planowania procesu dydaktycznego, dopasowywania materiałów i treści nauczania do programów szkolnych, oraz oceniania umiejętności uczniów.

II. ZAKŁADANE KOMPETENCJE STUDENTA PO ODBYCIU PRAKTYKI

A) wiedza: poznanie celów kształcenia językowego w szkolnictwie średnim. Podstawa programowa jako punkt wyjścia do budowania programów nauczania; kryteria oceny podręczników oraz innych materiałów dydaktycznych; modele lekcji i jej fazy; funkcje, kryteria oraz formy kontroli pracy ucznia (testy bieżące, końcowe, egzaminy maturalne).

B) umiejętności: nauczanie kluczowych sprawności oraz podsystemów językowych; dobieranie materiałów dydaktycznych w zależności od celów komunikacyjnych, wykorzystanie nowoczesnych technologii w nauczaniu języków obcych, organizowanie pracy indywidualnej i grupowej w klasie, stymulowanie aktywności poznawczej uczniów i ich zainteresowań językowych; krytyczna analiza podręczników i innych materiałów, poznanie możliwości zastosowania pomocy multimedialnych (telewizor, odtwarzacz DVD, laptop, projektor itp.), portalu edukacyjnego WWW.praktyki.wh.umcs na lekcji języka obcego, analiza i ocena własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej, w tym wykorzystanie materiałów dydaktycznych (podręczniki, zestawy ćwiczeń, płyty edukacyjne) zakupionych dla studentów FR w ramach projektu www.praktyki.wh.umcs, stosowanie różnorodnych metod i form pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczniowie zdolni, a także uczniowie z deficytami rozwojowymi), wdrażanie uczniów do pracy w autonomii.





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- C) **postawy:** kształtowanie postawy refleksyjności wobec własnych działań dydaktycznych, otwartości na odmienną kulturę (nauczyciel jako mediator kulturowy), świadomość konieczności samokształcenia w zakresie dydaktyki języków obcych

III. ORGANIZACJA PRAKTYKI

- a) termin odbywania praktyki : miesiąc październik (dotyczy lat: 2011-2014, czyli czasu trwania projektu; w kolejnych latach praktyki będą odbywać się we wrześniu)
- b) czas trwania praktyki : **2 tygodnie**
- c) liczba godzin ogółem **30:** studenta / studentkę obowiązuje **15** godzin tygodniowo udokumentowanej pracy. Każdy praktykant / praktykantka powinien przeprowadzić samodzielnie minimum **8 lekcji** języka francuskiego / hiszpańskiego / włoskiego
- d) **przed rozpoczęciem praktyki :**
 - a. dwa tygodnie przed rozpoczęciem praktyki student / studentka nawiązuje kontakt z nauczycielem opiekunem w celu zapoznania się ze specyfiką szkoły, ustalenia tematów i poziomu lekcji do samodzielnego prowadzenia oraz tematów lekcji autorskich
 - b. Student / studentka zapoznaje się z podręcznikami z dziedziny dydaktyki języków obcych, nowymi podręcznikami do nauki danego języka, materiałami dydaktycznymi (zestawy ćwiczeń, płyty edukacyjne itp.) materiałami do przygotowania pomocy dydaktycznych, zakupionymi w ramach projektu WWW.praktyki.wh.umcs na potrzeby studentów odbywających praktyki
- e) **przebieg praktyki:** student / studentka zaznajamia się z programem nauczania, rozkładem materiału, stosowanymi podręcznikami i materiałami oraz pomocami dydaktycznymi. Wspólnie z nauczycielem opracowuje szczegółowy plan praktyki, który przesyła do uczelni; obserwuje lekcje języka francuskiego / hiszpańskiego / włoskiego prowadzone przez nauczyciela opiekuna lub innych studentów odbywających praktyki oraz samodzielnie prowadzi lekcje, po uprzednim przedstawieniu konspektu przygotowaniu pomocy dydaktycznych i otrzymaniu wskazówek od nauczyciela.

III. ZADANIA DYDAKTYCZNE DLA STUDENTÓW





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Po konsultacji z nauczycielem opiekunem praktyk student/studentka przygotowuje konspekty i scenariusze lekcji do samodzielnego prowadzenia, oraz konspekty i scenariusze lekcji autorskich, wykorzystując nowoczesne technologie i pomoce dydaktyczne zakupione w ramach projektu.

W trakcie praktyki, na polecenie nauczyciela, student / studentka przygotowuje pomoce dydaktyczne i ćwiczenia niezbędne do przeprowadzenia lekcji, opracowuje i przeprowadza testy, szczególnie w klasach, w których przeprowadził(a) samodzielnie lekcje, sprawdza prace domowe i klasowe uczniów, uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych prowadzonych przez nauczyciela (np. prace projektowe).

V. WARUNKI ZALICZENIA PRAKTYKI

Po zakończeniu praktyki student / studentka ma obowiązek przedstawić uczelnianemu opiekunowi praktyk następujące materiały:

- **wypełniony dzienniczek praktyk** (hospitowane i przeprowadzone lekcje oraz zajęcia pozalekcyjne,
- **opinię nauczyciela opiekuna,**
- **arkusz ewaluacyjny** praktyki wypełniony przez nauczyciela opiekuna,
- **konspekty i scenariusze** przeprowadzonych samodzielnie lekcji, własnoręcznie przygotowane pomoce dydaktyczne
- **arkusz samooceny.**

Po zapoznaniu się z dostarczoną dokumentacją uczelniany opiekun praktyk ocenia i zalicza praktykę.

*Nowy program praktyk pedagogicznych opracowany w wyniku konsultacji z nauczycielami/-kami z udziałem ekspertów w ramach projektu [WWW.praktyki.wh.umcs](http://www.praktyki.wh.umcs) – Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS

Dokument nr 5



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ARKUSZ EWALUACYJNY: OCENA PRAKTYKI OBSERWACYJNEJ Z JĘZYKA..... PRZEZ OPIEKUNA SZKOLNEGO

Imię i nazwisko praktykanta:

Opiekun praktyk:

PRZEBIEG PRAKTYKI: ZADANIA WYKONANE PRZEZ PRAKTYKANTA

A) Narzędzia pracy nauczyciela języka obcego

<u>Rodzaj zadania</u>	TAK (+)	NIE (-)
1. Zapoznanie się z warsztatem pracy nauczyciela-opiekuna:		
a) program nauczania przedmiotu		
b) rozkład materiału nauczania		
c) plan wynikowy osiągnięć uczniów		
d) przedmiotowy system oceniania z języków obcych		
kryteria oceniania umiejętności językowych		
2. Zapoznanie się z dziennikiem lekcyjnym (forma papierowa i elektroniczna)		
3. Zapoznanie się z podręcznikami i pomocami dydaktycznymi stosowanymi przez nauczyciela-opiekuna		
4. Wyposażenie pracowni językowej i biblioteki		
5. Zapoznanie się z zasadami konstruowania testów językowych		

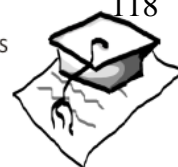


Dokument nr 6

**ARKUSZ EWALUACYJNY: OCENA PRAKTYKI
ASYSTENCKIEJ PRZEZ OPIEKUNA SZKOLNEGO**

Część I. Ocena merytoryczna lekcji prowadzonych przez praktykanta

<u>Imię i nazwisko praktykanta:</u>	<u>Nazwa szkoły, adres:</u>				
	Nazwisko Opiekuna:				
<u>Kryteria oceny:</u>	<u>Ogólna cena lekcji prowadzonych przez praktykanta</u>				
	1	2	3	4	5
1. Przygotowanie do lekcji : formułowanie celów, dobór pomocy dydaktycznych, planowanie faz lekcyjnych, ich logiczne następstwo;					
2. Pobudzanie aktywności uczniów (interakcje w grupie, zachęcanie, motywowanie)					
3. Formułowanie poleceń (jasność, reformułowanie, kontrola rozumienia poleceń)					
4. Wyjaśnienia leksykalne i gramatyczne: język dopasowany do wiedzy uczniów, różnorodność stosowanych technik (definicje, synonimy, przykłady, elementy obrazkowe, etc)					





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

<p>5. Znajomość języka francuskiego (wymowa, płynność, poprawność gramatyczna)</p>					
<p>6. Reagowanie na błędy uczniów (zachęta do autokrekty, korekta wzajemna, wspólna analiza typowych błędów, etc.)</p>					
<p>7. Użycie materiałów dydaktycznych (poprawne stosowanie podręcznika lub własnych materiałów, wykorzystanie źródeł internetowych)</p>					
<p>8. Umiejętności psychopedagogiczne : kontakt emocjonalny z grupą, panowanie nad klasą, dyscypliną, radzenie sobie z negatywnymi reakcjami uczniów.</p>					

Proszę zaznaczyć odpowiednie pola znakiem „x”

1 = najniższa ocena (niedostateczna), 5 = najwyższa ocena (bardzo dobry)

Część II: Opinia Opiekuna praktyk

1. Współpraca z Opiekunem (planowanie działań, stosowanie się do uwag, obowiązkowość):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

2. **Kreatywność studenta :**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. **Zaobserwowane trudności pedagogiczne i dydaktyczne:**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

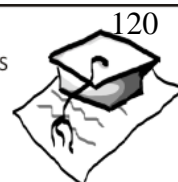
.....

.....

.....

4. **Inne uwagi, sugestie:**

Dokument nr 7





Komunikacja nauczyciel-uczeń (język nauczyciela a język ucznia, interakcje)

Nauczyciel jest głównym pośrednikiem w dostarczeniu zasobu językowego na lekcji języka obcego, nie można o tym zapominać w momencie planowania i przeprowadzania lekcji. Dlatego też należy zwrócić uwagę na to, co mówimy jako nauczyciele, a przede wszystkim w jaki sposób to mówimy, gdyż może być to podstawą odpowiedniego przebiegu lekcji.

Poniżej zaprezentujemy i przeanalizujemy kilka najważniejszych cech języka nauczyciela, który „przynosi do klasy” i którego uczniowie słuchają na lekcji. Celem naszym będzie przekazanie nauczycielom wskazówek, które pomogą im doskonalić się w tym zawodzie oraz zwrócenie uwagi na to, w jaki sposób sami używają języka w procesie nauczania.

Język nauczyciela

Jeśli skoncentrujemy się tylko na języku nauczyciela na lekcjach języka obcego, odkryjemy że ten język posiada wiele cech, które odróżniają go od języka nauczyciela innych przedmiotów. Po pierwsze należy zaznaczyć, że język obcy na lekcji jest zarówno narzędziem komunikowania się jak i celem uczenia się (dla uczniów). Dlatego też, język nauczyciela tworzy pewien model i zasób lingwistyczny, który może być wykorzystany do tego, by został przyswojony przez ucznia. Bez wątpienia, język nauczyciela na lekcji języka obcego (*teacher talk*) posiada kilka charakterystycznych cech, różniących go od języka używanego na zajęciach w języku ojczystym. Badania wykazały, że ten typ języka posiada dużo cech wspólnych z innymi językami, takimi jak: *język kierowany do dzieci (baby talk)* i *język kierowany do obcokrajowców (foreigner talk)*.

Teacher talk możemy rozumieć jako specyficzny dyskurs, który posiada kilka własnych cech. Przede wszystkim, w odróżnieniu od mowy naturalnej, wypowiedź językowa jest powolniejsza, przerywana i cechuje ją wyraźniejsza wymowa. Cechy te charakterystyczne są także dla *foreigner talk*. Bez wątpienia, w odróżnieniu od tego ostatniego język nauczyciela musi być poprawny z punktu widzenia gramatyki, gdyż jest to już dostarczenie, samo w sobie, odpowiedniego zasobu lingwistycznego osobie, która w przyszłości będzie się starała poprawnie używać języka, który jest celem nauczania. Z drugiej strony, podobnie jak *baby talk*, język nauczyciela opiera się przede wszystkim na pytaniach zadawanych uczącemu się, ma to na celu skłonić ucznia by uczestniczył z zajęciach. Inną wspólną cechą z tym językiem jest powolność



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

wypowiedzi i pojawianie się dużej ilości powtórzeń i zabiegów, które mają na celu przyciągnięcie uwagi ucznia.

Język wnoszony a język generowany

Jak już wspomnieliśmy, lekcja języka obcego posiada jedną podstawową cechę, która ją wyróżnia od innych przedmiotów: cel nauczania jest taki sam jak środek przekazu treści. Innymi słowy naucza się języka językiem, w odróżnieniu od reszty przedmiotów, których naucza się poprzez użycie języka. Język używany na lekcji nie wpływa bezpośrednio na proces nauczania treści przedmiotu. Takie podejście zgodne jest z podejściem socjolingwistycznym, gdzie szczególne znaczenie przypisuje się kompetencji komunikacyjnej, a w szczególności użyciu języka obcego na lekcji.

Język, jakim posługujemy się na lekcjach języka obcego można podzielić na *język wnoszony*, „dostarczany”, i *język generowany* (Miquela LLobera 2008 [1995]). Przez *język wnoszony* rozumiemy wszystkie wypowiedzi, wszystkie akty mowy realizowane przez nauczyciela na lekcji, to znaczy wszystko to, nad czym, w zależności od zaplanowanej jednostki dydaktycznej, będzie się później pracowało. Natomiast *język generowany* jest to język, który powstaje na lekcji jako konsekwencja interakcji pomiędzy nauczycielem a uczniem.

Akty mowy nauczyciela

Podstawowe akty mowy, których dostarcza nauczyciel można podsumować w czterech głównych punktach, które poniżej przedstawiamy.

Po pierwsze, nauczyciel jest odpowiedzialny za przekazywanie poleceń. Instrukcje podawane przez nauczyciela muszą być jasne i precyzyjne, ponadto zawsze powinny być zilustrowane przykładem.

Jedną z ważniejszych funkcji nauczyciela jest poprawa błędów. Poświęcono wiele badań temu zagadnieniu. Z dyskursywnego punktu widzenia błąd może być poprawiony w sposób bezpośredni lub ukryty. Poprawie błędu może towarzyszyć wytłumaczenie, zawsze kiedy uważa się to za stosowne, to znaczy, zawsze, kiedy wydaje się nam, że uczeń tego potrzebuje.

W akcie interakcji nauczyciel-uczeń możemy zauważyć dwa ważne aspekty z punktu widzenia dyskursywno-funkcjonalnego. Jako pierwszy rozważmy aspekt związany z negocjacją treści. Nauczyciel może pomóc uczniom w rozwiązywaniu problemów pojawiających się w trakcie lekcji, zarówno w języku wnoszonym jak i w generowanym. W tych przypadkach język



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

nauczyciela koncentruje się na rozwiązywaniu problemów, na przykład poprzez wyjaśnienia, niezależnie od tego czy związane są z leksyką, gramatyką czy zagadnieniami o charakterze pragmatycznym. Zawsze jednak będą to kwestie związane z językiem, z którym uczeń ma problemy.

Zwróćmy uwagę, iż w ramach interakcji nauczyciel-uczeń, np. podczas wykonywania różnego rodzaju ćwiczeń jest okazja do rozmowy z uczniami na temat ich przebiegu, trudności, etc., a zatem dodatkowa sposobność do praktykowania sprawności mówienia. W tych przypadkach będą się tworzyć interakcje między nauczycielem i uczniem, które mogą ułatwiać poprawę błędów uczniów lub negocjację treści zadania.

Jako ostatni przykład aktu mowy nauczyciela przedstawimy język *off task*. Przez język *off task* rozumiemy dostarczenie uczniom informacji nie związanej z daną jednostką dydaktyczną. Ten typ języka spełnia często funkcję administracyjną, jak np. rozmowa z uczniami dotycząca planowanej wycieczki, czy imprezy szkolnej. W takim momencie nauczyciel i uczniowie znajdują się jak gdyby poza procesem uczenia się/ nauczania.

W omówionych funkcjach dyskursywnych rola języka ojczystego może być znacząca, dlatego też należy określić w jakich sytuacjach użycie języka ojczystego jest wskazane jeśli chodzi o pełnione funkcje dyskursywne.

Zalety i wady użycia języka ojczystego przez nauczyciela

Poniżej przedstawiamy zalety użycia języka ojczystego przez nauczyciela. Użycie języka ojczystego:

- ułatwia uczniowi rozumienie. W momencie, gdy przypuszczamy, iż następuje u uczniów tzw. przeciążenie kognitywne, czyli trudności w uruchamianiu procesu rozumienia obcego języka pomimo zastosowania różnych strategii nauczania, można zastosować język ojczysty.
- dynamizuje lekcje. W wielu przypadkach, używanie wyłącznie języka obcego na lekcji może dawać wrażenie, że znajdujemy się ciągle w sytuacji dydaktycznej, że pracujemy nad językiem jako kodem (gramatyka, słownictwo) a nie systemem komunikacji, nie pobudzamy w uczniach prawdziwych intencji komunikacyjnych. Stąd też używanie języka ojczystego może nadać lepszy rytm procesowi nauczania.



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- powoduje poczucie bezpieczeństwa u ucznia. Kiedy istnieje ryzyko, że uczniowie będą mieć wątpliwości w rozumieniu i interpretacji języka nauczyciela, zastosowanie języka ojczystego może dostarczyć im poczucia bezpieczeństwa i pewności, co pozwoli zredukować stres.
- wprowadza atmosferę rozluźnienia na zajęciach. Fakt użycia języka ojczystego obniża wrażenie przeładowania materiałem zarówno ze strony nauczyciela jak i uczniów i wywołuje nastrój odprężenia.

Jeśli chodzi o wady, jakie niesie używanie przez nauczyciela języka ojczystego, można wskazać następujące:

- język ojczysty nie pozwala na dostarczenie uczniowi właściwego impulsu językowego (*input*). Użycie języka obcego przez nauczyciela daje uczniowi „próbkę” języka niezbędną do nauki. Nauczyciel jest głównym „dostarczycielem”, modelem języka obcego, dlatego też powinien wywiązać się ze swojej roli i próbować mówić do uczniów w języku obcym, na ile to jest możliwe.
- język ojczysty nie pozwala na rozwój różnych strategii komunikacyjnych. Jeśli używamy języka ojczystego jako sposobu na rozwiązywanie problemów w komunikacji językowej, uniemożliwia to uczniom poradzenie sobie w podobnych sytuacjach w języku obcym. Bez dostarczenia odpowiednich strategii rozwiązywania problemów uczniowie nie będą potrafili w przyszłości ich zastosować, ażeby rozwikłać swoje wątpliwości. Przede wszystkim odnosi się to do tłumaczenia leksyki. Uczeń musi się nauczyć odpowiednich strategii, by wyjaśnić znaczenie danego słowa bądź zwrotu. Ważne jest, aby uczniowie zrozumieli od samego początku, że mogą rozwiązywać swoje problemy komunikacyjne w języku obcym, a co za tym idzie, że będą mogli posługiwać się odpowiednimi strategiami w momencie kiedy użycie języka ojczystego będzie niemożliwe.
- wykorzystanie języka ojczystego na lekcji może sprawić, że uczniowie popadną w zbytnią wygodę. Należy wymagać od nich, ażeby wkładali wysiłek, by móc zrozumieć nauczyciela i używać języka obcego na lekcji.

Podsumowując, nauczyciel jest odzwierciedleniem postaw i wzorców, które powinny być „dostarczone” na lekcji. Fakt, że używa on języka ojczystego może być zrozumiany przez uczniów



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego jako przyzwolenie z jego strony na systematyczne stosowanie go na zajęciach. Z powyższych rozważań wynika, że nauczyciel w sposób świadomy i przemyślany powinien używać języka ojczystego na lekcji.

Bibliografia

Diccionario de términos clave de ELE (online): “Discurso aportado”, dostępny na: http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/diccio_ele/diccionario/discursoaportado.htm (data konsultacji: 30 de enero de 2011).

Llobera, M. (2008 [1995]): “Discurso y metodología de enseñanza de lenguas extranjeras” w *revista Marcoele* (online), dostępny na http://marcoele.com/descargas/7/llobera_discurso.pdf (data konsultacji: 30 de enero de 2011).

Dokument nr 8



EWALUACJA I POPRAWA BŁĘDÓW W WYPOWIEDZIACH PISEMNYCH I USTNYCH

WPROWADZENIE

Słowo „ocenie”, czy „ewaluacja” często kojarzymy z najbardziej nieprzyjemnym momentem w procesie uczenia się. W naszych myślach pojawia się obraz belfra, który karci za każde niepowodzenie, a jedynie brak błędów jest wyznacznikiem uczniowskich postępów w nauce. Nie jest łatwo sprostać takim wymaganiom. Dlatego też, będąc restrykcyjną miarą osiągnięć, „ewaluacja” przywołuje tak negatywne konotacje.

Warto wyjść poza ramy narzuconych tradycyjnie schematów i spojrzeć na proces oceniania jako na element dający wiele możliwości rozwoju uczniów. Ewaluacja jest nieodzowną i co warto zaznaczyć, pozytywną i przynoszącą korzyści, częścią procesu dydaktycznego. Jak pisze Cassany (2007): *„ewaluacja jest częścią procesu uczenia się, która niesie za sobą systematyczne i zorganizowane zbieranie informacji oraz ich interpretację po to, aby móc modyfikować oraz przekierowywać proces edukacyjny i poprawiać zaistniałe w nim błędy i odchylenia”*. Z tego wynika, iż ewaluacja jest potrzebna nie tylko uczniom, ale również nauczycielom, którym daje możliwość ewentualnych zmian w procesie dydaktycznym.

Co oceniamy?

Oceniamy wiedzę początkową ucznia, jego proces uczenia się, rezultaty końcowe, metodę używaną przez nauczyciela, materiały dydaktyczne, wszystkie czynniki wpływające na proces edukacyjny.

Kiedy?

Nasza ocena jest ciągła: dokonujemy jej na początkowych lekcjach, w trakcie i na zakończenie kursu szkolnego. Nie należy zapominać, że w każdym z tych przypadków ewaluacja służy innym celom, dlatego też będzie przybierała inną formę. Ewaluacja na początku trwania kursu służy tzw „zdiagnozowaniu” sytuacji uczniów; ich zainteresowań, potrzeb, uzdolnień, doświadczeń



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w nauce języków obcych, etc. Wyniki tej „ankiety” pozwolą nam dostosować materiał do indywidualnych cech grupy, tzn. uczniów ją tworzących.

W jaki sposób?

Aby zebrać potrzebne nam informacje, stosujemy dwie metody: obserwacja i sprawdziany ewaluacyjne. Jeśli chodzi o obserwację, dokonujemy jej w sposób spontaniczny i nieusystematyzowany. Przez to, tracimy możliwość refleksji oraz interpretacji zaobserwowanych sytuacji. A przecież przemyślana obserwacja może służyć bardzo konkretnym celom. Dzięki niej możemy porównywać pracę jednego ucznia w różnych momentach, porównywać pracę różnych grup, oceniać przydatność i skuteczność tych samych materiałów w różnych grupach. To wszystko możemy osiągnąć poprzez zaplanowaną obserwację.

Sprawdziany ewaluacyjne oprócz sprawdzania wiadomości uczniów, pozwalają nam zebrać dane o pracy uczniów. Aby ułatwić nam to zadanie, warto postawić sobie następujące pytania:

- Jakie aspekty chcemy obserwować?
- Jakie ćwiczenia będą najskuteczniejsze, aby przeprowadzić obserwację?
- Jakie są wyniki naszych obserwacji?

Aby nasze działania rzeczywiście służyły formacji uczniów, ci muszą poznać wyniki naszej ewaluacji. Poza tym, powinniśmy wyciągać wnioski służące poprawie naszych działań dydaktycznych.

Przestrzegając wyżej wymienionych zasad, zauważymy, że ewaluacja nie jest jedynie punktem końcowym jakiegoś etapu, jest elementem dopełniającym proces uczenia się. Pozwala analizować różne aspekty: pracę ucznia, nauczyciela, materiał, dynamikę zajęć oraz metody stosowane przez nauczyciela.

EWALUACJA I POPRAWA WYPOWIEDZI USTNEJ



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wychodzimy z założenia, iż każde ćwiczenie produkcyjne uczniów może, a wręcz powinno być oceniane. Jedyne, co może ulec modyfikacji, to przedmiot oceny, aspekty, na jakie zwrócimy uwagę i potem ocenimy.

Nie będzie dla nikogo zaskoczeniem stwierdzenie, iż większość nauczycieli zwraca większą uwagę na błędy gramatyczne, niż na płynność. Tak, jak to miało miejsce w czasach metody gramatyczno-tłumaczeniowej. To tradycyjne podejście możemy tłumaczyć tym, iż poprawność gramatyczną jest o wiele łatwiej ocenić, niż płynność, jako, że posiada stałe wyznaczniki, które w każdym języku obcym regulują odpowiednie instytucje lub publikacje (np. w języku hiszpańskim Słownik.....). Jednak nadal pozostaje kwestia płynności oraz poprawności oraz ich ewaluacji.

Według Komorowskiej¹⁰, ewaluacja tych dwóch aspektów powinna odbywać się dwutorowo. Z jednej strony, powinna być oceniana kompetencja komunikacyjna, czyli płynność i skuteczność przekazu. Tutaj błędy gramatyczne nie wpływają na ocenę. Z drugiej strony, uczeń powinien być oceniany z punktu widzenia kompetencji językowej, gdzie błędy gramatyczne będą obniżały ocenę.

Według popularnej dziś metody komunikacyjnej, najcięższymi błędami są „*błędy znaczenia, a wśród nich tylko te błędy fonetyczne, leksykalne i gramatyczne, które mogą zakłócać przekaz informacji.*”¹¹ To stwierdzenie możemy interpretować jako wypadkową teorii o płynności i poprawności językowej. Zresztą, w niektórych europejskich egzaminach na certyfikaty językowe, np. TELC, podczas egzaminu ustnego oceniane są obydwie wytyczne. Najwyższą ocenę otrzymuje uczeń, którego błędy nie wpływają na zrozumienie wypowiedzi, a im bardziej oddziałują na możliwość zrozumienia tekstu, tym ocena jest niższa.

Wśród innych możliwych kryteriów oceny wypowiedzi ustnej możemy wymienić:

- Wymowę oraz intonację
- Rytm, melodyjność.
- Użyte słownictwo (adekwatność do tematu wypowiedzi oraz wymaganego poziomu)
- Strukturę tekstu (wybór i kolejność informacji)
- Odpowiedni rejestr (formalny lub nieformalny)

¹⁰ Komorowska, str.258

¹¹ *Íbid.*, str.257



EWALUACJA I POPRAWA WYPOWIEDZI PISEMNEJ

W zależności od tego, jaką umiejętność pragniemy sprawdzić u naszych uczniów, będziemy zwracać uwagę na różne aspekty, np. na:

- Stosowanie reguł tekstu pisanego w danym języku
- Adekwatność pod względem wyboru rodzaju tekstu (formalny/nieformalny, subiektywny/obiektywny)
- Czy tekst jest zrozumiały dla odbiorcy?
- Słownictwo (bogactwo i dobór)
- Poprawność gramatyczna, składniowa
- Koherencja (selekcja oraz logiczny układ informacji, najważniejsze informacje znajdują się na początku tekstu, akapitu?)
- Kohezja (np: użycie powtórzeń, anafor, synonimów, zaimków, odpowiednie zastosowanie znaków przestankowych, spójników)
- Ortografia, użycie podstawowych znaków interpunkcyjnych
- Znajomość konkretnych struktur używanych w różnych rodzajach tekstów, np. w redagowaniu listów formalnych, reklamacji, życiorysu
- Umiejętność streszczania i rozbudowywania informacji
- Umiejętność wyboru informacji ogólnych i szczegółowych
- Stopień kreatywności
- Zróżnicowanie środków stylistycznych

Po podjęciu decyzji o tym, jaki jest cel wypowiedzi i co chcemy oceniać, należy następnie dobrać odpowiednie ćwiczenie, które pozwoli nam zrealizować ten cel. Wachlarz możliwości jest bardzo szeroki, a wypracowanie jest tylko jedną z nich. Możemy wybierać spośród następujących technik: szeroko pojęte dyktando (ćwiczenie, które w rzeczywistości sprawdza umiejętność zapisu tekstu mówionego, ale możemy je również wykorzystać do sprawdzenia ortografii, gdyż tak naprawdę nie jest ono ćwiczeniem wypowiedzi pisemnej), streszczenie, list, petycja, reklamacja, kartka z pamiętnika, recenzja dzieła literackiego, filmu, zaproszenie, etc.

Jeśli w ewaluacji bierzemy pod uwagę jedynie ortografię i gramatykę, musimy liczyć się z tym, iż uczniowie zaczną uznawać te dwa aspekty za jedyne ważne w pisaniu tekstów. Dlatego też, w



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

naszych poprawkach musimy analizować tekst globalnie, dając wskazówki uczniom. Np. w międzynarodowym egzaminie TELC, obok gramatyki, ewaluuje się np. wypełnienie zadania, co jest warunkiem zaliczenia ćwiczenia.

Pamiętajmy, że teksty pisane przez uczniów powinny mieć zawsze jasno określony cel i wytyczne (objętość-przybliżona liczba słów, odbiorca tekstu, temat, cel), które będą znane uczniom.

W jaki sposób poprawiać?¹²

Często zadajemy sobie pytanie: Czy powinienem poprawiać wszystkie błędy? Według Cassany, należy poprawiać i oceniać jedynie te błędy, które uczeń jest w stanie sam poprawić. Nie zapominajmy, że poprawa ma na celu pokazanie uczniowi, w jaki sposób może poprawić umiejętność pisania w języku obcym. Wydaje się bardziej owocne poprawianie tego, co przyniesie uczniowi największe korzyści i co jest w stanie zrozumieć na danym poziomie nauczania. Tak więc, może nie warto poprawiać wszystkich błędów, np. w wypracowaniu?

I czy zawsze powinien je poprawiać nauczyciel? Warto podzielić pracę i zostawić pewną jej część uczniom, np. jedynie zaznaczając błąd i prosząc uczniów, aby odszukali poprawną wersję.

Jest bardzo owocne poprawianie brudnopisu, pierwszych zarysów tekstu, gdyż w ten sposób nauczyciel uczestniczy w procesie pisania i może naprowadzić uczniów na dobry trop pisania. Jest to dużo bardziej skuteczniejsze, niż poprawianie jedynie tekstu końcowego.

Poza tym, wskazówki, które dajemy uczniom powinny być konkretne i jasne (np.: „Napisz jeszcze raz ten fragment”, „Zwróć uwagę na...”, „Pisz krótsze zdania”), unikajmy ogólnych i niewiele wnoszących komentarzy.

Jeśli jest to możliwe, warto rozmawiać z każdym z uczniów indywidualnie i komentować ustnie jego prace. Wtedy będziemy mieli pewność, iż uczeń zapoznał się z naszymi wskazówkami.

Nie zapominajmy również o tym, że powinniśmy przyzwyczajać uczniów do autonomicznego uczenia się i z tego względu powinniśmy pokazywać, w jaki sposób mogą oni sami poprawiać swoje błędy, np.: korzystając ze słowników, książek do nauki gramatyki, zachęcać ich do szukania nowych rozwiązań.

WNIOSKI

¹² Podrozdział opracowany na podstawie: Cassany (1993)



Ewaluacja jest procesem złożonym i wymaga od nauczycieli, jak i od uczniów chęci zmiany nawyków, do których jesteśmy przyzwyczajeni, a które możemy zmienić, a te dobre, należy utrzymywać, mając na uwadze efekt końcowy, jakim jest poprawa umiejętności naszych uczniów. W dzisiejszych czasach nauczyciel nie jest już jedynym wyznacznikiem umiejętności, przestał być sędzią, a zaczął odgrywać rolę twórcy sytuacji sprzyjających uczeniu się, jest towarzyszem, krytycznym wobec siebie i dopiero wtedy, wobec uczniów.

BIBLIOGRAFIA:

Cassany, D., *Didáctica de la corrección de lo escrito*, Barcelona, Graó, 1993.

Cassany, D. et al., *Enseñar lengua*, Barcelona, Graó, 2007.

Komorowska, H., *Metodyka nauczania języków obcych*, Warszawa, Fraszka Edukacyjna, 2005.



PLEĆ I RODZAJ A EDUKACJA PODSTAWOWE POJĘCIA

PLEĆ/SEX - płeć w sensie biologicznym, czyli "zespół cech odróżniających w obrębie gatunku organizmy żeńskie (osobniki żeńskie, płeć żeńska) wytwarzające komórki jajowe, od organizmów męskich (osobniki męskie, płeć męska) wytwarzających plemniki" /Imieliński, 1985, s.56/. W języku polskim pojęcie to funkcjonuje również w szerszym znaczeniu, obejmując także zakres semantyczny pojęcia rodzaju (*gender*), płci społeczno-kulturowej.

RODZAJ/GENDER - społeczno kulturowy wymiar płci, stosowany w odniesieniu do społecznego charakteru różnic między kobietami i mężczyznami; płeć kulturowa; arbitralnie narzucany konstrukt społeczny i psychologiczny: "zespół atrybutów, postaw, ról społecznych i zachowań przypisanych mężczyźnie lub kobiecie przez szeroko rozumianą kulturę" /Bem, 2000, s.9/.

ROLA SPOŁECZNA - społecznie opracowany scenariusz zachowań jednostki, w którym wyraża się suma oczekiwań kierowanych pod adresem osoby zajmującej określone miejsce w strukturze społecznej. Rola społeczna zawiera trzy wymiary:

- rola przepisana (przypisana) - określa normatywny wymiar roli, czyli strukturalnie przypisane nakazy (normy, oczekiwania, tabu, zakresy odpowiedzialności) połączone z określoną pozycją społeczną, utrwalone w świadomości społecznej;
- rola subiektywna (uwewnętrzniona, zinternalizowana) - osobista koncepcja dotycząca zachowania się w sytuacji zajmowania określonej pozycji społecznej, powstała w wyniku postrzegania i interpretacji oczekiwań społecznych; zawiera w sobie gotowość do podejmowania takich zachowań; określa indywidualny, osobisty wymiar roli;
- rola spełniana (pełniona) - zespół rzeczywistych zachowań jednostki w sytuacji zajmowania określonej pozycji społecznej /Turner, 1985, s.418-429/.

ROLE PŁCIOWE/RODZAJOWE - role społeczne, które są wyznaczane w zależności od płci członkom danego społeczeństwa. Najczęściej rola kobieca (kobiety) zawiera inne oczekiwania co do zadań, postaw, zachowań, sposobów odczuwania i postrzegania świata niż rola męska (mężczyzny). Brannon /2002, s.210/ definiuje rolę rodzajową jako "zbiór istotnych społecznie działań kojarzonych z mężczyznami bądź kobietami"

SYSTEM RÓL PŁCIOWYCH/RODZAJOWYCH - utrwalona poprzez pokoleniową transmisję zasada organizująca życie społeczne, wyrażająca różnice społeczno-kulturowe między kobietami i mężczyznami. System ról płciowych przenika całość życia ludzkiego i wpływa na



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

charakterystyczne dla określonego społeczeństwa konfiguracje wzorów kulturowych. Trzy aspekty tego systemu wydają się osiowe dla zrozumienia siły i zakresu jego oddziaływania:

- przydzielanie ludziom, na podstawie ich płci biologicznej, różnych kategorii aktywności (zawodowych, domowych i obywatelskich), uważanych za potrzebne czy użyteczne dla utrzymania i doskonalenia życia społecznego;
- przypisywanie ludziom - w zależności od płci biologicznej - cech osobowościowych znajdujących się na przeciwnych krańcach continuum; przypisanie to wyrażają stereotypy męskości i kobiecości;
- wyższe wartościowanie tego, co wiąże się z męskością w porównaniu z tym, co wiąże się z kobiecością; ten aspekt najsilniej przyczynia się do dyskryminacji płci i jest podstawą opresji zwanej seksizmem. /Chetwynd, Oonagh, 1978, s.1-2/

Pryzmaty rodzaju określone przez S.Bem /2000/ odpowiadają tym trzem aspektom systemu ról płciowych (polaryzacja rodzajów, esencjalizm biologiczny, androcentryzm).

KOBIECOŚĆ - definicja słownikowa określa kobiecość jako "zespół cech właściwych kobiecie; natura kobieca" /Szymczak (red.),1978, t.1, s.944/. Definicja ta zakłada, że istnieją takie cechy i właściwości, które posiada kobieta ze względu na przynależność do swojej płci. Mogą się one wiązać z biologicznym wymiarem kobiecości, a więc będą to atrybuty dotyczące budowy anatomicznej, seksualności, prokreacji, ale częściej kojarzą się z kulturowymi wyznacznikami roli kobiecej i stereotypami. Zgodnie z nimi kobiecość jest wiązana ze sferą życia domowego, nastawieniem na relacje międzyludzkie, macierzyństwo i rodzinę. Do głównych kobiecych cech psychicznych zalicza się te, które ułatwiają spełnianie funkcji ekspresyjnych, a więc emocjonalność, intuicyjność, wrażliwość, zainteresowanie ludźmi i empatyczność, opiekuńczość, delikatność, skłonność do poświęceń, uprzejmość, subtelność, uległość, pasywność, zależność od innych. Jednocześnie kobiecość kojarzona jest często z niskimi kompetencjami: nieracjonalnością, nielogicznością, niezdecydowaniem, niesamodzielnością i bezradnością. /Brannon, 2002, s.212-225 i inne pozycje/

MĘSKOŚĆ - zespół cech właściwy mężczyznom, typowy dla mężczyzn /Szymczak (red.), 1978, t.2, s.148/ Analogicznie do kobiecości, męskość można kojarzyć z wyznacznikami płci biologicznymi (budowa ciała, seksualność, udział w prokreacji) i społeczno-kulturowymi. W tym ostatnim znaczeniu męskość jest wiązana z pracą zawodową, władzą, działalnością publiczną na różnych szczeblach, z nastawieniem bardziej na rzeczy niż na ludzi i bardziej na hierarchię niż na więzi. Mężczyznom przypisuje się cechy odpowiednie dla pełnienia funkcji instrumentalnych, w



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

działalności zawodowej, ekonomicznej, politycznej i naukowej: niezależność, dominację, ambitne dążenie do celów, samodzielność, racjonalność i logikę, powściągliwość i opanowanie, abstrakcyjność myślenia, aktywność, stanowczość i łatwość decydowania oraz skuteczność w działaniu. W stereotypie męskości zawarte są - tak jak w stereotypie kobiecości - cechy wartościowane nie tylko pozytywnie, ale i negatywnie, wyrażające przekonanie o trudności mężczyzn w nawiązywaniu bliskich kontaktów z ludźmi: chłód emocjonalny, agresywność, nieczułość, nietaktowność. /Brannon, 2002, s.212-225 i inne pozycje/

STEREOTYPY PŁCI/RODZAJU - utrwalone w społeczeństwie "przekonania na temat cech charakteryzujących kobiety bądź mężczyzn oraz zajęć, które są dla nich odpowiednie" /Brannon, 2002, s.240/. Stereotypy przypisują konkretnym jednostkom określone cechy ze względu na fakt ich przynależności do płci męskiej lub żeńskiej, nie uwzględniając indywidualnych cech danej osoby. Mają zazwyczaj charakter normatywny, wyrażając oczekiwania wobec tego, jak mają się zachowywać i jacy mają być kobiety i mężczyźni. Stereotypy płciowe funkcjonujące w naszej kulturze mają zwykle opozycyjny charakter, sytuując cechy męskie i kobiece na krańcach continuum (np.: kobiety są emocjonalne, mężczyźni racjonalni; kobiety są bojaźliwe, mężczyźni odważni, itp.), choć mogą również odnosić się tylko do jednej płci, wyrażając przekonanie o identyczności wszystkich jej przedstawicieli (np. "każda kobieta chce być matką", "technika to męska sprawa").

PRYZMATY RODZAJU - ukryte założenia dotyczące płci i rodzaju (*sex i gender*), zakorzenione w praktykach i normach społeczno-kulturowych oraz w świadomości jednostek. Pryzmaty rodzaju przez pokolenia utrwalają schemat męskiej dominacji i podporządkowania kobiet jako kategorii społecznej (androcentryzm) w oparciu o przekonanie, że istnieją psychologiczne i społeczne różnice między płciami zdeterminowane biologicznie (esencjalizm biologiczny), które stają się zasadą organizującą życie społeczne, wyznaczając kobietom i mężczyznom odmienne pozycje, role społeczne, zadania, sposoby zachowania itp. (polaryzacja rodzajów) /Bem, 2000, s.15-17/. Bem wymienia następujące pryzmaty rodzaju:

1/Androcentryzm - stawianie pierwiastka i wartości męskich w centrum uwagi; definiowanie mężczyzn i męskiego doświadczenia jako neutralnej normy lub standardu, a kobiet i kobiecego doświadczenia jako odchylenia od tej normy. Przyjęcie takiej perspektywy nie tylko umiejscawia kobiety i kobiece wartości na niższej społecznie pozycji, ale w pewien sposób wyłącza je z tego, co określa się jako "człowieczeństwo" czy zasób wspólnej ludzkiej kultury. Perspektywa



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

androcentryczna sprawa, że mężczyznę traktuje się jako istotę ludzką, a kobietę jako "inną". /Bem, 2000, s.16-17/

2/Esencjalizm biologiczny - zespół poglądów tłumaczący różnicowanie kobiet i mężczyzn w życiu społecznym odmiennością natury kobiet i mężczyzn oraz ich roli w ewolucji gatunku i kultury ludzkiej. Esencjalizm biologiczny - jako uzasadnienie teoretyczne androcentryzmu i polaryzacji - stanowi rodzaj blokady dla wszelkich prób przedefiniowania tradycyjnych pojęć męskości i kobiecości oraz transformacji systemu ról płciowych. /Bem, 2000, s.16/

3/Polaryzacja rodzajów - polega na takim podkreślaniu różnicy między kobietami i mężczyznami, który sprawia, że staje się ona naczelną zasadą organizującą życie społeczne w danej kulturze. Polaryzacja polega nie tylko na tym, że kobiety i mężczyzn traktuje się jako istoty odmienne, ale przede wszystkim na powstawaniu nierozzerwalnego związku kulturowego pomiędzy płcią a niemal każdym aspektem życia (inne role społeczne, styl ubierania się, sposoby wyrażania emocji itp.). W wyniku polaryzacji następuje więc dychotomiczny podział świata na męski (a raczej - zgodnie z pryzmatem androcentryzmu - ogólnoludzki) i kobiecy. /Bem, 2000, s.16/

INDYWIDUALNA KONCEPCJA ROLI PŁCIOWEJ/RODZAJOWEJ - obraz siebie jako kobiety lub mężczyzny, określony zgodnie z własnymi potrzebami, wartościami, predyspozycjami, sytuacją życiową, jaki jednostka tworzy, nadając własne znaczenie temu, czym jest kobiecość i męskość i jakie oczekiwania należy wysuwać pod adresem przedstawicieli obu płci. Z koncepcji roli wynikają praktyczne wskazówki co do zachowania się (jako kobiety/mężczyzny) w określonych sytuacjach i kontekstach społecznych. Z drugiej strony, tworząc indywidualną koncepcję roli, jednostka zwykle uwzględnia pewien margines swobody, jaki społeczeństwo daje ludziom, formułując swoje oczekiwania wobec wykonawców roli, a nawet może przeciwstawić się powszechnie akceptowanym stereotypom. Pełniąc rolę rodzajową zgodnie z indywidualną koncepcją, jednostka integruje wszystkie trzy wymiary roli: normatywny, subiektywny i behawioralny, tworząc niepowtarzalny, specyficzny dla konkretnej osoby wzorzec funkcjonowania jako mężczyzny lub kobiety.

TOŻSAMOŚĆ PŁCIOWA - świadomość bycia kobietą lub mężczyzną w sensie biologicznym (i jeden z podstawowych wyznaczników tożsamości osobistej). W języku polskim, ze względu na wcześniejszy brak takiego rozróżnienia, często terminem "tożsamość płciowa" określa się tożsamość rodzajową.

TOŻSAMOŚĆ RODZAJOWA - wiąże się z pełnieniem określonych ról i przypisywaniem określonych znaczeń pojęciu kobiecości i męskości. Jednostka, uzyskując świadomość bycia





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

kobietą lub mężczyzną, jednocześnie musi odnieść się do społeczno-kulturowych konotacji, jakie niesie ze sobą pojęcie płci, czyli zbudować tożsamość rodzajową. Oznacza to "wypełnianie" treściami określonymi przez kulturę tej ramy, którą jest poczucie przynależności do płci biologicznej. Można określić tożsamość rodzajową jako poczucie przynależności do płci kulturowej.

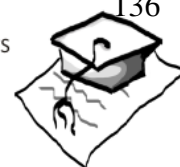
TYPIZACJA PŁCIOWA - przypisywanie kobietom i mężczyznom określonych ról i stereotypów płci, zgodnie z tradycyjnymi wzorcami oraz wychowywanie dziewczynek i chłopców do podjęcia tradycyjnych ról rodzajowych.

ANDROGYNIA PSYCHOLOGICZNA - połączenie w osobowości jednostki atrybutów i cech (zwykle pozytywnych) przypisywanych zarówno kobietom, jak mężczyznom. /Brannon, 2002, s.240/ Osoby androgyniczne łączą w sobie cechy psychiczne i sposoby zachowania charakterystyczne dla tradycyjnie pojmowanej męskości i kobiecości. W ich osobowościach jest miejsce zarówno na niezależność, jak i opiekuńczość, na agresywność i łagodność, stanowczość i uległość, racjonalność i uczuciowość. Według H. Markus, osoby płciowo stypizowane w pojęcie "ja" wbudowały społeczne schematy męskości bądź kobiecości, a więc gotową wiedzę o tym, jak powinni myśleć czuć i postępować "prawdziwi" mężczyźni i kobiety. W koncepcji "ja" androgynów współistnieją, uzupełniając się, oba te schematy i pozwalają im reagować w sposób dostosowany do sytuacji, np. wobec dziecka będą przejawiać troskliwość, wobec zadań instrumentalnych - aktywność i orientację na cel. /Konarzewski, 1994, s.351-359/

SEKSIZM - wszelkie praktyki społeczne, które:

- powodują stygmatyzację jednostki ze względu na jej płeć (przypisują jej właściwości zgodnie z kategorią rodzaju, do którego należy, a nie ze względu na indywidualne właściwości),
- przyczyniają się do nierównego traktowania jednej grupy (np. nierówność wobec prawa, na rynku pracy),
- ograniczają jednostkom i grupom szanse rozwoju (np. kobietom z uwagi na pryzmat androcentryzmu, obu płciom z uwagi na pryzmat rodzaju i esencjalizm biologiczny).

Wyróżnia się cztery poziomy występowania seksizmu: poziom indywidualny (dotyczy jednostek i ich postaw wobec płci i rodzaju), społeczno-strukturalny (wiąże się ze statusem przypisywanym partnerowi interakcji w zależności od jego płci i jest manifestowany w relacjach interpersonalnych i grupowych), instytucjonalny (przejawy dyskryminacji ze względu na płeć występujące w instytucjach - w ich strukturze, organizacji, ideologii, czy utrwalonych tradycją, często nieświadomych wzorcach zachowań), kulturowy (jawne i ukryte założenia na temat płci i rodzaju, rozpowszechnione w danym społeczeństwie i wywierające wpływ na zachowanie członków danej kultury; te przekonania i wynikające z nich praktyki społeczne tworzą i podtrzymują nierówności).





Słowniczek opracowany na podstawie: Pankowska D., Wychowanie a role płciowe. Program edukacyjny, GWP, Gdańsk 2005, s.270-284, przypisy - tamże; oraz Pankowska D., Wychowanie a role płciowe. GWP, Gdańsk 2005, s.13-35, s.118-130)

Literatura uzupełniająca:

Brannon L.: Psychologia rodzaju. GWP, Gdańsk 2002.

Chomczyńska-Miliszkievicz M.: Edukacja seksualna w społeczeństwie współczesnym. Konteksty pedagogiczne i psychospołeczne. UMCS, Lublin 2002.

Kopciwicz L., Zierkiewicz E. (red.): Koniec mitu niewinności? Płeć i seksualność w socjalizacji i edukacji. ENETEIA, Wydawnictwo Psychologii Kultury, Warszawa 2009.

Mandal E.: Podmiotowe i interpersonalne konsekwencje stereotypów związanych z płcią. UŚ, Katowice 2000.

Wojciszke B. (red.): Kobiety i mężczyźni: odmienne spojrzenie na różnice. GWP, Gdańsk 2002.



KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



UMCS
UNIWERSYTET MARII CURIE-SKOŁODOWSKIEJ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego



Biuro projektu:
Biblioteka Główna pok. 119
tel. 081 537 28 72, fax 081 537 58 44
e-mail: praktyki.wh@poczta.umcs.lublin.pl
www.praktyki.wh.umcs.lublin.pl



Material bezpłatny

**Niezbędnik opracowany został w ramach projektu www.praktyki.wh.umcs
-Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na
Wydziale Humanistycznym UMCS**

**Współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego, Program Operacyjny Kapitał Ludzki
2007-2013 Priorytet III, Poddziałanie 3.3.2
„Efektywny system kształcenia nauczycieli”**